

Romke

E. S. de Jong

Beckmann

ROMKE

In dezelfde uitvoering verscheen:

P. A. de Rover

WIM, DE KLEINE SCHIPPER

2e druk

E. S. de Jong

ROMKE

Tekeningen van J. Beckmann

J. N. VOORHOEVE - DEN HAAG

Voorzichtig sloop de bunzing opnieuw naar de mussenknip

Hoofdstuk 1

DE LAATSTE DAG BIJ MEESTER BOERSMA

Vijf lange jaren was kleine Romke nu al op school geweest. En toch nog altijd „kleine” Romke? Zeker. Maar zo werd hij niet genoemd, omdat hij eigenlijk maar een klein kereltje was. Welnee. Hij mocht dan al een beetje tenger zijn voor zijn leeftijd, klein was toch nog iets anders. Maar er woonde nog een Romke op het dorp, Romke van Pier en Hiltje, en die was een beetje meer uit de kluiten gegroeid dan hij, en heette daarom ook Grote Romke. De mensen wisten niet beter, of het hoorde zo. En kleine Romke vond ook, dat het vanzelf sprak. Romke woonde maar heel even buiten het dorp. Niet zo ver, dat hij tot de „buitenkinderen” werd gerekend en dat hij, net als zij, in de winter 's middags op school moest overblijven, om daar zijn boterhammen op te eten. Toch kwam hij maar weinig in het dorp en speelde hij haast nooit met de jongens, die daar woonden. Als hij uit school kwam, liep hij meestal op een drafje naar huis, want daar kon hij zich het beste vermaken. Zomers ging hij dan met zijn Vader mee om de koeien te melken, helemaal achter in de Mieden. Dan mocht hij achter op de hobbelende melkkar zitten en hij vond het fijn, om dan weer eens flink door elkaar geschud te worden onder het rijden.

Dikwijls nam hij dan zijn hengel mee en ging hij in de vaart vissen, terwijl vader aan het melken was. En als de vissen niet wilden bijten, wat ook wel eens gebeurde, ging hij boterbloemen plukken. Hele bossen. Die nam hij dan voor de meester mee, die er altijd even blij mee was. Of hij plukte zwanenbloemen of krabbescheren, die de meester ook al zo mooi vond. Want kleine Romke en de meester waren dikke vrienden.

En wanneer het hooitijd was, was hij natuurlijk niet uit het land weg te slaan. Wel kon hij nog niet veel behulpzaam zijn. Hoogstens kon hij de greppels zo'n beetje uit harken. Maar hij vond het altijd weer een lust zo tussen de oppers rond te lopen en te zien naar zijn vader en de arbeider, die met hun zeisen van die geweldige halen konden maken.

Het weiland was zijn liefste speelplaats. Hij kon er op sommige dagen hele tijden maar een beetje in rond dwalen. Zijn vader dacht dan wel eens: „Wat heeft zo'n jongen daar toch aan? Waarom gaat hij niet met de anderen pret maken. Zou hij zich hier niet een beetje lopen te vervelen?” Maar als vader dat dacht, dan vergiste hij zich lelijk. Want juist dat zwerven in zijn eentje, dat vond Romke het mooiste, wat hij bedenken kon. Hij liep dan te dromen en van alles haalde hij zich in het hoofd. Het liefst liep hij dan nog eens na te denken, over wat meester die dag op school verteld had. Dat waren toch van die prachtige verhalen. Van Abraham en van Jakob en van Gideon en van David en van al die andere mannen. Daar genoot hij telkens van. Natuurlijk vond hij het ook wel fijn, als meester van de bloemen en van de vogels en zo vertelde. Want Romke was ook een vriend van planten en van dieren. Maar dat haalde toch niet bij die verhalen uit de Bijbel. En er dan maar later over nadenken. Dan zag hij alles vlak voor zich gebeuren en dan was het net, of hij zelf ook weer in die heel oude tijd leefde. Natuurlijk vertelde hij dat aan niemand. Maar als hij daar nou bijvoorbeeld die hooioppers zag, dan werden dat voor hem de tenten van Israël en de grote reis door de woestijn. Daar stonden ze, rij aan rij. De Ee, dat grote brede water achter hun land, was dan de Rode Zee. Aan de andere kant was Egypte. Heel in de verte lag een grote boerderij. Daar woonde een rijke boer. Dat was natuurlijk Job. Op een morgen had de meester zo mooi verteld van Jozef, die naar zijn broeders toe moest gaan, om te horen, hoe zij het maakten. Die middag moest hij van moeder naar het land om brood en koffie naar de hooiers te brengen. Toen leek het wel, of hij zelf Jozef was. Een beetje benauwd werd hij wel bij die

gedachte. Maar tegelijk was het toch heerlijk om zo er op uitgestuurd te worden.

Er gebeurde nog zoveel meer daar op en bij het weiland. Daar was een visser bezig met zijn netten. Romke was net zo nieuwsgierig als de man, om te weten, hoe groot de vangst wel zou zijn. Soms waren de netten leeg. Dan dacht Romke: „Nu moest de Heer Jezus hier bij komen en tegen de visser zeggen, dat hij zijn netten aan de andere zijde moest uitzetten. Wat zou de man dan ineens veel vangen.” Maar het spreekt alweer vanzelf, dat Romke daar nooit met de visser over praatte. Die zou hem uitgelachen hebben. En daarom hield Romke zijn gedachten maar voor zich. Maar hij zelf genoot er van en voelde zich rijk, als iemand, die zelf het wonder had zien gebeuren.

En nu was er dan weer een schooljaar om. Het vijfde. Na de vakantie zou hij in de hoogste klas, bij de bovenmeester komen te zitten. Eerst had hij een juffrouw gehad en daarna was hij bij meester Boersma gekomen. Drie jaar lang was hij bij hem geweest. Drie jaar lang had hij meester zo mooi horen vertellen. Zo mooi, dat Romke er maar stil bij gezeten had, soms met een kleur van opwinding op zijn gezicht. Wat meester hem verder geleerd had, vond hij ook wel fijn. Maar het vertellen ging toch boven alles.

In de laatste tijd had de meester maar aldoor verteld van de Here Jezus. Met Kerstmis was hij ermee begonnen en toen was hij er maar mee doorgedaan. Af en toe praatte meester heel zacht, maar dan luisterde Romke nog zoveel te beter. Zo had meester eens verteld, dat de Here Jezus op een berg was gegaan om te bidden en erbij gezegd, dat de jongens dat ook maar moesten doen. Alles moesten zij aan God vertellen. Niet alleen maar even een gebedje opzeggen. Maar het ook aan Hem zeggen, als zij ondeugend waren geweest of als zij bang waren of als zij verdriet hadden. Meester had wel opgemerkt, hoe aandachtig Romke toen geluisterd had, want hij had hem heel even strak aangezien, recht in de ogen. Die

blik van zijn meester had Romke niet kunnen vergeten en wanneer hij 's avonds in zijn bed lag, had hij ook wel gedaan, wat meester hun toen had gezegd. Dat wist niemand, zelfs zijn moeder niet. Die dacht, dat hij alleen maar zijn avondgebedje op zei, dat zij hem geleerd had. Zijn makkers van school wisten er natuurlijk evenmin iets van. Hij zou het hun ook voor geen geld ter wereld willen zeggen. Zij zouden hem misschien wel uitgelachen hebben. Want jongens kunnen soms zo wreed en ondoordacht zijn.

Vandaag was het dus de laatste dag. Gisteravond kon hij haast niet in slaap komen. Maar toch was hij vanmorgen dapper naar school toegestapt. Hij had in het laatste jaar goed zijn best gedaan en hij hoefde dus niet bang te zijn, dat meester hem zou laten zitten. Dat zou heus wel los lopen. Maar ja, je kon toch nooit weten.

Die laatste dag verliep vlotter dan Romke zich had voorgesteld. 's Morgens ging alles nog zijn gewone gang. Maar 's middags was het toch heel anders. Toen bekwam hem weer dat vreemde gevoel. Nu begreep hij dan toch wel heel goed, dat het de laatste middag was.

De inktpotjes moesten worden geleeqd en daarna omgespoeld. Dat was het werk voor een paar meisjes. De jongens moesten de borden schoon vegen en de platen van de muur halen en de kaarten oprollen. En iedereen moest zijn eigen kastje van de bank leeg halen. Dat was een hele drukte.

Deze laatste dag in de vijfde klas was meteen de laatste dag voor de vacantie, die hier in het voorjaar viel. Morgen of overmorgen zou de schoonmaakster komen en als de zaak dan niet netjes opgeruimd of opgeborgen was, zou die misschien de hele boel door elkaar gooien. Want die hield niet van haive maatregelen. Zij was vreselijk zindelijk en plaste met water en schrobde en boende, dat de stukken eraf vlogen.

Wat zag het er nu allemaal vreemd en kaal uit, nu alles van de muren en van de banken af was. Eigenlijk was het nu helemaal geen klas meer. Om twee uur waren de kinderen

met het opruimen klaar, zodat er nog een heel uur over bleef. Wat moest er nu nog gebeuren? Natuurlijk zouden nu de rapporten worden uitgedeeld en zouden zij horen, wie er was blijven zitten. En dan kwam het afscheid van meester Boersma. Meester zei, dat de kinderen nu allemaal om hem heen moesten gaan zitten. Het was immers de laatste dag. En nu zou hij ze dan maar een stukje voorlezen.

Dat was fijn. Meester had zo'n mooi boek. Dat heette: „Torda, de zigeunerhond.” Daaruit las hij alleen maar voor, als een van de kinderen jarig was. Hij was niet met het verhaal klaar gekomen en daarom vond meester dat hij vanmiddag het boek maar moest uit lezen. Dan wisten de jongens en de meisjes, die naar de zesde klas gingen, ten minste hoe het met de hond af liep. Wat genoten zij er van. Het was wel jammer, dat nu op het laatst de vader van Gjalt hun eigen beste Torda moest dood schieten. Er zaten een paar meisjes zowaar echt te huilen. Zo trokken zij zich dat treurig slot aan.

Nog een half uur. Een paar kinderen, die niet konden over gaan, kregen van de meester als troost een mooi boek. Straks zou de meester aan de anderen de rapporten uitreiken. Die laatste minuten wilde hij echter gebruiken, om nog eens heel gewoon met de kinderen te praten. Het speet hem, dat de kinderen uit de vijfde klas nu bij hem vandaan zouden gaan. Natuurlijk vond hij het fijn, dat zij straks in de zesde bij de bovenmeester zouden komen. Maar ja, hij zou hen toch wel een beetje missen. Want zij hadden altijd goed met elkaar kunnen opschieten. Hij was dankbaar, dat zij allemaal zo hun best hadden gedaan en hij hoopte, dat de bovenmeester straks net zo tevreden over hen zou zijn. Als ze in de hoogste klas ook goed leerden, zouden zij er later in hun leven nog erg veel nut van hebben. Maar daarna ging meester wat zachter praten, net of hij weer zo'n mooi verhaal uit de Bijbel vertelde. Hij zei, dat hij het zo heerlijk gevonden had, als de jongens en meisjes zo aandachtig hadden geluisterd, als hij hun van de Here Jezus sprak. Wat hij hun van Hem verteld had, moesten zij vooral niet vergeten. Dat was wel het beste

geweest, wat hij hun had kunnen meegeven. Toen zongen zij nog een versje en daarna dankte de meester. Voor het laatst samen met de kinderen uit de vijfde klas. Romke hield zijn ogen stijf toegeknepen. Hij voelde, dat hij anders zou gaan huilen. Toen liet de meester de kinderen gaan. Eén voor één gaven ze hem de hand. Dat was zo de gewoonte op de laatste dag voor de vakantie. De kinderen van de vijfde klasse kwamen het laatst aan de beurt. Ieder zei, wat zijn moeder hem geleerd had: „Vriendelijk bedankt voor uw onderwijs, meester.” Romke’s moeder had hem dat lesje ook geleerd. Hij was de allerlaatste en met trillende stem sprak hij de woorden uit en toen, zo maar ineens, liet hij er op volgen: „En nog het allermeeft voor het mooie vertellen.” Hij keek de meester eens aan, om te weten, of die het niet gek vond, dat de jongen zo iets zei. En de meester keek ook hem aan, net als op die keer, toen de meester over het bidden had gepraat. Hij kneep Romke stevig in zijn hand, legde toen zijn andere hand op de schouder van de jongen en zei: „Jongen, jij hebt altijd zo goed geluisterd. Dat heb ik wel gemerkt en dat vond ik erg fijn. Ik zal het ook nooit vergeten. En jij vergeet de meester toch ook zeker niet?”

„Nee, mijnheer, nooit,” verzekerde Romke en toen ging hij maar meteen het lokaal uit. Er waren geen kinderen meer in de gang. Zij waren al lang naar huis toe gehold. Hij pakte gauw zijn klompen en toen ging hij ook op een drafje naar huis. Wat was hij blij, omdat de meester zo helemaal apart even met hem gepraat had. En de meester was ook blij. Zijn vertellen op school was dus niet helemaal tevergeefs geweest. Dat had hij wel aan Romkes ogen gezien.

„Een beste jongen,” dacht meester, „het is toch echt jammer, dat hij bij mij vandaan gaat.”

Hoofdstuk 2

NAAR PAKE EN BEPPE

Vrolijk draafde Romke het smalle straatje af en toen dwars door de weilanden naar huis. Het houten bruggetje over, het erf op en dan was hij er. Nog nooit had hij zo hard gelopen. Kwam dat, omdat hij van binnen zo blij was, om het mooie einde van deze laatste schooldag? Of was het om de vakantie, om het vooruitzicht, dat hij nu een paar weken lang niet naar school behoefde te gaan? Was het misschien om zijn mooie rapport, waarop geen enkele onvoldoende voor kwam? Was het om het vooruitzicht, dat hij — misschien al over een paar dagen — zou mogen gaan logeren bij zijn grootvader? Bij grootvader, die daar ginds in de Laaglanden woonde en waar hij altijd zo'n plezier had? Of was de frisse Maartwind de oorzaak, toen die hem zo speels in de rug duwde, zodat hij wel lopen moest, of hij wilde of niet? Romke wist het niet en het kon hem ook niemendal schelen. Hij wist alleen maar, dat hij hard moest hollen en dat hij wel zou kunnen zingen van pret. Straks zou hij moeder wel op de uitkijk zien zitten achter het kleine raampje. Zij zou ook wel nieuwsgierig zijn. En wat zou kleine Aukje wel zeggen, als hij straks binnen kwam. Zijn zusje zou na de vakantie ook naar school gaan. Hij moest haar nu al iedere avond ervan vertellen.

Hè, wat vreemd! Moeder zat niet voor het raam en het leek wel, of de gordijnen een beetje dicht getrokken waren. En tegen de muur stond een splinternieuwe fiets, met dubbele remmen. Romke wist dadelijk van wie die was. Van de dokter. Maar was de dokter dan hier in huis? Wat had die hier te maken? Het was net, of er ineens een doek werd geworpen over de vrolijke Romke en of hij haast geen voet meer kon

verzetten. Wat was er aan de hand? Hij durfde haast niet naar binnen gaan. Zou er iemand ziek zijn? Aukje misschien? Daar kwam vader naar buiten. Zijn gezicht stond ernstig.

„Dat is een lelijke tegenvaller, jongen,” zei hij. „Je moeder is ziek en jij moet maar niet binnen komen. Je fiets heb ik al klaar gezet en je koffertje er op gebonden. Alles zit er in. Je moet zo gauw mogelijk naar Pake, naar Grootvader toe. Dat was immers toch al de afspraak? Aukje is ook al weg. Die is naar oom Wybren. Je moogt wel even in de keuken komen. Dan kun je een stuk koek krijgen en dan ga je maar gauw op stap.”

Geheel verslagen liep Romke achter zijn vader aan. In de keuken stond al een kopje thee voor hem ingeschonken en een groot stuk koek lag er bij, zo maar afgebroken. Even moest hij lachen, toen hij dat stuk koek zag liggen, maar meteen werd hij weer ernstig. Er viel niets te lachen. Moeder was ziek. En heel erg ook. Anders behoefden hij en Aukje niet weg te gaan. Met lange tanden begon hij zijn koek te eten. Nee, dat smaakte toch niet. Hij kon het niet naar binnen krijgen. Hij moest de koek maar bij zich steken. Misschien, dat hij er onderweg wel trek in kreeg.

Vader kwam weer binnen en zag hem daar zitten, als een schuw, ineengedoken vogeltje. Was dat nu dezelfde jongen, die daar zo even zo hard kwam aandraven? Vader had werkelijk met hem te doen.

„Is moeder heel erg ziek, vader?”

Schuw zag hij naar zijn vader op. Vader merkte wel, dat de jongen er helemaal van in de war was.

Toen legde vader zijn grove eeltige hand op Romkes schouder en zei: „Hoor eens vent, moeder heeft op het ogenblik wel erg pijn. Maar ik geloof toch, dat het wel goed zal gaan met haar en ik geloof ook, dat wij er vandaag een klein broertje of zusje bij krijgen.”

Plotseling begonnen de ogen van Romke te lichten. Vader zag, dat de lippen van de jongen trilden. Die goede beste Romke toch, dacht vader. Hij kon zichzelf haast niet meer

goed houden en daarom draaide vader maar gauw zijn hoofd de andere kant uit. Romke mocht niet zien, dat vader ook tranen in de ogen had.

Romke? Er was een wonderlijk gevoel over hem gekomen. Net zo iets, als toen meester hem aankeek en toch ook weer heel anders. Een klein broertje of zusje. Hij had vader en moeder wel eens horen fluisteren en moeder had hem ook al eens uit de grap gevraagd, wat hij liever zou willen hebben: een broertje of een zusje. Maar hij had nooit gedacht, dat er werkelijk nog eens kans was, dat hij het een of het ander krijgen zou. En nu vertelde vader het hem maar zo gewoonweg. Hij kon haast alweer van plezier aan het zingen gaan. Wat een verrassing.

„Dus je begrijpt wel, dat jij nu maar zo gauw mogelijk naar pake toe moet. En als ze je ergens naar vragen, dan zeg je maar wat ik je verteld heb.”

„Ja, vader.”

Nog even keek hij schuchter achterom, naar het smalle raam van de slaapkamer. De gordijnen waren nog dicht. Maar achter die gordijnen was moeder en daar was ook de dokter. Daar achter was het grote geheim, dat straks de grote verrassing zou worden.

„En nu hebben wij niet eens over mijn rapport gepraat,” schoot hem plotseling door de gedachte.

De grote boerderij van zijn grootvader kon hij al heel in de verte zien. Het was de grootste, maar tegelijk de oudste „plaats”, zoals de Friezen zeggen. Het eigenlijke woonhuis was nog heel best in orde. Maar de schuur had zijn beste dagen gehad.

Achter de boerderij was een kleine boomgaard. Maar de bomen stonden nu natuurlijk niet in bloei.

Romke vond het maar wat fijn, dat hij naar zijn pake en zijn beppe toe mocht. Het waren van die hartelijke en gezellige oude mensjes. Zij vonden Romke nooit een lastige jongen en zij keurden alles goed, wat hij deed, als hij ten minste maar

niets kapot maakte. Hij had er al heel wat uitgespookt, samen met Knilles, de zoon van de arbeider. Zij waren wel eens in de bomen geklommen, helemaal tot aan de kraaien-nesten en zij hadden wel eens palingen gevangen in een oude fuik en gevaren met de oude wrakke schuit en met Siska, de hond, de dolste spelletjes gespeeld. Altijd hadden zij er weer wat anders beleefd. Zij konden ook zo fijn op het hooi spelen in de grote oude schuur. Thuis mocht Romke dan misschien niet zo veel van spelen houden en liever maar wat lopen te dromen. Maar hier, bij zijn grootvader, was het net andersom. Pake stond al op hem te wachten, met een kort eindje pijp in de mond. Hij werkte zelf niet veel meer op de boerderij, maar hij hield er toch niet van om maar stil te zitten. Vooral niet met zulk mooi weer als vandaag.

Hij moest natuurlijk aan grootvader vertellen wat er thuis gebeurd was. Veel liever had hij dat niet gedaan. Hoe moest hij er eigenlijk over beginnen?

„Hé, ben je daar al? Jonge, jonge, ik had je niet eens zien aankomen.” Ja, zo had pake staan dromen. „Nou, dan maar gauw naar beppe toe. Je hebt al een hele reis achter de rug en je zult zeker wel trek gekregen hebben.”

„En hoe is het met moeder?” was de eerste vraag van beppe.

„De dokter is er.” Wat? Nu had hij het er toch maar zo ineens uitgeflapt. En hij was nog al zo bang geweest om er over te praten.

„Dat dacht ik al,” zei grootmoeder.

Die beppe toch. Die scheen ook alles te kunnen raden.

In de schemeravond liep Romke wat rond op het erf. Maar helemaal naar de zin was het hem toch niet. Hij moest telkens weer aan huis denken en dat was ook geen wonder. Hij liep maar te prakkizeren en eindelijk bleef hij stil bij een boom staan. Plotseling schrok hij op. Daar sloop een donker dier langs de grond. Wat was het? De kat? Nee, de kat was het niet en ook geen hond. Wat dan? Kijk, nou bleef het daar ineens stil staan. En daar schoot het weer vooruit, maar o

zo voorzichtig. Het ging naar de schuur en plotseling was het verdwenen...

's Avonds na de maaltijd zaten allen rond de haard. Pake en beppe, Joukje, de meid en Romke. Pake vroeg hem het een en ander, maar het was toch, of het gesprek niet recht vlotten wilde. Pake kon anders zo mooi vertellen. Nu scheen er wat tussen te zitten... Dat was ook zo: ze dachten allemaal aan hetzelfde, pake en beppe en Romke ten minste. Maar dat wilden zij niet voor elkaar weten.

De oude Friese klok tikte rustig. Het werd zo zoetjesaan al laat. Het werd tijd om aan bed te gaan denken.

Daar hoorden ze voetstappen en gerammel aan de deurklink. Er was iemand, die binnen wilde komen en grootvader ging eens kijken. De lantaarn nam hij mee, want het was donker in het achterhuis. Het duurde een hele tijd, voor de oude man terug kwam.

„Hè, ik dacht...” zei grootmoeder, toen hij alleen weerkeerde. „Nee,” zei grootvader, „dat was het niet. Het was de oude Gosse Boender, die hier vannacht wilde slapen. Ik heb hem

nog even bijgelicht naar zijn plekje op de zolder, want de oude man wordt een beetje stuntelig."

Pake zag, dat Romke hem met grote en vragende ogen aan keek.

„Moet die man dan in het hooi slapen?" wilde hij weten.

„Ja, jongen, dat doet hij wel het liefst. Oude Gosse vent nu al jaren langs de boerderijen tegen de tijd, dat de mensen de stallen weer gaan schoon maken. Hij verkoopt boenders en bezems. Hij is zelf een boender geworden en daarom noemen de mensen hem ook: Gosse Boender."

„En wilt u dan wel, dat die man in het hooi slaapt?"

„Ja natuurlijk, jongen, waarom niet? Hier slaapt wel eens meer iemand op de zolder. Dat gaat zo, als je een beetje afgelegen woont. Vroeger, toen ik zelf nog een jongen was, woonden wij hier ook al op de boerderij. Toen kwamen er wel eens vier of vijf op één avond. Want mijn vader, dus jouw overgrootvader, was erg gastvrij en stuurde nooit iemand weg. Ten minste, als de lui zich behoorlijk gedroegen. Hij moest de mensen ook wel een beetje te vriend houden, want er was raar volk onder. Wij hebben daar heel wat mee beleefd. Vooral die kerels uit de buurt van Bergumerheide en Zwaagwesteinde moest je toen in de gaten houden. Die waren niet voor een klein geruchtje vervaard. De hele dag zwierven zij maar langs de weg. Zij hadden ook een aparte lucht aan zich. De hele stal kon er soms naar ruiken. Op een keer zegt vader: „Het ruikt hier, alsof er een zwerver op bezoek is." De arbeider meende dat ook. Maar zij zagen niemand. En moeder, die 's avonds in de stal kwam, zei ook al: „Wij hebben zeker weer iemand hier om te slapen." Wij vonden dat allemaal even vreemd, omdat er geen mens te bekenen was. Voor alle zekerheid ging mijn vader nog eens met een lantaarn de hele zolder over. Maar niets hoor. Toen ze met Nieuwjaar weer een grote hoop hooi moesten verwerken, ontdekten zij plotseling, dat daarin een holte was gegraven en daarin lagen wel honderd vijftig uitgekauwde tabakspruimen. Daar had dus iemand zich verscholen ge-

houden. Toen vertelde dat zoontje van de arbeider, dat hij wel eens op een avond een oude man met een lange baard in de buurt van het huis had gezien. Die kerel had hem gezegd, dat hij de jongen vermoorden zou, als hij het waagde iets te vertellen. Maar als hij zich stil hield, zou hij de jongen wat moois geven. Nou, daar was nooit iets van gekomen.

Wij hebben ook eens iemand te slapen gehad, die zo dronken was, dat hij niet tegen de ladder op kon komen. Ik was toen nog maar klein, nog niet eens zo groot, als jij nou bent. In die tijd werd er veel meer gedronken dan tegenwoordig en er waren van die kerels, die hun hele verdienste naar de kroeg brachten. Die vent ook. Hij had die avond weer veel te veel gehad en wanneer hij dan een paar sporten van de ladder was opgeklommen, dan rolde hij weer terug. En natuurlijk maar vloeken en schreeuwen. Ten slotte verzekerde hij bij hoog en bij laag, dat hij, als hij nou weer niet die smerige ladder op kon komen — want natuurlijk kreeg de ladder de schuld — dan zou hij de hele rommel in brand steken. Hij wilde de rode haan ook wel eens zien kraaien en dan verbrandde die ladder ook meteen. Nou, vader was mooi opgescheept met zo'n logé. Hij wist wel, dat als zo'n dronken kerel wat in zijn hoofd haalde, dan kon het nog raar aflopen. Toen heeft hij hem bij zijn lurven gepakt en hem in een lege koeienstal op het stro gegooid. Voor alle zekerheid heeft hij toen zijn benen nog vastgebonden, zodat die vent geen kwaad meer kon doen. Natuurlijk gaf dat nog een heel spektakel, maar al spoedig was de man toch in slaap gevallen en snorkte hij als een os. Maar de volgende morgen had je het lieve leven weer aan de gang. Hij schold mijn vader uit, dat het meer dan erg was. Maar vader zei, dat hij zich moest doodschamen en dat hij maar gauw maken moest, dat hij weg kwam. Hij ging ook, maar toen hij even buiten het huis was, draaide hij zich nog eens om en balde dreigend zijn vuist. Vader heeft hem nooit terug gezien, maar moeder dacht, dat hij later nog wel eens in de buurt was geweest. Op een donkere avond, het was al in de herfst, had zij iemand over

het erf zien sluipen en plotseling hard weggelopen. Die had vast wat uitgespookt, dat niet in orde was. Maar wat? Wij kwamen het niet te weten die avond. Maar later, bij het opruimen van een hooizolder, vonden wij vlak tegen het rieten dak een paar verkoolde stukjes hout. Gelukkig hadden ze niet dicht genoeg tegen het riet aan gelegen. Anders was die nacht de hele boerderij afgebrand. Wij konden het natuurlijk niet bewijzen, maar ik geloof nog altijd, dat diezelfde kerel ons dat gelapt heeft."

Romke was een en al oor onder het vertellen van pake. Hij verveelde zich geen ogenblik. Nu was het hier weer ouderwets gezellig. Beppe zat te breien, Siska, de hond, lag bij de kachel en Mieke, de kat, zat aan de andere kant heel genoeglijk te spinnen. Joukje was zowaar in slaap gevallen, maar dat kon Romke haar niet kwalijk nemen. Zij moest 's morgens het eerst op, om te melken.

Pake klopte zijn pijp eens uit in de aslade van de kachel en keek eens naar de klok. Maar beppe knikte hem even toe en daarom stopte hij maar even een nieuwe pijp. Hij stak die aan een gloeiend turfje aan: dan smaakte de pijp veel lekkerder, dan wanneer hij het met een lucifer deed, beweerde hij altijd. Toen deed hij nog een paar lange halen en keek een tijdje voor zich uit. Hij zocht natuurlijk naar een nieuw verhaal. Romke wist dat wel en zei maar niets. Het zou wel komen. Hij kreeg wel een beetje slaap, maar hij had nog helemaal geen zin, om naar bed te gaan. Eerst moest pake nog wat vertellen.

„Ja,” begon de oude man plotseling weer, „ik heb eens wat moois beleefd, dat je toch ook horen moet. Het is wel laat, maar op een kwartiertje komt het vanavond niet aan.

„Onder de zwervers waren ook wel eens vrouwen en die wilden dan ook wel bij ons slapen. Beppe heeft Antje Warmdrinken wel gekend, nietwaar? Die kwam altijd vragen, of wij wat warmes voor haar te drinken hadden, want zij had zo'n slechte maag. En dan had je Zwarte Jits. Die liep ons huis ook niet voorbij, als ze in de buurt was. Maar als er

vrouwen in huis waren, wilde vader nooit, dat er die nacht ook nog mannen kwamen. Op een avond, toen Zwarte Jits al lang haar plekje op de hooizolder opgezocht had, kwam er nog iemand aan de deur. Dat was Berend Stoeltje. Berend de stoelenmatter was ook al een van de vaste klanten en in de regel hadden wij nooit last van hem. Maar toen vader hem die avond zei, dat hij niet kon blijven slapen, had je ineens het spul aan de gang. Hij begon te sputteren en later te vloeken en te razen, omdat het toch geen manier van doen was een mens zo maar buiten de deur te zetten. Dat nam hij niet. Maar of hij nu hoog of laag sprong, vader was niet van zijn besluit af te brengen en Berend kwam niet binnen. Dezelfde nacht moest er bij een koe gewaakt worden. Ik weet nog heel goed; het dier stond op de plek, waar nu de oude Bontje staat, vlak naast de pomp. Omdat ik al een grote jongen was — ik was veertien jaar — zei vader, dat ik maar eens moest opblijven. Als er wat gebeurde, kon ik vader wel even roepen. Wij hadden ook wel een knecht, maar die was zeker die dag niet thuis. Dat weet ik zo precies niet meer. Goed, ik zou dus opblijven. Het was een prachtige nacht met heldere maneschijn. Ik deed de lamp dus maar uit en ging op een krukje bij de koe zitten. Ik werd een beetje slaperig, maar ik hoorde toch, dat er iemand over het erf liep en voorzichtig de grote kruiwagen op het deksel van een put zette. En toen zag ik tot mijn grote schrik, dat er een kerel bij de deur stond. Er was namelijk een klein raampje, waardoor ik precies naar buiten kijken kon. Hij hees zich omhoog en de angst schoot mij in de benen. Wat wilde die kerel? Er waren ook een paar kleine ruitjes boven de deur en nu zag ik, dat hij met zijn zakmes de stopverf van een van die raampjes begon los te peuten. Toen begreep ik, wat zijn plan was. Hij wilde dat bovenste raampje er natuurlijk uit hebben. Als hij dan zijn hand door het gat stak, kon hij bij de grendel komen en zo de deur open maken. Daarom was hij ook op de kruiwagen geklommen. Anders had hij nooit zo hoog kunnen reiken. Ik begrijp nog niet hoe ik de moed had, om iets te

doen. Maar ik had dadelijk mijn plan klaar. Ik nam een span-
touw, maakte er een lus in en sloop naar de deur. Nu kon
ik alles duidelijk zien. Het ruitje had hij er al uit. Voorzichtig
zette hij het op de grond en ging toen weer op de kruiwagen
staan. Nu moest ik handelen. Ik hield de strop voor het gat,
waar het ruitje geweest was. De man had daar helemaal
geen erg in en stak zijn hand naar binnen, zo maar door de
lus van mijn touw. En toen? Ja, hoe ik het hem zo vlug lapte,
dat begrijp ik nog niet goed. Maar ineens had ik de lus dicht-
getrokken en het andere eind van het touw stevig aan een
kram in de muur vast gemaakt. Ik zag nu ook, dat het nie-
mand anders was dan Berend Stoeltje. Hij vloekte en schold
als een gek, maar ik gooide meteen de deur open en trok
hem de kruiwagen onder de voeten weg. Daar hing hij. Wat
ging die kerel te keer, vooral toen hij zag, dat een kleine
jongen hem dat gelapt had. Maar ik had al gemaakt, dat ik
weg kwam, om vader te waarschuwen. Die schrok natuurlijk,
toen ik zo de slaapkamer binnen kwam stormen en dacht, dat
er iets met de koe aan de hand was. Buiten adem vertelde ik
hem, wat er gebeurd was en meteen vloog ook hij de deur
uit, nadat hij haastig zijn broek had aangeschoten. Zijn
bretels sleepten achter hem aan. Onder het hollen pakte hij
nog even een mestbezem om die kerel daar eens even een
lesje mee te geven, maar dat was niet meer nodig. Want
Berend had kans gezien zich los te maken en er vandoor te
gaan. Het touw hing er nog. Wij hebben hem nooit meer
terug gezien. En Zwarte Jits kwam ook nooit meer aan de
deur. Die twee hadden misschien wel onder één hoedje ge-
speeld..."

Pake deed nog eens een lange haal aan zijn pijp, maar die
was onder het vertellen uitgegaan. Het was ook allang bed-
tijd geweest, dus nu moesten zij gauw voortmaken. Beppe had
al een paar schone lakens uit een kast gehaald en bracht
Romke naar de opkamer. Daar mocht hij in de grote bedstee
slapen.

„Nou Romke, wel te rusten. En droom maar niet van die

verhalen van je grootvader. En hoe zou het nu thuis wel zijn?" Ja, dat wist Romke ook niet. Onder het vertellen van grootvader was hij de gedachte aan thuis even kwijt geweest. Maar nu zat hij weer met de vraag, hoe het er toch wel gaan zou. Weer zag hij het ernstige gezicht van vader voor zich en de dichte gordijnen en de nieuwe fiets van de dokter tegen de muur.

Beppe nam een lampje mee, maar de gordijnen werden niet gesloten en bij het licht van de maan kon hij zien, dat er aan het voeteneinde van die bedstee nog een soort bedje was ingebouwd. Hij kende zo'n bed wel. Dat noemden de mensen een kribbe en daarin sliepen de kinderen, als zij nog heel klein waren. Zijn vader had ook in die kribbe geslapen en zijn grootvader eveneens. Romke kon zich haast niet voorstellen, dat die twee ooit zo klein waren geweest. dat zij daar in gekund hadden. Nu lag de kribbe vol met hoedendozen en ander spul. Dat had Romke zoëven kunnen zien. Het rook er ook erg naar kamfer.

Toen Romke zijn avondgebed opgezegd had, moest hij ineens weer denken aan wat meester vroeger gezegd had en ook aan thuis. En daarom voegde hij er haastig een paar woorden aan toe en vroeg hij, of de Heer ook moeder wilde beter maken. Hij vond het fijn, dat hij dat doen kon. Dat was ten miste iets, nee, dat was heel veel, om moeder te kunnen helpen.

Toen ging hij liggen en kroop lekker onder de wol. De takken van de oude lindeboom klopten af en toe tegen het venster. Nog even moest hij denken aan wat pake verteld had. Stel je voor, dat er strakjes ook een kerel voor het raam zou komen, die er een ruitje uit snijden wilde. Maar dat kon toch niet?

Wacht eens, piepte daar niet een deur?

Of maakten de blinden dat geluid?

Romke keerde zich om en trok de dekens nog een beetje hoger op en was al heel spoedig onder zeil gegaan.

Hoofdstuk 3

DE VOLGENDE DAG

„Je moet maar gauw uit bed komen,” hoorde Romke zijn grootmoeder roepen. Even wreef hij zich de ogen uit. Waar was hij? Wie riep dat? Maar meteen wist hij weer alles. Toen hoorde hij beppe nog zeggen: „Er is goed nieuws van huis, jongen.”

Toen liep zij weer weg. Maar Romke was al uit bed gekomen. Goed nieuws van thuis! Er was dus een boodschap gekomen. Hij was in een oogwenk aangekleed en hij had helemaal vergeten, dat hij eigenlijk andere kleren had moeten aan doen. Wat hinderde dat? Vandaag was er goed nieuws en vandaag mocht hij dus ook wel zijn schoolpak dragen. Hij zou zich in de keuken wel wassen. Maar toen hij in de kamer bij de anderen kwam, kon hij zijn ogen niet geloven. Daar zat zowaar zijn vader met een lachend gezicht hem aan te kijken. Vader had een sigaar aangestoken, zeker, omdat het feest was. En pake scheen ook danig plezier te hebben.

„Nou, Romke, nu is Aukje niet meer de kleinste thuis, hoor. Wij hebben er vannacht een kleine Simon bij gekregen. Een baas van een jongen. De dokter zegt, dat hij wel tien pond weegt. Moeder heeft gevraagd, of je eens gauw komt kijken. Ze had je zo graag gisteren nog eventjes gezien, toen je uit school kwam. Je hebt er dus een kameraadje bij gekregen. Maar voorlopig zal hij nog wel niet met je spelen! En als hij zo ver is, dat hij spelen kan, dan ben jij al van school af.”

Zo praatte vader maar aan een stuk door. Romke luisterde nog maar half. Want hij had één ding gehoord, dat hem niet los liet. Zij hadden een klein jongetje gekregen, een kleine Simon. Zo heette zijn andere grootvader, de vader van zijn moeder ook. Die was allang dood, zo lang, dat Romke hem

niet eens meer gekend heeft. Wat fijn. Een kleine jongen en... moeder, die haast alweer beter was.

„Nu moet je zelf maar zeggen, wanneer je wilt komen. Morgen is het Zondag, dus dan gaat het misschien niet zo goed. Maar Maandagmiddag? Dan is het Tweede Paasdag. Of... wil je misschien nu meteen al met mij meegaan?”

Dat behoefde vader geen twee keer te vragen. Natuurlijk. En haastig werkte hij zijn boterhammen naar binnen. Dan konden ze meteen opstappen. Hij moest nog even bij grootmoeder in de keuken komen.

„Wil je niet wat meenemen voor je moeder? Kijk eens, ik heb hier een paar eieren. Stop ze maar in je zakken. Maar wees voorzichtig, dat je ze niet breekt.”

* *
*

De reis naar huis viel Romke niet lang. Zo'n fietstocht met vader en dan maar praten over van alles en nog wat, dat was al een feest op zichzelf. Maar toen ze in de verte hun huis zagen liggen, kreeg Romke toch een wonderlijk gevoel. Het was net, of hij er een beetje tegen op zag om naar binnen te gaan.

Op zijn tenen liep hij achter vader aan. Daar lag moeder. Och, wat zag zij wit. Romke schrok ervan. En daar stond zowaar de wieg. Wat een lief kopje kwam er boven de dekentjes uit. Een klein plukje haar stond recht overeind als een kuifje en de kleine vingertjes bewogen, ofschoon het kleintje vast scheen te slapen.

Dat was allemaal zo vreemd en toch zo mooi, dat Romke geen woord kon zeggen. Het was net, of hem iets in de keel bleef steken.

Toen moest hij ineens aan de eieren denken. Hij haalde ze voorzichtig uit zijn zakken en legde ze bij moeder op het nachtkastje.

„Moeder moet maar gauw weer...” Hij wilde er op laten volgen: beter worden. Maar het ging niet. Hij, zo groot als hij was, kon er niets aan doen, dat een paar warme tranen over

zijn wangen liepen. Hij wilde wel niet huilen, maar hij deed het toch.

En moeder? Och, zij lag maar stil te kijken en te glimlachen. Toen legde zij haar warme hand op die van Romke en zo bleven zij samen een hele tijd zitten, hij en moeder, totdat de oude Akke binnen kwam, die nu moeder zo lang hielp. Zij bracht voor haar een beker melk en voor Romke een lekkere beschuit met suiker. Hij schaamde zich een beetje voor haar en wreef eens langs zijn ogen. Zij mocht niet zien, dat er tranen in stonden.

Toen hij weer even later terug fietste naar grootvader, was het net, of daar van binnen een liedje werd gezongen. Wat was nu alles mooi. Zijn lieve moeder met haar bleke gezicht en dan dat kleine ventje met zijn tere vingertjes en zijn ronde kopje met dat kuifje, zag hij weer telkens voor zich. Moeder had hem nog gezegd, dat hij de hele vakantie wel bij grootvader blijven mocht en dat hij maar eens een brief moest schrijven, om haar te vertellen, wat hij wel zo allemaal uitvoerde.

Beppe was natuurlijk nieuwsgierig. Die wilde alles weten. Maar pake maakte er een grapje van en plaagde haar een beetje.

's Middags kwam Knilles, de zoon van de arbeider. Die was altijd zijn speelkameraad, als Romke bij zijn grootvader op bezoek was. Zij konden het best met elkaar vinden, ook al was de vriendschap nu niet zo heel dik aan. Dat kwam, omdat Knilles toch een heel andere jongen dan Romke was. Romke hield van dromen en fantaseren en Knilles was een echte wildeman, die soms ook wel erg ruw kon zijn en wreed voor vogels en andere kleine dieren. Dat kon Romke nooit goed hebben. Alle dieren waren zijn vrienden en hij zou ze nooit kwaad doen. Maar voor een paar dagen, zoals ook nu weer, konden de twee jongens wel met elkaar overweg en veel schik met elkaar maken. Dat vond Romke toch ook wel plezierig. Zij gingen wat met elkaar stoeien in het hooi; toen vonden zij een bal en gooiden elkaar die toe, over het dak van de

schuur heen en daarna namen zij de polsstokken en probeerden wie het verste springen kon.

Die Zaterdagmiddag was dadelijk om. Maar ook de Zondag en de Maandag, de twee Paasdagen, vlogen voorbij. Hij mocht met pake naar de kerk en zat als een hele mijnheer in de bank van de kerkvoogden. Toen ze weer thuis kwamen, gaf grootmoeder hem een zwart balletje in de koffie en kreeg hij ook nog een groot stuk koek. Ja, die grootmoeder was dol op hem, dat kon Romke wel merken. 's Avonds gingen zij plaatjes kijken. Grootmoeder had een hele doos met briefkaarten en portretten. Vooral die portretten waren mooi. Er waren er bij, waarop pake en beppe nog kleine kinderen waren. Pake, als een klein jongetje, droeg toen nog rokjes. Dat was toch wel zo vreemd. Een jongetje met rokken aan. Wie had daar ooit van gehoord? Kleine Simon zou ze zeker wel niet meer dragen...

En toen was het alweer Dinsdag en lag er nog een hele week van spelen en pret maken voor hem.

Hoofdstuk 4

DE BUNZING EN NOG IETS

Pake, mag Knilles een suikerbiet hebben voor zijn konijnen?"

Ja, dat mocht wel en Romke zocht dus een heel grote uit. Er lag nog maar een klein hoopje in de schuur, want het liep alweer tegen Mei, tegen de tijd, dat de koeien weer de weide worden ingezonden.

Met die suikerbiet hadden de jongens een plannetje. Natuurlijk, die zou straks ook aan de konijnen gegeven worden. Maar niet dadelijk. Eerst zouden zij de biet uithollen en er dan een mond en een neus en een paar ogen uit snijden. Dan zouden zij er nog wat rood vloeipapier omheen doen en er

een kaarsje in zetten. Als dat brandde zou het ding precies op een doodshoofd lijken. 's Avonds zouden zij het op een paal van het hek zetten en iedereen, die er langs kwam, zou natuurlijk schrikken en bang worden. Veel mensen kwamen er wel niet 's avonds in de buurt. Maar zij hadden bijvoorbeeld gedacht, dat Schele Wiebe hier wel ergens zou rondzwerven en dan hadden zij zeker succes. Schele Wiebe was niet helemaal recht bij zijn verstand. Hij ving katten, sloeg de beesten dan dood, stroopte hun het vel af en verkocht die huidjes, terwijl hij zelf het vlees op at. Hij ventte eigenlijk met garen en band en veters en soms zong hij ook wel eens bij de deur, om een paar centen los te krijgen. Maar de meeste mensen moesten niet veel van hem hebben, omdat hij zo'n rare was. Pake bijvoorbeeld beweerde, dat de man dik onder de vlooiën zat en wilde daarom ook niet, dat hij bij hem in het hooi sliep. Stel je dus eens voor, dat Schele Wiebe net vanavond voorbij zou komen. Wat konden ze hem dan lekker aan het schrikken maken. Zij zouden ergens achter weg kruipen, zodat hij hen niet zien kon, en dan zouden ze allerlei malle geluiden maken en met een bromstem vragen: „Hé, sla jij nog wel eens katten dood? Hu, hu, stroop jij de velletjes nog wel eens af? Hu, eet jij nog altijd kattenvlees?” Wanneer hij dat hoorde en dan die gloeiende ogen zag, och, wat zou hij dan bang worden.

Knilles had dit hele plannetje bedacht en Romke gezegd, dat hij om een suikerbiet moest vragen. Goed, dat wilde Romke wel. Hij had ook wel aardigheid in een grapje. En de konijnen kregen de biet ten slotte toch ook. Eerst wat de jongens er uit zouden snijden. En dan — na de voorstelling kregen zij ook het doodshoofd.

Bij Knilles thuis in de schuur begonnen zij met het uitsnijden. Dat viel niet mee. Vanmiddag zouden zij er wel mee doorgaan. Zij konden dan nu alvast de stukjes, die zij uitgesneden hadden, aan de konijnen geven. Die zaten in een hok achter de schuur.

Maar toen ze bij het konijnenhok kwamen, was Knilles de

hele biet en ook Schele Wiebe vergeten. Daar lagen notabene zijn beide konijnen dood in het hok, de witte en de grijze, met een afgebeten nek. De bloedspatten zaten nog tegen de tralies. Wie had dat geleverd? Wie was zo gemeen geweest? Daar kwam vader toevallig aan.

„Vader, vader, kijk nou eens! Nou hebben ze mijn konijnen doodgemaakt!“ Knilles was woedend. Dat spreekt vanzelf. Maar Romke was het ook. Wat vond hij dát een gemene streek. En wie zou dat gedaan hebben?

Vader zag het direct. „Dat heeft een bunzing gedaan, jongen. Wie anders? Er moet er hier ergens een zitten. De boer heeft ook al meer dan eens gemerkt, dat er eieren waren weggehaald, en je weet wel, die duif, die hier onlangs kwam aanvliegen, was de volgende dag ook al dood.“

„Dan heb ik het beest laatst gezien op een avond. Ik stond bij pake op het erf en toen zag ik een dier wegsluipen. Een beetje groter dan een rat. Toen ik bij de schuur kwam, was-ie ineens verdwenen.“

„Dat kan best, Romke,“ zei de arbeider. „Maar dan moet je het ook maar gauw aan de pake vertellen. Er staat nog een bunzingval op de zolder. Die moet dan meteen maar opgezet worden. Misschien krijg je dan de schelm nog te pakken.“

In geuren en kleuren werd het hele verhaal aan pake verteld. Die geloofde ook dadelijk, dat er een bunzing in de schuur moest zijn. Dan moesten zij ook maar dadelijk de val opzetten. Vroeger werd Siska er nog wel eens op afgestuurd, om zo'n bunzing te pakken. Maar Siska werd oud en kon zo vlug niet meer mee.

„Durven jullie wel naar de hoogste zolder? Denk er om, voorzichtig. Geen ongelukken, hoor.“

Het was echt iets voor de jongens om zo'n tocht naar de hoogste zolder te ondernemen. Daar kwam haast nooit iemand. Alleen bij de grote schoonmaak. Wat vonden zij daar een oude rommel. Een karnmolen en koperen melk-emmers en nog een hakselmachine, allemaal ouderwets spul. Er hing ook een paardentuig met bellen. Daar tussen al die

oude boel moesten zij de bunzingval zoeken. Zo makkelijk ging dat niet. Het was er nog al schemerachtig en telkens weer slierde er een spinneweb langs hun hoofd. Maar het was wel iets van hun gading, zo'n expeditie. Wacht eens, daar hadden zij het ding. Voorzichtig lieten zij de val langs de ladder naar beneden en toen moest die eerst flink schoongemaakt worden. En de jongens zelf ook. Want lieve mensen, wat zagen die er uit.

Het was een ouderwetse val, van hout gmaakt en met tralies ervoor. De bunzing kon door een openstaand deurtje naar binnen glippen, maar als hij dan tegen een soort hefboompje aan liep, klapte het deurtje opeens achter hem dicht en zat hij gevangen. Toen de val goed schoongemaakt was, wilde Romke hem maar het liefst dadelijk opzetten. Maar pake zei, dat het niet kon met het oog op de kippen. Die zouden er ook wel eens in kunnen gaan en de klep op hun nek kunnen krijgen. En dat was toch niet de bedoeling.

Met spanning wachtten de jongens de avond af. Zij hadden de kippen wel dadelijk in het nachthok willen jagen, want dan kon het spel ten minste beginnen. Hè, als de bunzing nou maar eerst achter de tralies zat. Ja — en wat dan nog? Wat moesten zij dan verder met dat roofdier aan? Als zij proberen zouden hem er uit te halen, zou hij hun stellig te vlug af zijn en weer ontglippen.

„O, dat is eenvoudig genoeg. Wij verdrinken het dier,” vertelde grootvader. „Maar dan moeten wij er wel aan denken, dat wij het deurtje vast binden. Want anders heb je kans, dat dit door de druk van het water weer open gaat en dan smeert hij hem toch nog. Wij hebben het vroeger ook eens met deze val gehad. Toen zat er een bunzing in en wij gingen er mee naar de sloot en hielden de hele zaak een tijd lang onder water. Wij dachten niet beter, of de bunzing zou wel verdronken zijn. Maar toen wij de val weer ophaalden, was de bunzing weg. De klep was onder water omhoog gegaan en daarvan had mijnheer dankbaar gebruik gemaakt, om er tussen uit te knippen.”

Zij moesten dus maar wachten tot na het melken. Dan waren de kippen op stok en zat de kat alweer in huis en alle kans op ongelukken was dan wel uitgesloten.

„Ja, maar nu nog wat,” zei pake. „Er moet natuurlijk iets in de val liggen als lokaas. Anders behoef je niet te denken, dat de bunzing er in gaat. Maar ik zou niet weten, wat ik er in moest doen.”

„Zal ik een van mijn dode konijntjes er in leggen,” stelde Knilles voor. „Die zijn toch te klein voor ons om op te eten en hebben anders ook geen waarde meer.”

Dat leek grootvader een goed idee en na een kwartiertje was de val netjes opgezet. Nu was het wachten maar op de bunzing.....

Knilles had helemaal geen zin om naar huis te gaan. Zijn vader kon hem haast niet meekrijgen. De jongen zei, dat de bunzing zo dadelijk wel kon komen en hij zou toch ook wel eens willen zien, hoe zo'n beest er uit zag — en dan moest hij er toch ook bij zijn, als die lelijke moordenaar zijn verdiende loon kreeg. Het waren toch zijn konijntjes, die hij vermoord had.

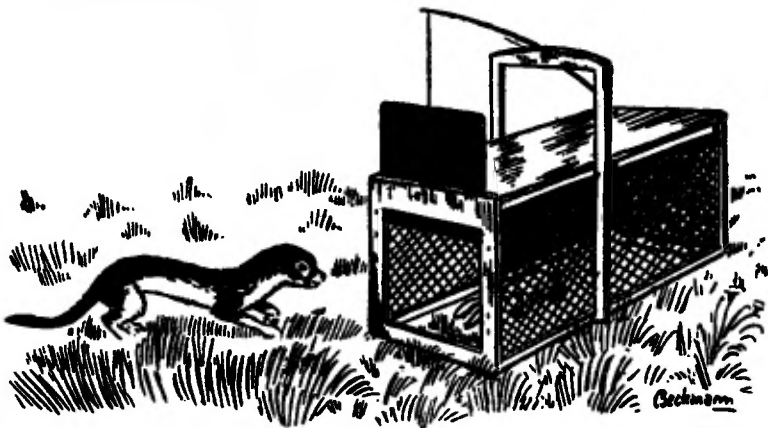
Pake zag wel, dat Knilles helemaal geen zin had om mee te gaan.

„Dan weet ik het goed bedacht,” stelde hij voor. „Loop dan even gauw naar je moeder en vraag, of je vannacht bij ons op de boerderij mag blijven. Je kunt dan bij Romke slapen en morgenochtend vroeg gaan jullie dan meteen kijken, of de bunzing al in de val zit.”

Dat was een prachtig voorstel. In een oogwenk was Knilles alweer terug. Ja, moeder vond het goed. Voor Romke was het net zo goed een feest als voor Knilles.

Hij had nu al een paar nachten alleen in die grote bedstede geslapen. Bang was hij nooit geweest, maar toch, als de takken van de bomen zo tegen de ruiten tikten en hij in het maanlicht allemaal vreemde schaduwen zag, dan verlangde hij toch wel, dat hij thuis op zijn eigen kamertje lag. Daar hoorde hij de wind ook wel eens en kleine Aukje, die bij hem

in de kamer in een ledikantje sliep, kon dan wel eens benauwd worden. Het was wel gebeurd, dat zij bij hem in bed gekropen was. En dan had hij haar zo'n beetje gerust gesteld en haar moed in gesproken. En als het heel boos weer was, dan ging hij haar maar een verhaaltje vertellen. Dat vond Aukje altijd fijn. Soms vertelde hij dan een verhaal van de meester na. Maar ook bedacht hij zelf wel eens wat: over beren en apen, die losgebroken waren en nu rondzwierven... Aukje genoot van die griezelige geschiedenissen en hij zelf niet minder. Maar hij zou alweer voor geen geld ter wereld aan de jongens op school willen vertellen, dat hij zo zijn zusje moest troosten en — dat hij het ook maar wat graag deed. — Ja, zo 's nachts was het toch wel erg eenzaam op de grote slaapkamer van beppe en daarom vond Romke het wat leuk, dat hij ten minste vannacht gezelschap zou hebben. 's Avonds, als beppe en pake, Romke en Knilles met elkaar een spelletje ganzenbord doen en beppe op chocolade tracteert en de uren zo maar voorbij vliegen, sluipt de bunzing uit zijn hol. Hij heeft zijn plaatsje onder het kleine hoopje suikerbieten en nu gaat hij op het kattedgat af, een kleine opening in de schuurdeur van oude boerderijen, waardoor de poes ook 's nachts in en uit kan gaan. Heel voorzichtig glijdt hij er doorheen, o zo voorzichtig. Af en toe blijft hij even

wachten en snuffelt dan, of hij iets van onraad kan bespeuren. Nee, er is niets. Dus gaat hij maar verder. Wat staat daar? Zo'n ding heeft hij hier nog nooit gezien. Dat moet hij eens wat beter bekijken. Maar de val ruikt heel erg naar mensenhanden en dat is wel erg verdacht. En dan, welke bunzing heeft er nu zin in een dood konijntje, waar het warme bloed allang uitgevloeid is? Neen, dat is niets voor hem. Hij zoekt liever, of hij niet ergens een levend konijntje zal kunnen overvallen of anders lust hij ook wel een kippetje. Hij glipt de vonder over naar het weiland van de buurman. Misschien is daar wat te vinden van zijn gading. Toen de jongens naar bed moesten, mochten zij eerst nog even met pake mee naar de val gaan kijken. De lantaarn behoeften zij niet mee te nemen. De maan scheen en het was buiten bijna zo helder als op klaarlichte dag. Het hart van Romke klopte wel een beetje onrustig en Knilles hield de adem in, want... de val stond daar nog net zo, als zij die hadden neergezet en het dode konijntje was niet aange- raakt.

Mieke, de kater, mocht van grootvader die nacht niet in de schuur blijven. Stel je voor, dat het dier ook eens door het kattedgat naar buiten sloop en dan in de val terecht kwam. Nee, de poes moest maar, net als de hond, achter de kachel gaan slapen. Die twee konden wel niet altijd even goed met elkaar overweg, maar pake zou wel eens zien, hoe het ging. En anders moest de kat vannacht maar in het achterhuis. Dat kon nu eenmaal niet anders.

Nog een half uurtje bleven de jongens opzitten, maar toen was de pret ook afgelopen. Jammer, want zij hadden net zo'n schik met het ganzenbord.

Hoofdstuk 5

IN DE OUDE BEDSTEE

Beppe had de gordijnen maar open gelaten. Dan was het 's morgens meteen lekker licht en zou het 's nachts ook niet zo donker zijn met die mooie maneschijn.

Romke had zijn gebedje al opgezegd, maar ditmaal had hij niet goed nagedacht bij wat hij had gepreveld. Dat kwam zeker door de bunzing en misschien ook wel door Knilles, die ook niet veel gezegd had en dadelijk klaar scheen te zijn. En nu maar proberen te slapen.

Maar dat ging niet zo één-twee-drie.

Want zij lagen nog maar goed en wel, of zij hoorden op de gang een heel fijn geluidje.

„Dat is Mieke,” zei Romke. „Die is uit het achterhuis weg-gelopen en die wil naar buiten.”

„Maar dat kan toch niet, want je grootvader heeft de deur al op slot gedaan.”

„Miauw,” zei Mieke nog eens.

„Straks moet grootvader er nog uit om dat vervelende dier,” mopperde Romke. „Ik wilde maar, dat het beest in het achterhuis gebleven was.”

„Weet je wat,” stelde Knilles voor, „wij moesten de kat hier maar in de kamer halen. Dan wordt je pake niet wakker en wij laten hem morgen vroeg weer op de gang en dan heeft niemand er iets van gemerkt.”

Dat vond Romke zo'n kwaad idee niet en op zijn tenen sloop hij naar de kamerdeur. Niemand mocht natuurlijk horen, dat hij de poes binnen liet. Gelukkig, dat beppe de gordijnen open gelaten had. Maar nou piepte de deur toch. Zou iemand het gehoord hebben? Mieke in elk geval, want die drong meteen langs Romke de kamer in. Daar was het wel zo goed als op de gang.

Ja, nu was Mieke wel binnen, maar wat verder? Het beest kon vannacht wel van alles uithalen. Waar zat hij eigenlijk? „Miekel! Miekel!”

Daar kwam hij al aan en wreef zijn kopje langs de blote voeten van Romke. En in een speelse bui zette hij zijn scherpe nageltjes zo maar in het vel van de jongen. Au, dat deed pijn. Knilles had zich al op de rand van het bed gezet.

„Wij moesten de kat maar bij ons nemen,” vond hij.

Dat was misschien wel het beste. En zo werd de poes dan opgetild en bij hen in het bed gezet. Als hij zich nu maar kalm hield. Maar het leek wel, of de kat weer van het bed afspringen wilde. Dat mocht natuurlijk niet. Dan moest hij maar in de kribbe, net als vroeger de kleine kinderen. Ja, maar die kribbe lag vol met hoedendozen. Dat was een idee. Zo'n hoedendoos zou een prachtig slaappleatsje voor de poes zijn. Zo'n doos leek wel een beetje op de mand van Siska, waar Mieke ook zo graag in kroop, als de hond niet in de buurt was.

Knilles stond al rechtop in bed en haalde een van de dozen leeg. Jongens, wat kwam daar van allerlei uit. Een hoge hoed en een dubbele boord met een wit frontje en een zwart strikje en witte manchetten. Waar moesten zij dat zo lang laten. Misschien dat een van de andere dozen leeg was. Nee, ze waren allemaal vol. Hoeden, witte mutsen en zo'n ouderwets kapothoedje, dat de vrouwen vroeger wel droegen over het gouden en zilveren oorijzer. Hoe zou zo'n ding staan. De jongens moesten toch eens even passen.

„Ik weet wat,” zei Knilles plotseling, „wij zullen spelen, dat wij rechters zijn en dat Mieke voor het gerecht moet komen. Doen wij dat?”

Wat wist die Knilles toch altijd iets nieuws te bedenken. Romke zou nooit op die gedachte gekomen zijn. Hij vond het wel een beetje vreemd om nu in bed nog eens te gaan spelen. Maar van slapen zou toch ook niet veel kunnen komen met zijn kat op bed. En omdat hij toch niet graag wilde, dat tenslotte pake er nog bij moest komen om de poes naar buiten

te laten, maakte hij zichzelf wijs, dat dit spelletje toch wel de beste oplossing was.

Het werd wat moois. Knilles deed een laken om als een wijde mantel en zette de hoge hoed van pake op. Toen deed hij nog een paar manchetten aan en het frontje voor zijn borst. Romke moest de floddermuts van beppe opzetten en de kieps, het oude hoedje, er boven op. Of dat nu precies bij elkaar hoorde, wist hij niet. Maar in het maanlicht zag hij er prachtig uit. Romke hing zich ook nog een deken om de schouders en toen kon de voorstelling beginnen. Ieder op zijn beurt had de kat vastgehouden, terwijl de ander zich aankleedde. Maar nu moest Mieke in de lege hoedendoos en zich voor zijn rechters verantwoorden. Ja, hoe zou dat eigenlijk het best kunnen?

Knilles had alweer een antwoord.

„Ik ben natuurlijk de rechter, want ik draag een hoge hoed. Die hebben de rechters altijd op.”

„Zij zullen tenminste geen witte floddermutsen dragen,” veronderstelde Romke.

„Nee,” zei Knilles, „daarom ben jij de advocaat.”

„Dragen advocaten dan witte floddermutsen met een kieps er over heen?” informeerde Romke.

„Houd je nou stil, jongen. Anders kunnen wij toch nooit beginnen.”

Goed — Romke zou niets meer zeggen. Knilles was dus de rechter en ging aan het voeteneind zitten. Mieke werd in de hoedendoos gestopt en midden op het bed neergezet. Romke moest aan het hoofdeind gaan zitten en daar het woord maar doen voor de poes. Want een kat kon toch niet praten. Dus daarmee was Romke zo'n beetje de advocaat van de kat geworden.

„Vooruit,” zei Knilles, „dan beginnen wij maar.”

„Goed,” zei de advocaat met de floddermuts.

„Wie zijt gij?”

„Ik ben Romke, de zoon van Pier en Hiltje,” antwoordde de advocaat.

„Nee, sufferd,” zei de rechter, „je moet niet over jezelf praten. Je bent advocaat en je moet dus in plaats van de poes antwoorden.”

Zij begonnen weer van voren af aan. Romke moest net doen, alsof hij de kat was.

„Wie zijt gij,” begon de rechter weer met een holle stem. „Ik ben Mieke, de kater van Romke-boer uit de Laaglanden,” zei de ander nu met een piepstemmetje. En met zijn gewone stem liet hij er op volgen: „Is het nu goed?”

„Ja, zo bedoel ik het.” Toen vroeg de holle stem verder: „Wanneer ben je geboren?”

„In de herfst van het jaar negentienhonderd en nog wat.” De rechter keek heel streng.

„Waar?” bromde hij.

„In een oude eendenkorf.”

„Miauw,” zei Mieke er tussendoor, alsof hij het met deze woorden niet eens was. Maar de rechter hield zich goed. Hij keek heel ernstig en deed, alsof hij druk aan het schrijven was op een hoedendoos.

Toen vervolgde hij:

„Ik heb wel eens gehoord, dat gij, Mieke, kater van de oude Romke-boer uit de Laaglanden uw plicht niet meer zo goed vervult als vroeger. Er mag hier op het erf toch niet zo maar een bunzing rondlopen? Daar had u allang wat tegen moeten doen. Weet u wel, dat die bunzing eieren steelt uit de kippen-nesten en een duif heeft opgevreten en de konijnen van de zoon van de arbeider? Gij hebt niets gedaan, om die bunzing daarvoor te straffen.”

„Nee, mijnheer de rechter.”

„Daarom moet ge in het vervolg beter oppassen.”

Ineens vergat Romke zijn rol. „Ik krijg een beetje slaap,” zei hij, „en mijn voeten worden koud.”

„Nou, dan kunnen wij ook wel wat anders spelen,” zei Knilles. „Mijn voeten worden ook koud. Ik weet wel wat. Ik ben de keizer of de sultan of zo iemand en nu lig ik op mijn praalbed, natuurlijk met een hoed op en een wit frontje voor

en dan ben jij mijn slaaf en moet jij de wacht houden en meteen op Mieke letten, dat die er niet tussen uitknijpt. En als ik dan goed warm ben en een tijdje geslapen heb, dan mag jij de Sultan zijn en dan ben ik de slaaf. Zullen wij dat doen?"

„Heb jij wel eens een Sultan gezien met een hoge hoed, die op een pronkbed lag? Dat is toch onzin. En dan wil ik ook geen slaaf zijn. Jij gunt mij nooit wat. Ik mocht ook geen rechter wezen.”

Romke was een beetje kwaad geworden en daarom suste Knilles maar:

„Nou goed, dan mag jij eerst de sultan zijn en dan ben ik wel de slaaf. Maar ieder op zijn beurt. Over een half uurtje maak ik je wakker. Want de kat mag niet weglopen.”

Daar ging Romke mee accoord. Och, waarom ook niet. Hij wilde nu maar het liefst slapen gaan, sultan of geen sultan. Het was met al die grappenmakerij ook al aardig laat geworden. Hij ging dus liggen, trok de dekens maar zo'n beetje over zich heen en deed zijn ogen toe. Daar lag nu de sultan met een floddermuts op en een kieps er over heen. En al gauw sliep de sultan ook. Als een marmot. Want dat kon Romke wel, als hij maar eerst zijn plekje gevonden had.

En hoe ging het met de slaaf? Och, dat was nu niet zo'n erg trouwe slaaf. Toen hij zag, dat de sultan zo lekker vast te slapen lag, werd hij ongehoorzaam. Hij dacht: als ik nu eens de deksel op de doos doe en dan een klein kiertje laat open staan, dan zal de kat heus niet er van door gaan en dan kan ik tenminste ook een beetje warm worden. Maar even later snorkte ook de slaaf als een os.

De bunzing likte zijn bek af. Hij had zijn best weer eens gedaan in het kippenhok van buurman. Hij had bloed geproefd, warm bloed. Met grote sprongen ging hij weer terug naar de boerderij van pake. Minachtend rende hij in een grote boog om dat vreemde ding met het dode konijntje er in. Tevreden wipte hij tenslotte met een lenige sprong door het

kattengat in de schuur en zocht er zijn oude plekje weer op onder het hoopje suikerbieten, dat daar al sedert het begin van de winter lag.

En in een hok, achter het huisje van Knilles, lag een uitgeholde suikerbiet, waarvan de jongens een doodshoofd hadden willen maken om Schele Wiebe te verschrikken. Zij hadden er niet meer naar omgezien...

De maan, groot en statig, gleed langzaam langs de wolkenloze hemel. Het was een prachtige nacht. Het leek wel Mei. In de verte kwaakte een kikker. Het was zo stil en zo gehorig. Dat betekende, dat het morgen beslist mooi weer zou zijn...

Hoofdstuk 6

EIEREN RAPEN

Het was de volgende morgen een hele consternatie. Beppe, die de jongens zou roepen, kwam in de kamer en... daar stond Mieke langzaam op van haar behaaglijke plekje op de schapenvacht voor het kabinet, rekte zich nog even uit en liep toen miauwend naar de oude vrouw toe. Hoe was het mogelijk, dat het dier hier kon komen? De jongens zouden het toch niet...

De jongens! Beppe sloeg haar handen van verbazing en van ergernis in elkaar. Zij verschoot van kleur, zo was zij geschrokken. Daar lag Romke te slapen met haar mooie kiepscheef op het hoofd gebonden. Het was wel niet haar Zondagse, omdat zij deze alleen maar bij regenachtig weer en op een enkele avond in de week gebruikte, maar het was toch haar mooie hoedje, en Knilles? De hoge hoed hing hem op een oor en de mooie manchetten van pake lagen op het dek. Die mooie hoed, die pake droeg in de tijd toen hij nog ouder-

ling was of wel eens een enkel woord bij een begrafenis moest spreken. Die lelijke jongens. Beppe wist niet, of zij huilen of lachen moest. Zij haalde pake er maar direct bij. Die lachte een beetje.

„Och, het zijn jongens, moet je denken.”

Ja, dat het jongens waren wist beppe ook wel. Zij had echter gedacht, dat Romke wel wijzer zou geweest zijn. Maar enfin... De jongens werden wakker en deden o zo bedeesd. De sultan legde heel voorzichtig de floddermuts en de kieps van beppe weer in de doos en de oude slaaf deed zijn manchetten af en maakte zijn witte frontje los. Hij zag wel, dat het vol kreukels zat.

Zij bleven maar niet lang in huis. Beppe had wel niet gemopperd, maar zij was toch een beetje anders dan gewoonlijk en de jongens vonden het toch maar beter om uit haar buurt te blijven. Zij liepen een beetje doelloos rond op het erf. De bunzingval hadden zij helemaal vergeten. Maar nu zagen zij dat vervelende ding weer staan. Daardoor was toch eigenlijk alles gekomen. De val was nog steeds leeg en het dode konijn-tje lag er nog net als gisteren.

Wat zouden zij vandaag uitvoeren? Er was wel genoeg afleiding voor de twee jongens. Maar zij konden toch het rechte niet bedenken.

Wacht eens, daar kwam Harm aan. Harm, die anders zo'n beetje de speelkameraad van Knilles was. Hij was wel wat ouder, maar anders waren er geen jongens in de buurt, met wie zij konden omgaan en daarom waren deze twee wel op elkaar aangewezen.

„Ik kwam eens kijken, waar je toch bleef. Waarom zie ik je de laatste dagen nooit meer?”

„Ik speel nu met Romke.”

„Waar is die dan? O, daar hebben wij hem, Romkel”

„Dag Harm.”

„Ik heb een polsstok bij me. Ik dacht, dat Knilles misschien wel zin had om mee te gaan eieren rapen.”

Eieren rapen. Dat was wat. De eerste kievitseieren waren al

gevonden. Met dit mooie weer hadden de vogels al vroeg gelegd. Zij dachten zeker, dat ze het er wel best op wagen konden.

„Ik heb ook maar mijn boterham meegenomen. Dan kan ik de hele dag wegblijven, als ik wil. Heb je geen zin, om met mij mee te gaan, Knilles? Vroeger hebben wij er toch ook al over gepraat.”

Ja, daar had Harm gelijk aan. Maar waarom zouden zij dan niet met hun drieën gaan.

Even aan beppe en pake vragen, of die het goed vonden. En als het mocht, dan maar meteen op stap met een boterham in de zak.

Beppe vond het uitstekend en Knilles, die even naar zijn huis gelopen was, mocht ook van zijn moeder.

Maar welke kant zouden zij nu uitgaan? In de Lage Mieden waren altijd veel eieren te vinden, wisten de jongens. Maar dat was zo heel dichtbij en op deze mooie dag wilden zij liever een heel eind weg. Harm stelde voor, dat zij naar Tjissewier zouden gaan. Zijn vader was daar in de buurt aan het werk en hij had verteld, dat hij daar veel kieviten had gezien. Maar Romke had nog een ander plan. Als hij achter het huis van pake op de grote mesthoop stond, kon hij heel ver zien. En als hij dan naar het westen keek, zo langs de Popke molen, dan kon hij daar de polder zien. Daar waren ook altijd heel wat vogels. Daar kwamen de jongens haast nooit, want om er te komen moesten zij over de brede vaart. Zij konden ook wel helemaal langs het dorp omlopen, maar dat was zo'n eind om, dat zij daar nooit toe kwamen. Heel in de verte, dat had Romke wel eens gezien, was een groep bomen. Zijn pake had hem verteld, dat daar een eendenkooi was. En dan stond er ook zo'n merkwaardig wit huis. Wat dat voor een huis was, kon Romke niet zeggen. Maar hij was er erg nieuwsgierig naar en ook daarom zou hij het leuk vinden, als zij nu eens de polder in zouden gaan. Zij hadden immers de hele dag de tijd. De twee anderen vonden het uitstekend en ze spraken nog af, dat zij maar één polsstok mee-

namen. Die konden zij dan om de beurt dragen. Anders was het zo'n gesleep. Zij zetten nog een grote pet op het hoofd om daar de gevonden eieren in te bergen. Pake keek hen nog even na. Het zou hem benieuwen met hoeveel buit ze thuis zouden komen. Zij moesten wel voorzichtig zijn en zorgen, dat zij niet elkaar kwijt zouden raken.

De jongens gingen vol moed op stap en al dadelijk hadden zij een meevallertje. Net toen zij bij de vaart kwamen, passeerde oude Jurgen met zijn petroleumschuit en die wilde hen wel even over het water zetten.

„En nu maar goed uitkijken en heel wat vinden, hoor,” riep hij hun nog na.

„Ja, en wel bedankt voor het overvaren.”

Daar stonden zij nu op het dijkje. De grote polder lag voor hen en het eieren zoeken kon nu beginnen. Er fladderden heel wat kieviten. Als zij nu de eieren maar konden vinden. Dat was nog niet zo eenvoudig. Maar Harm zei, dat het een klein kunstje was en dat hij het hun wel eens leren zou. Hij had al meer een ei gevonden. Hij vertelde er echter niet bij, dat het meer geluk dan wijsheid was geweest. Hij beweerde, dat het nest van een kievit altijd was op de plaats waar je de vogel zag opvliegen. Maar dat was niet zo makkelijk na te gaan, omdat hier zo veel kieviten waren.

Zij zouden maar eerst eens bij Popke molen gaan kijken, dachten de jongens. Daar was een mooie rietwal. En Romke vermoedde, dat er wel eens een egel tussen het dorre gras zou kunnen zitten. Dat had meester laatst ook gezegd. Daarom keek hij heel goed uit, terwijl Harm en Knilles bij de molen rondscharrelden.

Toen — hij schrok er waarlijk van — zag Romke iets zitten. Wat was dat? „Een haas, een haas!” riep hij, en wilde naar de anderen toe hollen. Maar toen hij zich omdraaide vloog er met luid gesnater een eend van zijn nest. Ja, het was een eend, maar het was Romke niet kwalijk te nemen, dat hij zich vergist had. Want zolang de vogel nog met zijn kop in de veren tussen het dorre gras zat weggedoken, leek hij

inderdaad op een haas.

Weer schrok Romke, toen hij de vogel zal wegvliegen. Maar toen ging hij voorzichtig naar de plaats, waar de eend gezeten had en vond er twee eieren. Het ene was vuil en onsmakelijk, maar het andere was mooi donkergroen en scheen wel kort geleden gelegd te zijn.

Natuurlijk stopte Romke dat verse ei in zijn pet. Het andere liet hij maar liggen. Harm, die erbij gekomen was, beweerde, dat de vogel wel weer naar zijn nest terug keren zou en misschien nog wel een paar eieren zou leggen. In elk geval, het begin was goed. Vol moed trokken zij dus de polder in, in de richting van de eendenkooi. Zij praatten aan één stuk door over de vondst. Natuurlijk zouden zij nog wel eens op dit plekje terug komen en dan zouden zij om de beurt er een ei weghalen. Want de afspraak was immers, dat zij alles eerlijk zouden delen.

„Kijk eens,” zei Knilles plotseling, „daar zit weer een grote Kievit op zijn nest.”

„Ben je nou helemaal mal,” zei Harm. „Dat is geen Kievit. Dat is een scholekster.” En hij had gelijk. Wat zat dat dier doodstil. Zo vroeg in April waren er nog geen eieren van scholeksters gevonden. Jongen nog aan toe, dat zou wat zijn, als zij nu de eersten waren, die een paar van die eieren meebrachten. De scholekster bleef maar stil zitten en zij hielden de vogel dus goed in de gaten. Zij moesten echter eerst nog een greppel over en toen over een sloot. Die was wel niet zo heel erg breed, maar Harm kwam er toch nauwelijks over, omdat de bodem van de sloot zo zacht was, dat zijn polsstok er in wegzakte. Ook Romke kwam er maar zo half en half. Toen moest Knilles nog springen. Hij wilde er met alle geweld over heen. Stel je voor, dat hij er niet kwam. Hij had de vogel het eerst gezien, dus hij wilde ook het eerst bij het nest zijn.

„Toe maar,” riepen de anderen hem toe, „spring dan toch, kerel. Het gaat heus wel.”

Maar Knilles was niet zo'n erge bolleboos in het springen.

En nu hij zich een beetje zenuwachtig maakte, scheen het wel, of hij er helemaal niets van terecht zou brengen. Hij durfde niet, dat was eigenlijk de zaak.

Al een paar maal nam hij een aanloopje, maakte hij aanstalten om te springen en... dan bleef hij weer staan.

„Jullie moeten ook niet zo naar mij kijken,“ zei hij, „dan kan ik niet springen.“

„Goed, dan zullen wij wel de andere kant uitkijken. Dan kunnen wij meteen die vogel in de gaten houden.“

Maar toen zij niet naar hem zagen, durfde Knilles nog niet. En toch wilde hij het zo graag. De arme jongen bedacht van allerlei. Eerst moest Harm tot twintig tellen. Dan zou hij springen. Maar hij sprong weer niet. Toen wist hij weer wat anders. Harm mocht vooral niet omkijken en Romke zou dan zolang op zijn hoofd in de greppel moeten gaan staan. Goed, dat kon hij gedaan krijgen. En werkelijk, het lukte. Terwijl Romke op zijn hoofd stond, waagde Knilles de sprong en kwam hoog en breed over de sloot. Had hij nou maar eerder gesprongen. Want door die grappenmakerij, was Romke toch maar het kind van de rekening geworden. Toen die op zijn hoofd was gaan staan, had hij in het geheel niet meer aan zijn eendenei gedacht. Maar nauwelijks was hij met zijn hoofd

op de grond gaan staan en had hij zijn benen omhoog geworpen, of daar schoot hem te binnen, dat het ei niet tegen een dergelijk kunststuk zou kunnen. Maar ja, toen was het al te laat. Het ei was natuurlijk kapot en het geel zat hem in zijn haren. Hij kon wel huilen van spijt, maar Harm en Knilles hadden natuurlijk de grootste pret. Het was ook een mal gezicht, die Romke met die versiering op zijn hoofd. De vettigheid liep hem langs de wangen. Hij liep maar gauw naar de slootkant om zich een beetje af te wassen.

„Het is toch eigenlijk mijn schuld,“ erkende Knilles eerlijk, die niet graag zou willen, dat Romke kwaad op hem werd, „en daarom mag jij het ei van de scholekster hebben.“ Ja, dat was waar ook. Door de consternatie zouden zij zowaar de hele scholekster en zijn nest vergeten. Gelukkig, de vogel zat nog steeds op het oude plekje. Nu maar voorzichtig er op af. Nu niet praten, jongens. Kijk, daar zat hij, vlak bij dat kleine dammetje. Jongen, wat bleef die vogel lang op zijn plekje zitten. Misschien was het dier wel net bezig een ei te leggen. Wacht eens, nu ging de ekster staan. Hij rekte zijn ene poot en zijn vleugel en trippelde toen weg. Hè, daar was er nog een. Die hadden zij niet eens eerder in de gaten gehad. Samen liepen zij een paar meters en vlogen toen op. Uut, uut, uut, uut, schreeuwen zij en lieten zich toen weer neer op enige afstand.

Ziezo, nu waren de jongens op de plaats, waar de vogel gezeten had. Maar wat was dat nu? Er was niet eens een nest te vinden, laat staan dat er eieren zouden liggen. De vogels hadden zo maar in het gras gezeten. Dat viel de vrienden lelijk tegen. Het eendenei kapot, een vergeefse tocht naar een nest van een scholekster, dat er tenslotte helemaal niet bleek te zijn. Een beetje mismoedig liepen zij verder. De polsstok sleepte achter hen aan. Zij hadden ook geen zin meer om te springen. Als zij voor een sloot kwamen, liepen zij er liever een eind langs, tot zij bij een dammetje kwamen en zonder springen op het volgende stuk konden komen.

En intussen waren er overal vogels. Kieviten scheerden hen

langs het hoofd, een stuk of wat grutto's vlogen in grote kringen om hen heen en maakten hen bijna dol met hun geschreeuw. Maar dacht je, dat zij ergens een ei vonden? Nee hoor, niets daarvan.

Nu stonden zij voor een stukje weiland, dat helemaal bemest was. Dat zouden zij nog eens grondig afzoeken. Op gemest land zouden kieviten graag hun nest maken, had Harm wel eens horen zeggen; zij maakten hier dus wel weer een kans. Maar hoe ze ook zochten, geen eieren. Nu en dan riep een van de jongens de anderen wat toe. „Kijk eens, ik heb hier een nest gevonden.” Ja, zo'n kuiltje kon wel eens door een vogel gemaakt zijn. Maar wat hadden zij aan zo'n ontdekking, als er geen ei te vinden was? Hoe laat het intussen geworden was, konden zij zelfs niet bij benadering zeggen. Maar Knilles begon zo langzamerhand trek in zijn boterham te krijgen en stelde voor, dat zij ergens bij een hekje moesten gaan zitten om wat te eten. De andere jongens vonden dat goed en haalden hun boterham ook te voorschijn en een beetje mismoedig begonnen zij met hun maaltijd. Zij hadden gedacht, dat zij om deze tijd hun petten al vol met eieren zouden hebben. Maar als er niet heel gauw verandering kwam, zouden zij wel eens met lege handen weer thuis moeten komen. Dat Harm toch eigenlijk niet veel meer dan een praatjesmaker was geweest, hadden de twee anderen nu ook wel ontdekt.

Terwijl zij nog druk hun kansen op het vinden van eieren zaten te bepraten, merkten zij niet, dat er een man aan kwam en op hen toestapte. Hij was al vlak bij hen, toen zij hem eerst ontdekten en zij schrokken zo, dat zij alle drie stokstijf bleven zitten. Als zij de man eerder in de gaten hadden gehad, zouden zij al lang ervan door gegaan zijn. Misschien was het wel een politie-agent in burgerkleren of de baas van de eendenkooi. De grootvader van Romke had toch gezegd, dat die man niet wilde, dat er in de buurt van zijn kooi naar eieren gezocht werd.

„Zo — zullen jullie misschien een beetje verstandiger willen

doen," vroeg de man en ging naast hen in het gras zitten. „Wat betekent dat, om hier de hele zaak op stelten te zetten. Jullie slentert maar kris-kras over het land, soms met de polsstok omhoog en dan weer ineens naar omlaag. Zondags komen de mensen uit de stad hier de zaak bederven en nu komen een paar jongens het doen. Jullie hebt zeker al heel wat eieren gevonden, nietwaar?"

Zij voelden, dat de man hen met die vraag eigenlijk een beetje in de maling nam. Maar zij wisten toch niet, wat hij bedoelde. Wat hadden zij verkeerd gedaan? Wanneer hadden zij de boel hier op stelten gezet?

Zij antwoordden bedeesd, dat zij inderdaad nog geen eieren gevonden hadden. Over dat ene eendenei zwegen zij maar. „Heb ik het niet gedacht," zei de man, die nu ook een eierzoeker bleek te zijn. „Heb ik het niet gedacht? Het hele veld hebben jullie in opschudding gebracht en de rust van alle vogels verstoord. Zijn jullie nou eierenzoekers? Het lijkt wel niets." Verachtelijk spooog hij een straal tabakssap in de sloot. Van de weeromstuit zeiden de jongens ook niets, maar erg op hun gemak voelden zij zich niet.

„Het was wel aan jullie manier van lopen te zien, dat jullie niets konden vinden. Jullie waren niet aan het zoeken. Jullie liepen maar een beetje door het land te slenteren. Maar wacht eens, ik geloof werkelijk, dat wij hulp krijgen." Een grote oude kraai kwam statig en met brede wiekslagen aanzeilen. Het duurde niet lang, of daar vlogen een paar kieviten op en zetten de kraai na. De man keek scherp toe en scheen helemaal niet meer kwaad te zijn. Hij sloeg zich op de knie van plezier. Toen de oude kraai verdreven was, vroeg hij, of de jongens wel op dat bemeste stuk land hadden gezocht. Hij meende, dat hij hen daar had zien lopen. Zij erkenden, dat hij dat goed gezien had. Zij waren inderdaad op dat stuk land geweest en hadden het zelfs helemaal afgezocht. De man lachte weer en scheen hoe langer hoe vriendelijker te worden.

„Zo," zei hij, „maar weet je, wat ik geloof? Dat jullie nog

maar een bitter beetje verstand hebt van eieren zoeken." En toen begon hij de jongens het een en ander van die kunst te vertellen. Want dat het een kunst was, dat begrepen zij nu wel. Zij luisterden, zoals zij maar weinig geluisterd hadden. En zij snaptten nu ook wel, dat Harm net zo veel van eieren zoeken af wist als de kat, of misschien nog wel minder.

„En heeft u dan al wat gevonden,” durfde Romke eindelijk te vragen.

„Nog niet veel zaaks. Een paar kleine eieren en dan ook nog het ei van een grutto. Die zijn er trouwens nog niet veel.”

De man nam nu zijn pet voorzichtig van het hoofd en liet zijn vondst aan de jongens zien. Wat was dat een mooi gezicht, al die gekleurde en gespikkelde eieren. En nu zei die man nog wel, dat het niet veel zaaks was. Hadden zij maar alvast de helft ervan.

„Ziezo, nu is het weer een beetje rustiger geworden. Nou moesten wij maar eens overeind komen en op stap gaan. Maar denk er om, je ogen niet in je zak stoppen, hoor. Eieren zoeken is een kwestie van uitkijken en opletten.”

De man stond op, maar verloor het stuk land, waarvoor hij zoveel belangstelling had getoond, geen moment uit het oog. De jongens gingen ook staan.

„Zien jullie wel, daar vliegt er al eentje van het nest en even verderop ook een. En kijk, dat is nou een mannetje.” De man wees hun de vogels met zijn vinger aan. „Ik geloof nooit, dat jullie goed gezocht hebben op dat stuk land. Wij moesten het nog maar eens overdoen, vind ik. Kom maar mee.”

Toen zij op het stuk land waren aangekomen, dat de man bedoelde, zei hij, dat zij elk langs een greppelrand moesten lopen. Maar natuurlijk moesten zij ook op het overige stuk van het veld kijken. Zij waren nog maar even aan het zoeken, toen Knilles al riep: „Hier! Daar heb ik er drie gevonden. Och, wat een mooie.” Hij lag al op de knieën bij het nest en de twee andere jongens waren haastig komen toelopen. Maar de man liep kalm door, net of hij het roepen van Knilles niet had gehoord.

Maar even later bleef hij toch staan en toen draaide hij zich om en kwam op hen toe.

„Zo, drie. Ik had al gedacht: daar zullen er wel meer dan één liggen,” zei hij. „En wie van jullie heeft nu zoëven dit stuk afgezocht?” Dat bleek dezelfde Knilles geweest te zijn, die nu die mooie vondst had gemaakt. Had hij dan zoëven lopen slapen?

„Ik had nog nooit eerder eieren in het veld gezien,” verontschuldigde Knilles zich met een kop als vuur. „Maar wie moet ze nu hebben? U heeft ze ons gewezen,” liet hij er, nog meer in de war, op volgen. Want het was best mogelijk, dat de man er recht op meende te hebben. Maar de man vond van niet. Hij had de jongens wel gezegd hoe zij zoeken moesten, maar hij vond toch, dat zij wel iets voor hun moeite van deze dag mochten hebben. Zij moesten maar ieder een ei nemen. Hij had er verderop ook nog een zien liggen. Dat zou hij dan wel meenemen.”

„Waar ligt dat?” vroeg Romke.

„Nou, zoek maar eens. Jij bent de kleinste. Misschien ben je ook wel de slimste. Het ligt hier niet zover vandaan. Die kant uit.”

Romke zocht in de aangewezen richting, maar zag geen ei. Ineens stond de man toen weer naast hem en pakte hem bij de arm. „Voorzichtig, je zou er haast op trappen..”

Ja warempel, daar lag het ei, in een klein kuiltje. Het was niet zo mooi als een van de drie die zij zoëven gezien hadden. „Ziezo,” zei de man toen, „daar zal ik het dan vandaag maar bij laten. Morgen en Vrijdag kom ik niet en op Zaterdag en Zondag zwerft hier weer allerlei stadsvolk rond. Het zal mij benieuwen, wat ik volgende week vind.”

Zonder te groeten of zo, sprong hij ineens over een sloot en liep weg. Maar plotseling draaide hij zich nog even om en riep de jongens toe: „Daar bij de poldermolen in de rietwal is een eendennest. Daar liggen ook een paar eieren in. Die mogen jullie wel hebben. Ik kom daar toch voorlopig niet in de buurt.”

Gelukkig, dat hij niet over dat nest gepraat had toen hij nog bij hen was. Romke zou niet geweten hebben, hoe hij zich dan had moeten houden. Onwillekeurig kwam hij nog even aan zijn pet. Brr, wat was dat een vieze bedoening geweest, toen dat ei kapot ging.

„Ik ga tenminste nooit meer op mijn hoofd staan, hoor Knilles, al is de sloot nog zo breed.”

Maar nauwelijks had hij dat gezegd, of daar stonden zij zowaar voor net zo'n sloot als waar het ongeluk was gebeurd. Er was geen dam en geen plank waarover zij aan de overkant konden komen. Zij moesten toch wel springen. Want als zij de andere richting uit gingen, dan was het net, of zij de man volgden.

Harm waagde het eerst de sprong en kwam goed en wel aan de overkant. Het was wel op het nippertje geweest, want ook de bodem van deze sloot was drassig, zodat de polsstok wegzakte onder het springen. Toen was het de beurt van Romke en die bereikte ook veilig de andere zijde. Maar met Knilles was het weer mis. Die durfde de sprong niet te wagen.

„Doe dan je kousen uit. Zo diep is de sloot niet. Dan loop je er doorheen. Hoger dan je knieën kan het water niet komen.” Dat was niet zo'n kwaad idee van Harm en Knilles deed onmiddellijk wat hem was voorgesteld. Hij trok zijn kousen uit en stopte er in elke klomp een. Toen gooide hij zijn klompen over de sloot. Maar de tweede kous had hij niet zo goed vastgestopt. Toen de klomp boven het water was, viel de kous er uit. Knilles trachtte de kous nog met de polsstok op te vissen, maar hij deed dat zo onhandig, dat hij de kous helemaal onder duwde. Gelukkig kon hij de drenkeling toch weer redden. En toen deed hij, wat hij dadelijk had moeten doen. Hij waagde toch maar de sprong en kwam met glans aan de andere kant. Alweer was gebleken, dat hij wel springen kon, als hij dan ook maar durfde. Enfin, hij was er nu en met behulp van Romke werd de kous uitgewrongen, zo goed en zo kwaad als het ging. Maar het ding bleef nog nat en kon niet aangetrokken worden. Toen deed

hij ook de tweede kous maar weer uit en nam de korte klompsokken, die Harm over zijn kousen droeg. Nu behoefde hij tenminste niet met zijn blote voeten in zijn klompen te lopen. Maar lekker was het toch niet. Die sokken kwamen maar tot aan zijn kuit. Brr, wat een vreemd gevoel.

Zij gingen maar weer verder na dit avontuur. Het was in zoverre goed afgelopen, dat er geen eieren bij verongelukt waren. Maar de wijze lessen van de ervaren eierenzoeker schenen zij ook alweer vergeten te zijn. Zij liepen tenminste weer net zo achteloos over het land als in het begin van de dag en de kieviten hadden al hoog en breed hun nest verlaten, voordat de jongens in de buurt waren. Neen, eieren zoeken viel toch niet mee. Zij zouden van geluk mogen spreken als zij ieder met een kievitseï thuis kwamen.

Hoofdstuk 7

DE WEG TERUG

De jongens hadden die middag hun brood wel opgegeten, maar zij hadden natuurlijk niets te drinken gehad en begonnen nu lelijk dorst te krijgen. Harm stelde daarom voor, dat zij maar wat water uit de sloot zouden scheppen, maar Romke herinnerde zich nog heel goed, hoe meester Boersma daar tegen gewaarschuwd had, omdat het gevaar bestond daardoor een ziekte op te doen.

Maar hoe moesten zij dan aan drinken komen?

Iets verderop was een man aan het werk. Misschien had die wel een keteltje koude thee bij zich en wilde hij hun wat geven. Zij moesten het hem maar eens vragen. Neen, de man bleek geen thee meegebracht te hebben. Hij had zelf ook graag een slok gehad, want hij was dorstig geworden met dit zoete voorjaarsweer. Als de jongens zo'n behoefte aan drinken hadden, dan wist hij wel raad. Hij woonde hier niet

zover vandaan. De jongens konden zijn huisje wel zien. Daar-ginds, met die hooiberg er achter. Daar moesten zij dan maar naar toegaan en aan Trijn, zijn vrouw, vertellen, dat hij hen gezonden had. En als zij hem dan een plezier zouden willen doen, moesten zij straks weer even langs komen en dan met- een voor hem wat drinken meebrengen. Zij mochten toch niet verder, want daar was de eendenkooi. Dat vonden de jongens een reusachtig idee en met grote stappen gingen zij naar Trijn toe. Toen zij bij het kleine huisje waren gekomen en een paar maal geroepen hadden, kwam er al gauw een oud rimpelig vrouwtje te voorschijn. Zij hadden zich een heel andere voorstelling van Trijn gemaakt en Romke was zo verbaasd, dat hij haar vlakweg maar vroeg: „Ben jij Trijn?” Toen keek het vrouwtje de drie jongens nog vreemder aan dan zoëven. Zij was zeker helemaal niet gewoon dat er jon- gens bij haar aan de deur kwamen, hier bij haar afgelegen huisje en zeker niet, dat zij haar met zo'n vreemde vraag overvielen.

Maar toen de jongens haar vertelden waarom zij hier kwa- men en wie hen gestuurd had, draaide zij al gauw bij. Natuur- lijk konden zij wat te drinken krijgen. Met alle plezier. Hadden ze misschien trek in wat koude koffie? Want haar pompwater was nu juist niet zo heel erg fris. Zij zou hun wel wat koude koffie geven.

Het spreekt vanzelf, dat de jongens dat prachtig vonden. Wat smaakte dat. Maar toen zij hun dorst gelest hadden, vroeg de vrouw, of zij even wilden wachten, tot zij ook voor haar man wat klaar gemaakt had. Misschien wilden zij dan Harm wel even voor haar in het hok opsluiten. Zij wilde straks haar wasgoed op de bleek te drogen leggen omdat de zon zo lekker scheen.

De jongens snaptten niets van dat verhaal. Wat betekende dat. Moest Harm opgesloten worden? En wat had Harm met het wasgoed te maken?

„Begrijp je mij niet?” vroeg zij, toen ze de verwonderde ge- zichten zag.

„Ik wilde dat jullie Harm even voor mij in het hok sloten, want anders loopt-ie straks met zijn smerige poten over mijn schone goed.”

Nu was het nog gekker geworden en vooral Harm keek zo vreemd, dat de vrouw nog maar een toelichting gaf.

„Ja, Harm, dat is de geit, zoals je toch wel begrijpt.”

„O,” zei Harm, „ik dacht, dat u mij bedoelde. Ik heet net zo.”

De vrouw schoot in een lach. „Nu begrijp ik, waarom je zo onnozel keek. Nee hoor, wees jij maar niet bang. Jij hoeft niet in het hok.”

Nu wisten de jongens wat er van hen verwacht werd en zij gingen dus op zoek naar de geit. Die zou wel ergens voor het huis rondlopen. Ja, dat bleek ook zo te zijn. Het dier mekkerde van genoegen, toen het de jongens zag, maar toen Knilles het touw had losgemaakt, wilde de geit het op een lopen zetten. Met moeite konden de jongens het dier in bedwang houden. Met een vaartje snelde de geit over de mesthoop en omdat hij haar niet wilde laten ontsnappen, moest Knilles wel volgen, al maakte hij daarmee ook de sokken van een ander vuil. Maar hij kreeg zijn zin. De geit ontsnapte hem niet en met enige moeite werd het dier tenslotte toch ook nog in zijn hok opgesloten.

De jongens waren maar wat blij, dat zij het er zo goed afgebracht hadden. Het hele gevalletje had hun meer moeite gegeven, dan zij gedacht hadden. Nu moesten zij de vrouw maar weer eens opzoeken. Die was nog niet klaar, maar zij had nog wel een ander karweitje op te knappen. De knecht van de eendenkooi had ook voor haar man een paar nesten in de oude wilgenbomen boven de sloot geplaatst. En nu had zij er deze morgen al meermalen een eend in de buurt gezien. Best mogelijk, dat er in een van de korven een ei lag. Haar man durfde evenwel niet goed hij het laddertje omhoog. Misschien wilden de jongens wel eens voor haar in de nesten kijken. Er stond een klein laddertje in de schuur.

Dat leek de jongens wel. Het was weer eens iets anders. Toen de vrouw over eendeneieren had gesproken, hadden zij

alle drie onwillekeurig even naar de pet gegrepen. Hoe was het eigenlijk met hun kievitseï? O gelukkig, die waren nog heel. Toen gingen zij er op uit, om het laddertje te halen en Harm zou dan maar het eerst proberen, of hij bij een van de korven kon komen. Die waren op een dwarsplankje aan een paar takken vastgemaakt en Harm zag te laat, dat de korf, waar hij naar toe wilde, juist zo geplaatst was, dat de opening naar de slootkant gericht was. Daarom was het niet zo eenvoudig om met de hand in dat gat te komen. Hij had gelukkig lange armen en hij kon dus nog al ver reiken. Maar nauwelijks had hij zijn hand door de opening gestoken, of

hij trok die weer haastig terug. Daar zat een beest in het nest, dat nijdig begon te blazen.

„Gaan jullie maar eens,” zei hij, terwijl hij van het laddertje afdaalde. „Ik steek er mijn handen niet weer in. Ik wil niet gebeten worden.”

Knilles was evenmin een grote held en ook Romke durfde niet goed. Maar die wou niet laten blijken, dat hij bang was en daarom waagde hij het er toch maar op. Hij was echter nog maar halverwege de ladder, toen er beweging in de korf ontstond en even later sprong er een grote zwarte kater naar buiten. Het dier kwam aan de overkant van de sloot terecht en vluchtte met grote sprongen het land in.

Romke was zo geschrokken, dat hij vast en zeker gevallen zou zijn, als hij de ladder niet goed had vastgehouden. Hij begreep echter wel, dat in dat nest geen eieren konden zijn. Daarom probeerde hij het maar bij een andere korf. Maar voor hij daar een onderzoek instelde, klapte hij maar een paar keer flink in de handen. Als er ook een kat zou zitten, zou die nu toch wel tevoorschijn komen. Er bewoog zich evenwel niets. Nu ging Romke maar naar boven en stak zijn hand naar binnen. En ja hoor, er lagen eieren in en heel wat ook. Voorzichtig haalde hij ze een voor een naar buiten. Het waren er wel acht. Dat was prachtig. Romke hield de ladder vast en intussen holde Harm naar Trijn toe om te vertellen welke ontdekking zij hadden gedaan. Trijn was er blij mee, maar vond toch, dat de jongens maar een paar eieren in het nest moesten laten liggen. Zij kregen er elk één voor hun moeite en toen namen zij het keteltje met drinken op en gingen weer naar de man terug, na Trijn nog eens hartelijk bedankt te hebben.

Met grote teugen dronk de man de warme thee, die de vrouw juist voor hem had gezet. Hij gaf de jongens nog een pluimpje, omdat zij zo goed hun best hadden gedaan en wees hun toen de kortste weg naar de Mieddijk. Als zij die volgden, kwamen zij bij het dorp uit. Het was nog een hele wandeling en de jongens waren door al hun geloof van die

dag al aardig moe. Zij keken haast niet meer naar de kievieten om. Waarom zouden zij ook? Zij hadden immers ieder twee eieren in hun pet? Het was wel jammer, dat zij die eigenlijk niet zelf gevonden hadden. Maar goed, zij hadden ze dan toch maar.

„Ik verkoop mijn kievitsei,” verzekerde Knilles, „en mijn eendenei eet ik lekker Zondagavond op mijn brood.”

Romke zei niet veel. Wat was het vandaag een fijne dag geweest. En toch was hem af en toe iets te binnen gekomen, wat hem hinderde. Dat was de herinnering aan beppe, die vanmorgen zo stil was geweest. Zou zij een beetje boos op hem zijn? Het was ook niet mooi geweest, wat zij daar met elkaar hadden uitgespookt. De kat in de kamer en later op bed halen en toen nog die malle verkleedpartij. Zou Knilles nu weer blijven slapen? Dat zou wel niet. Want Knilles was gebleven terwille van de geschiedenis met de bunzing. Maar dat beest kwam toch niet in de val en waarom zou Knilles dan hier blijven? Romke vond het ook eigenlijk wel prettiger, dat hij alleen mocht slapen. Vanmorgen had hij door al die drukte zelfs vergeten zijn gebedje op te zeggen. Dat was toch helemaal niet goed geweest, om zo iets te verzuimen. En hoe zou het nu wel met moeder gaan en met de kleine jongen? Die zou hij ook haast vergeten hebben. Plotseling kreeg hij een idee. Zou moeder wel eendeneieren mogen hebben? Als dat zo was, dan zou hij zijn ei voor haar bewaren en proberen, of hij er nog een paar meer zou kunnen vinden. Die eieren waren nog mooier dan de kippeneieren, die grootmoeder hem meegegeven had. Als hij ze dan gaf, zou hij zeggen: „Kijk eens, die heb ik zelf gevonden en die zijn nu voor moeder.” Zaterdag moest hij maar eens naar huis gaan. Moeder zou het ook wel fijn vinden, om hem weer eens te zien. Zij was al weer aardig opgeknapt, had vader immers verteld. En vader zou er heus niet om jokken...

„Wat zeg je?” Romke was zo met zijn eigen gedachten bezig, dat hij niet eens hoorde, wat de anderen zeiden.

„Ik zei dat het beter was als wij schuin de polder door staken

en niet helemaal bij het dorp om liepen. Dan zijn wij veel gauwer thuis. Harm kan natuurlijk beter de hele Mieddijk aflopen."

„Ik vind het best," antwoordde Romke, „als er tenminste maar iemand is, om ons over de vaart te zetten. Als er niemand zou zijn, moeten wij nog een heel eind omlopen."

„Nou, dat zal wel meevallen. Wij zien wel de een of andere schipper, aan wie wij het kunnen vragen."

Zo scheidden de jongens, Harm ging rechtuit en Knilles en Romke staken schuins af de polder in.

„Zou je beppe vanmorgen niet nijdig geweest zijn?"

„Ik weet het niet. Beppe is wel een vriendelijk oud mens, maar vanmorgen vond ik toch, dat zij erg stil was."

„Je grootvader niet, hè? Bij je grootvader kan je wel altijd wat meer doen. Maar ik ga vannacht toch maar thuis slapen en dan kom ik morgen ook maar niet bij jullie op de boerderij. Kom jij maar eens bij ons thuis."

„Misschien wel, ik zal nog wel eens kijken."

Romke had een heel ander plannetje gemaakt. Hij wilde zo graag nog een paar eendeneieren zien te bemachtigen. Maar dan moest hij alleen op zoek gaan. Geen andere jongens er bij. Hij had toch zelf al eerder een ei gevonden, bij het molentje van Popke? Stel je nu eens voor, dat hij een heel nest met eieren zou vinden. Dat zou eens de moeite waard zijn. Hij wist ook wel, waar hij zou gaan zoeken. Dicht bij de molen van zijn grootvader, achter hun boerderij. Daar was ook zo'n rietwal. Stellig waren daar eendennesten...

Bij de vaart troffen zij het opnieuw. Een schipper van een melkschuit wilde hen wel even over zetten. Hij had wel haast om thuis te komen, maar nou ja, de jongens vroegen het hem ook niet iedere dag. Het moest maar...

Hoofdstuk 8

DE MOLEN

Ja, achter het huis van pake stond een oude molen. Die had vroeger een groot gedeelte van het Laagland moeten bemalen. Maar nu had de molen rust. Langzamerhand was de molen zo in verval geraakt, dat deze nodig hersteld moest worden. Maar dat zou heel veel geld kosten en dat was er toch eigenlijk niet aan besteed. De molen moest maar rust nemen. Nu was er vlak naast op het molenerf een klein gebouwtje gezet met een pomp en een motor en die machine deed al het werk, dat eerst voor rekening van de grote molen kwam. Dat was ook veel gemakkelijker. Zo'n electrisch ge-maal behoefde nooit op gunstige wind te wachten. Het wilde altijd wel pompen, wind of geen wind. Iemand draaide maar een knopje om en daar werkte de machine al. Pake wist wel andere dingen te vertellen. Zo gemakkelijk was het met zijn molen nooit gegaan. Bij nacht en ontij was hij uit zijn bed gekomen, om naar de molen te kijken. Meer dan eens had hij zelfs met de arbeider de gehele nacht door de wacht moeten houden. Want een molen is een lastige klant. Als de wind even omloopt en de molen gaat niet mee, dan gebeuren er rare dingen.

Maar toch zou pake de molen niet graag willen missen. Die hoorde nu eenmaal bij het landschap en hij kon zich zijn boerderij niet voorstellen, zonder de molen op de achtergrond. Wat zou het vreemd zijn, als die molen er eens niet meer stond. Daarom had hij de molen niet laten afbreken. Een mijnheer van de krant had het verhaal eens gehoord en was komen kijken. Die had er toen een mooie foto van gemaakt en het plaatje had zowaar nog in de krant gestaan. Toen waren er weer heren gekomen, die de molen wel hadden

willen kopen. Maar daar voelde pake niets voor. Zij stelden toen voor, dat zij de molen voor hem in goede staat zouden houden, als hij maar zorgde, dat deze niet zou worden afgebroken. En aan die afspraak had pake zich wat graag gehouden. Zo stond de molen maar te wachten op het uur, dat hij de strijd tegen de tijd niet langer zou kunnen volhouden en zou instorten.

Het leek wel, of de molen stond te dromen van vroeger tijden, toen hij er voortdurend op bedacht moest zijn, dat het wel en wee van de omliggende landerijen van hem afhankelijk was. Als toen de molen zijn plicht niet had kunnen doen, dan zou het water overwinnaar geworden zijn.

Nu had hij zijn tijd gehad en bleef maar steeds in dezelfde stand staan. Altijd?

Nee! Wanneer in een van de huizen in deze omgeving een paar jonge mensen gingen trouwen, dan werd er een vlag aan de onderste wiek gebonden en dan maakte de molen een halve slag, zodat de vlag in top kwam te staan. Dan zeiden de mensen ver in de omtrek: „Er is zeker ergens een bruiloft. Kijk maar, de vlag staat op de molen.” Maar 's avonds gingen de wieken weer een halve slag om en dan werd de vlag er weer afgehaald en dan begon voor de molen het eentonige liedje van iedere dag opnieuw.

En ook wel een enkele keer — maar dat gebeurde gelukkig veel minder — zette pake de wielen van de molen heel even door het kruis. Dan stond de molen in de rouw en de mensen ver in het rond, zelfs de mensen helemaal aan de andere kant van de polder, zeiden dan tot elkaar, „De molen van de oude Romke staat door het kruis. Er is zeker iemand in de Lage Landen gestorven.”

Zo stond de molen daar, stom en eenzaam.

Soms, als pake wel eens naar het gemaaltje moest, gebeurde het wel, dat hij de oude molendeur open deed en de oude wrakke trap nog eens opliep, net als heel vroeger. Dan kon pake zo heel stil voor het raampje naar buiten staan te kijken, daar op de eerste zolder. Dan keek hij heel ver over de

landen, over de groene weiden met de blanke sloten er tussen en over het brede Molenwater. Dan stond de oude man te peinzen over het verleden. Hij en de molen, zij behoorden bij elkaar. Zij waren samen oud geworden. De molen was ook eens splinternieuw geweest. Toen pake op de boerderij kwam, was de molen nog eens helemaal van onder tot boven opgeknaapt. Er was een nieuw rieten dak op gekomen en de schilder had alles nog eens in de verf gezet. De molen was ook versierd geweest, toen pake trouwde. Die dag had de vlag ook op de hoogste wiek gestaan en vrolijk en fleurig in de wind gewapperd. Pake glimlachte, als hij daaraan dacht. Och, wat was dat lang geleden. Maar dan dacht hij ook wel: „Wanneer zou de molen door het kruis gedraaid worden, omdat de oude boer zelf is overleden?” Dan verdween de glimlach van het gelaat van pake, omdat droeve gedachten dan de overhand kregen. Hij zag er wel niet tegen op, om van deze aarde afscheid te moeten nemen, maar er was toch wel heel veel, dat hem nog bond. Zijn kleinkinderen en natuurlijk vóór alles zijn lieve vrouw. Of zou die hem misschien voorgaan? Wie zou het kunnen zeggen?

Soms kwamen er wel eens jongens in of bij de molen spelen. Knilles wist bijvoorbeeld de weg, om in de molen te komen, zonder dat de deur open stond. Dan kroop hij door de goot, waardoor vroeger het water omhoog gemalen werd. Daar zat een schuif in, maar die kon je van buiten af wel oplichten. Zo kwam je dan bij de schroef en daarlangs was het heel makkelijk om naar boven te klauteren.

Maar de molen had ook geheimen, waarvan deze jongens niets wisten, die pake zelfs niet kende.

Al heel vroeg ging Romke de volgende morgen op stap, dwars door de weilanden naar de molen toe.

Hij wilde de rietwal afzoeken naar eendeneieren en hij had aan pake gevraagd, of hij dan meteen eens in de molen mocht gaan kijken. Wel, als hij daar nog nooit geweest was, werd het toch hoog tijd, vond pake. Natuurlijk mocht hij gaan. Als

hij maar voorzichtig was. Want de trap naar boven was niet zo best meer te vertrouwen. .

Romke had de sleutel van de deur meegekregen en was daar wat mee in zijn schik. Dat leek hem nu eens echt, om zo helemaal op zijn eentje op onderzoek uit te gaan. Hij was vandaag niets gesteld op het gezelschap van Knilles en dat kwam heus niet alleen, omdat hij nu de eieren, die hij vinden zou, niet met een ander behoefde te delen.

Ja, het was erg aardig daar tussen het riet achter de molen. Maar eieren waren er niet te vinden. Dat was wel een tegenvallertje, want half en half had hij er toch wel op gerekend. Het was vandaag Donderdag en als hij Zaterdag naar huis zou gaan, dan kon hij toch niet met dat ene eendenei aankomen? Er zouden nodig een paar bij moeten komen.

Maar ja, wat hielp het hem, dat hij graag meer eieren wilde hebben, als zij er niet te vinden waren, als er niet eens een nest bleek te zijn?

Dan moest hij maar eens in de molen gaan kijken. Dat was toch ook wel aardig. De oude sleutel was lelijk verroest en slechts met veel piepen en kraken ging de zware deur open.

Het was een beetje duister in de molen. Zijn ogen moesten even aan de schemering wennen. Zo, daar zag hij de schroef. Die lag nu natuurlijk helemaal droog. Aan het einde van de schroef was een groot rad en dat greep zijn tanden in een ander rad, dat plat lag en dat wel iets van een grote ronde tafel weg had. Dwars door dat rad liep een zware balk. Er was toch heel wat meer ruimte in de molen, dan Romke gedacht had. Wacht, daar was dan de oude trap, waarlangs hij naar boven zou kunnen komen. Goed, dat moest hij dan maar doen, want hier beneden was niet veel te zien. De trap lag wel dik onder het stof. En wat een spinnewebben hingen hier...

Zo, nu was hij op de eerste zolder. Daar was ook aardig wat ruimte, maar nu nog hoger, bij het rieten dak, werd de ruimte kleiner en daar waren ook de zware balken, die heel veel plaats innamen. Er was ook nog een tweede zolder en de

molenas liep juist tussen de eerste en tweede zolder in. Romke moest ineens aan Simson denken, die aan een weversboom werd vastgebonden, toen hij bij Delila op bezoek was. Zo'n weversboom, zou dat ook zo'n zware balk geweest zijn als die molenas? Simson was heel wat mans en het zou best gekund hebben. Romke ging voor het raampje staan, datzelfde raampje, waardoor zijn grootvader ook zo dikwijls naar buiten gekeken had. Daar wist Romke echter niets van af. Wat kon hij nu ver kijken. En wat was het allemaal mooi daarbuiten. Kijk, daar liep ook iemand die aan het eieren zoeken was. Zijn polsstok had hij over de schouder. Wat een klein mannetje leek het zo. En de sloten waren ook zo smal, als je van zo hoog er naar keek. Daar lag ook de boerderij van pake. Hij kon de stukken land tussen het huis en de molen tellen. Zo moest Mozes ook gestaan hebben op de top van de berg Nebo, toen hij het eerst het land Kanaän mocht aanschouwen. Romke werd weer helemaal de oude van voor de vakantie, de jongen, die zo graag in zijn eentje over de dingen nadacht. Hij was toch maar blij, dat Knilles niet meegegaan was. Dan had hij niet zo in stilte kunnen genieten. Zou hij nu nog hoger klauteren? Naar de tweede zolder? Hè, daar lag wat hooi in een hoekje en ook nog wat oude zakken. Waar zou dat goed voor zijn?

Die tweede zolder was een heel stuk kleiner. Hij was hier vlak onder de kap van de molen. Nu moest hij eens proberen of hij nog hoger kon. Daar stond een laddertje en daarlangs klauterde hij omhoog, naar de bovenste dwarsbalken. Kijk, daar stonden allemaal namen op geschreven of in gekrast. De naam van Knilles ook. Die was er natuurlijk al eens eerder geweest en had toen zijn naam ook er in moeten krabbelen. Zou Romke het ook maar niet doen? Als Knilles dan nog eens hier kwam, zou hij vast opkijken...

Maar kijk nou eens op die andere balk. Daar stonden ook namen. Namen, die met mooie krulletters geschreven waren. Stond daar zijn eigen naam niet, Romke Oegema?

Ja, dat stond er. Maar er stond ook nog een jaartal bij, 1876.

Dat was dus de naam van zijn pake, waar hij naar vernoemd was. Toen pake dat geschreven had, was hij nog een jonge kerel. En vlak daaronder stond de naam van zijn vader, Pier Oegema 1906. Even uitrekenen. Toen was zijn vader ook nog maar een kleine jongen geweest. Die mocht zeker ook eens een keertje in de molen spelen. Maar hoorde zijn naam er nu ook niet bij? Als pake er niet meer zou zijn, zou zijn eigen vader misschien wel op deze boerderij gaan wonen en dan kreeg zijn vader ook de molen. Het hele bedrijf was toch immers erfgoed, had pake wel eens gezegd. En nog later, als zijn vader er niet meer was... Hè, wat een dwaze gedachten waren dat. Meester Boersma had ook wel eens gezegd, dat Romke best wat anders dan boer zou kunnen worden... Goed, dat zouden ze later wel zien. Maar hoe dan ook, zijn naam behoorde bij die twee andere namen. Romke zocht in zijn zakken naar een eindje potlood en vond gelukkig nog een stompje. Dat had zijn vader hem meegegeven voor het geval hij nog eens een briefje naar huis wilde schrijven. Goed, dat hij er nu aan dacht. Dat zou hij dan mooi vanavond kunnen doen. Want als hij er langer mee wachtte zou hij nog eerder thuis zijn dan zijn brief.

Maar nu moest hij eerst zijn naam op de balk schrijven. En hij schreef: Romke P. Oegema 19—...

Toen brak de punt van zijn potlood. Nu ja, hij zou hier nog wel eens terug komen en dan zou hij het jaartal er wel in zetten. Zijn naam stond er toch maar heel wat mooier op dan dat gekrabbel van Knilles. En dan — die van Knilles stond tussen een heleboel anderen. Maar zijn naam had een apart plaatsje, onder de namen van pake en van vader. Wie zou nu de eerste zijn, die zijn naam hier las?

Nu klom hij nog even verder en toen was hij dan werkelijk helemaal in de kap van de molen. Hoger kon hij niet. Hij moest hier erg voorzichtig zijn, want veel houvast had hij niet.

Bewoog daar iets? In de schemer kon hij het niet zo goed zien. Maar plotseling zag hij het. Daar, helemaal bovenaan

zaten twee uilen, dicht tegen elkaar aan gedrukt. Zij schoven een beetje heen en weer, want zij hadden hem wel gezien. Maar zij vlogen niet weg, ofschoon hij zo dicht bij de vogels was, dat hij ze met de hand zou kunnen pakken. Met hun grote ogen zagen zij Romke verschrikt aan. Wat deed die jongen hier op hun plekje? Romke had wel eens gehoord, dat er mensen waren, die een opgezette uil in hun kamer hadden. Zou hij deze twee nu ook grijpen en ze meenemen, één voor pake en één voor meester Boersma? Nee, die zouden dat vast niet goed vinden. Die zouden het veel mooier van hem vinden, als hij de dieren hier nu maar rustig liet zitten. Misschien zouden zij later wel een nest boven in de molen maken. Natuurlijk zou hij er met niemand over praten, ook niet met Knilles of met Harm. Want die zouden hier dan ook naar toe willen gaan en die zouden dan vast de rust van de dieren verstoren. Hè, nu kon hij ook zien, hoe de vogels konden in- en uitvliegen. Daar een klein ruitje was gebroken konden zij er net doorheen.

Voorzichtig ging Romke weer terug. Wat was dat allemaal mooi. Haast nog mooier dan het vinden van een paar eenden-eieren. Toen Romke zich echter weer liet zakken, sloegen de vogels plotseling de vleugels uit en roetsj, daar vlogen zij door het kapotte venster naar buiten. Toen Romke beneden gekomen was en naar buiten liep, zag hij, dat de twee vogels angstig om de molenkap fladderden. Net alsof zij in het scherpe zonlicht niet wisten, wat zij moesten doen. Uilen zijn immers nachtvoegels. Tenslotte gingen zij weer door het raampje naar binnen.

Hè, wat was Romke blij, dat de vogels weer op hun plekje waren teruggekeerd. Nog eens nam hij zich voor het aan niemand te vertellen. En zelf zou hij ze ook nooit meer aan het schrikken maken.

Zonder eieren in zijn pet, maar toch met een heel dankbaar hart, ging hij naar huis terug.

Hoofdstuk 9

OP DE BUNZINGJACHT

's **M**iddags, na het eten, kwam Knilles toch weer om met Romke te spelen. Hij was nog al veranderlijk en dat hij Woensdagmiddag, toen zij van het eieren zoeken terug kwamen, tegen Romke gezegd had, dat hij de volgende dag maar liever niet zou komen, scheen hij nu al weer vergeten te zijn.

Of nee, vergeten was het rechte woord niet. Hij had eigenlijk verwacht, dat Romke nu wel bij hém gekomen zou zijn. Dan hadden zij mooi de suikerbiet verder kunnen uithollen en vanavond Schele Wiebe aan het schrikken kunnen maken. De biet lag er nog net zo als zij die hadden weggegooid en Schele Wiebe moest nog in de buurt zijn, al had Knilles de man ook niet langs hun huis zien komen. Het was dus best mogelijk, dat de oude vanavond langs kwam. Dus de kans, dat zij hem de poets konden bakken, was helemaal niet uitgesloten. En daarom wachtte Knilles maar...

Doch wie er kwam, Romke verscheen niet. Die was immers de hele morgen in zijn eentje in en bij de molen geweest en die had daar toch zo fijn genoten. Telkens moest hij weer denken aan die dikke balk, waarop de naam van zijn grootvader en van zijn vader en nu ook zijn naam stond. En dan kon hij telkens weer zo blij worden, als hij aan die prachtige uilen dacht. Hij alleen wist, dat die dieren in de molen huisden. Hij en niemand anders. Dat zij daar naast elkaar zaten, vlak onder de kap, zo, dat je ze haast met de hand zou kunnen pakken.

En terwijl hij van zijn geheim nog in stilte genoot, verscheen Knilles. Romke vond het eigenlijk niet eens zo erg leuk. Hij wist zelf niet waarom. Knilles was immers wel een aardige

jongen. En dat ze die avond de kat op bed hadden gehaald en dat zij die hoeden en dat andere spul zo vernield hadden, was toch eigenlijk net zo goed de schuld van Romke als van Knilles. Maar het was net, alsof hij voelde aankomen, dat er vandaag weer iets gebeuren zou, waarvan hij achteraf spijt zou hebben, nog meer spijt als van die malligheid in de bedstede.

Wat zouden zij vandaag gaan spelen?

Om deze tijd van het jaar waren er nog niet veel vogelnesten. De vogels waren verleden jaar veel te veel verjaagd. Knilles was toen in de bomen geklommen en had een heleboel nesten uitgehaald. Pake had de jongen toen maar laten begaan. Want het waren nesten van kraaien en van eksters geweest en die maakten het soms lastig genoeg met hun dieverijen. Zij pikten de eieren kapot en maakten de kippen soms helemaal overstuur. Knilles had alleen niet aan de nesten van de houtduiven mogen komen. Die houtduiven zaten ook wel eens tussen de bonen en konden de planten in de tuin soms lelijk door elkaar trekken, maar grootvader zou toch niet graag hun blij gekoer zo heel in de vroegte gemist hebben. Goed! Er kwam dus niets van boomklimmerij. Zouden zij dan gaan slootjespringen? Daar had Knilles weer helemaal geen zin in. Romke zou hem dan maar weer voor schandaal zetten. Dat had hij Woensdag ook gedaan. Zouden zij dan weer het land in gaan om eieren te zoeken? Dat wilde Romke eerst wel, maar later toch weer niet, omdat hij zag, dat er al zoveel eierenzoekers in het veld waren. Maar wat dan!

Plotseling kreeg Knilles een idee. „Wij gaan mussen vangen.“ „Mussen vangen? En wat wil je dan met die mussen beginnen? Je zult ze toch zeker niet gaan doodmaken? Of opsluiten? De mussen hebben al eieren, jong, die moeten wij nou met rust laten.“

„O, maar wij laten ze weer vliegen, als wij ze hebben. Maar eerst binden wij ze een rood draadje om de poot. Als wij dan later weer eens mussen gaan vangen, kunnen wij altijd kijken, of er nog bij zijn, die wij vandaag te pakken hebben gehad.“

Zo redeneerde Knilles, die wel wist, dat Romke een dierenvriend was. Als Romke er niet bij was geweest, zou hij de gevangen mussen in de kippenren los gelaten hebben. Dan zou hij Mieke, de kater, er ook bij gezet hebben en dan had hij de grootste schik gehad, als de vogels niet weg konden komen en zij een voor een opgevreten werden.

Met dat spelletje moest hij echter bij Romke niet aankomen. Het zou net een mooie middag ervoor geweest zijn. Want hij had gezien, dat de pake van Romke zijn Zondagse pak aan had en toen weggegaan was, zeker naar het dorp om daar een vergadering of zo iets bij te wonen. En zijn vader, die hier anders werkte, was nu helemaal achter in het land bezig. „Nou,” vroeg hij een beetje ongeduldig, „wat zeg je ervan?” „Om mij kan het wel, hoor. Meester heeft wel eens meer verteld, dat de vogels draadjes of ringetjes om hun poten krijgen. Maar in zo'n ringetje staat dan een nummer en als dan zo'n vogel later weer eens gevangen werd, kon men aan dat nummer nagaan, waar hij helemaal vandaan gekomen was.”

„Nou pa, zo bedoel ik het ook. Wij zouden er ook een stukje ijzerdraad om kunnen doen. Dat blijft misschien nog beter zitten, dan gewoon garen. Maar zeg, ik weet nog wat mooiers. Als wij nou een mus te pakken hebben, dan zetten wij die in de bunzingval. Daar komt ie natuurlijk veel gauwer op af dan op dat dode konijn.”

Nee, daar wilde Romke toch liever niet van horen. Dat zou gemeen zijn, een mus zo levend vast te binden. Dat zou een echte moord zijn. Hij was eigenlijk maar half verzoend met de gedachte, dat zij mussen zouden vangen. En hij schikte zich er alleen maar in, omdat de vogels straks weer vrijgelaten zouden worden.

„Maar,” vroeg hij, „hoe wil je ze nou eigenlijk vangen?”

„O, dat is makkelijk genoeg. Wij maken een mussenknip. Ik vang zo vaak mussen. Wij bouwen dan een hokje van stenen, dat van boven open is. Wij leggen daar een plankje schuin bovenop en zetten daar een stokje onder. Aan dat stokje binden wij een touwtje. Een draadje is nog beter. En dan

strooien wij wat eten in het hokje, dat wij gebouwd hebben, wat broodkrumels bijvoorbeeld. En als er dan een mus in dat hokje komt, om dat brood op te pikken, trekken wij aan het draadje. Dan valt het plankje dicht, net als een deksel op een doos en dan zit de mus gevangen."

Zij hadden al gauw hun spullen bij elkaar. Stenen waren makkelijk te vinden en een geschikt plankje lag wel tussen het brandhout. Toen moest er nog een draadje gezocht worden en een stukje brood of zo of een koude aardappel. Daar kon Knilles wel even voor zorgen. Op een holletje ging hij naar huis en in een ommezien was hij terug.

„Mijn moeder heeft er niks van gemerkt," zei hij triomfante-lijk en hij liet Romke een heel klosje zwart garen zien.

„Maar mag je dat wel hebben?"

„Nou ja... moeder zou natuurlijk gezegd hebben, dat wij de boel wegmaken of vernielen. Maar als wij straks klaar zijn, winden wij het garen weer heel netjes op het klosje en dan leg ik het wel weer stiekum in de naaidoos en dan merkt ze er niks van. En wat zou het hinderen? Het garen zal er niet van bederven."

Al heel spoedig was nu de mussenknip kant en klaar.

Zij kropen weg achter een boom, die dicht bij de schuur stond. De val stond dicht bij hen. En op het dak van de schuur hipten een paar mussen rond, net zo brutaal, alsof zij op de knip hadden zitten wachten.

„Wij mogen ieder op zijn beurt natuurlijk trekken," zei Knilles. „En hoeveel mussen zullen wij vangen, zeg? Ik heb ook een rood draadje bij mij en dan heb ik hier ook nog een kapje brood. Wij moeten eerst nog wat krumels strooien om de knip heen, om de mussen te lokken."

Ziezo, nu was dan toch alles klaar en de jongens lagen plat op de grond op de uitkijk. Als de mussen nu maar wilden komen.

Maar dat ging niet zo hard.

Het was een mooie middag en de mussen hadden zich eigen-lijk al zat gegeten aan de krumeltjes aardappel, die beppe

zoëven uitgestrooid had en daarom sprongen zij maar zo'n beetje rond van de tak naar de dakgoot.

Er kwam geen een. Wat een vervelende geschiedenis, om zo maar plat op je buik te liggen wachten. Daar was nou helemaal geen aardigheid aan. Maar wacht eens, daar vloog zowaar een nieuwsgierige mus van het dak en hipte naar de val toe. Hij moest zeker eens kijken wat voor een gek ding daar stond. Jongen, dat scheen hem te bevallen. Allemaal broodkruimels. Direct begon hij te pikken en nauwelijks was hij begonnen, of hij kreeg ook al gezelschap. Wel een stuk of vier sprongen rond de val.

Knilles had het draadje stevig vast. Nu begon het te spannen. Zo dadelijk kon er een naar binnen wippen en dan moest hij het stokje wegtrekken. Nu werd het pas leuk. Daar zat er al een op het randje. Hij sjilpte even van louter plezier. Want in dat hokje lag zo maar een heel kapje brood. Hij boog zijn kleine lijfje al voorover om naar beneden te springen en...

Knilles wilde al trekken. Nog maar een ogenblikje en dan was het gebeurd. Maar roef, daar vlogen de vogels ineens weg. De jongens hielden de adem in van verbazing.

Want daar gleed met snelle bewegingen een dier langs de grond en schoot weg in de richting van de schuur. Door het kattegat ging dat vreemde dier naar binnen.

„Dat was de bunzing,” zei Knilles.

„Vast en zeker, dat is hetzelfde dier, dat ik op die avond heb gezien,” bevestigde Romke. Hij durfde zich nauwelijks te verroeren. En toen liet hij er trillend van ontroering op volgen: „Die gemenerd, die wilde natuurlijk de mussen pakken.”

„Maar hij heeft ze lekker niet gekregen.”

„Stil. Zit-ie daar weer niet voor het gat te loeren? Kijk eens, daar komt zijn kop door het kattegat. Wat loert hij rond, hè. Kijk, daar heb je hem. Wat een grote is het...”

Voorzichtig sloop de bunzing nu opnieuw naar de mussenknip. Nee, er waren geen mussen meer te zien. Daarom vloog hij maar weer terug naar het kattegat. Weg was hij alweer.

„Wij moesten proberen of wij de bunzing konden vangen,” vond Knilles, „daar zouden wij nog veel meer lol van hebben.” „Ja, als dat kon. Pas op, daar heb je hem weer. Hij heeft beslist honger.”

Wat was zo'n bunzing een mooi dier. En wat lenig. Daar gleed hij weer vlak langs de grond. Nu zat hij weer even stil en keek achterdochtig om zich heen. En toen, met een paar grote sprongen, vloog hij over het erf en verdween onder een stapeltje takkenbossen.

De jongens hadden hun hele mussenknip vergeten. Zij praatten nu nergens anders over dan over de bunzing. Die had hen vast niet gezien, want anders zou dat dier zeker maar niet zo dwars over het erf gelopen zijn. Meestal waren de bunzings alleen maar 's nachts op het pad. Als zij nou eens die bunzing te pakken konden krijgen. Zouden zij eens gaan zoeken tussen de takkenbossen? Daar zou hij nog wel onder zitten.

Maar er was niets te zien. Zij vonden niet eens de ingang van een hol of zoiets. Zouden zij dan de takkenbossen maar niet opzij gooien? Maar als de bunzing in zijn angst hen dan eens aanvloog! Hadden zij Siska maar bij zich. Maar die was met pake meegegaan. En het was toch eigenlijk niet vertrouwd om de takkenbossen zo maar met de handen opzij te gooien. Met een hooivork, dat zou beter gaan. De bunzing kon beter in de steel van de hooivork bijten dan in hun handen. Maar zouden ze hem dan te pakken krijgen? Ach welnee. De bunzing zou hun veel te vlug af zijn. Met een paar sprongen kon hij weer het kattedgat bereikt hebben en dan zou hij wel oppassen om weer te voorschijn te komen.

Het kattedgat...

Ineens hadden de jongens een plan. Zij hadden op dat ogenblik precies hetzelfde gedacht. Wie er over begonnen was, wisten zij niet meer. Maar dat deed er ook niet toe. Voor het kattedgat zouden zij de bunzing kunnen vangen. Hoe dan? Wel, als zij er een zak voor hielden, zodat de bunzing daar in vloog. En als zij hem dan in de zak hadden, zouden ze

hem kunnen doodknuppelen.

Zij gingen maar eens op onderzoek uit in de schuur. Bofsten zij even? Daar vonden zij een stoof, waar het achterschotje uit was. Zij konden daaromheen een zak spannen en dan konden zij die stoof met de ene opening naar voren voor het kattedgat zetten. Als de bunzing dan naar binnen vluchtte, dan vloog hij eerst door de stoof en dan pardoes in de zak. Dan kon hij natuurlijk niet verder en dan was het maar een koud kunstje om de bunzing dood te slaan. Zij zouden dat wel even samen opknappen. De een zou de bunzing onder de takkenbossen vandaan jagen en de ander zou hem opwachten en dan doodslaan.

„Wat wil jij, Romke? Mij kan het niet schelen.”

„Nou, laat mij dan maar in de schuur blijven. Dan kan jij de bunzing opjagen.”

Romke had niet veel zin om zelf de takkenbossen opzij te gooien. Het leek hem toch wel een beetje gevaarlijk toe. Stel je eens voor, dat het dier hem in het gezicht vloog. Bunzings waren nu eenmaal rare beesten en konden in hun doodsangst wel eens vreemde sprongen doen.

Maar durfde hij dan wel in de schuur de bunzing op te wachten en dood te slaan? Hij had een grote bezemsteel in de hand, maar hij geloofde nog zo dadelijk niet, dat de bunzing door het kattedgat naar binnen zou komen. Zou hij eens door het raampje kijken of Knilles al bezig was? Hier achter de dichte deur kon hij niets zien. Als hij.....

Plotseling ging er een schok door hem heen. Daar hoorde hij buiten iets, daar vloog wat door het kattedgat met zo'n vaart, dat de stoof met de zak een eind achteruit gleed.

Toen werd Romke zo razend, dat hij niet meer wist wat hij deed. „De bunzing, de bunzing,” schoot het door zijn hoofd. Hij was zichzelf niet meer. Hij vergat zijn hele bezemsteel, maar trapte en schopte tegen de zak, zo hard hij maar kon. Het beest, dat er in zat blies en schreeuwde van angst en pijn. „Dood zal je, dood zal je,” schreeuwde Romke woedend. Hij trapte nog eens en opnieuw, zolang er nog leven in de

zak te bespeuren was. „Lelijkerd, kippendief, konijnendief...” Romke was door het dolle heen. Hij was de zelfde Romke niet meer. Dat kwam door de zenuwen.

Daar verscheen Knilles.

„Ophouden,” riep hij, „ophouden!”

„Hij zit er in,” schreeuwde Romke, „en dood zal ie.” Nu stond hij gewoon boven op de zak te dansen. De bunzing zou geen kans meer krijgen om er ooit levend uit te komen.

„Sufferd!” Knilles trok hem achteruit. „Dat is de bunzing niet, het is Mieke!” Romke schrok, zoals hij nog nooit van zijn leven geschrokken was. Langzamerhand drong het pas tot hem door, wat Knilles daar zei. Het was de bunzing niet. Romke greep naar zijn gloeiend voorhoofd. Wat klopte zijn hart. En hoe hijgde hij.

„Wat zeg je,” vroeg hij toen hees.

„Dat je Mieke doodgeslagen hebt,” vertelde Knilles. „Een vreemde hond kwam er aan en toen is Mieke naar de schuur gehold. Dat kon jij natuurlijk niet weten. Het is jouw schuld ook niet, hoor. Jij dacht natuurlijk, dat de bunzing er in zat. Ik was er al bang voor en daarom ben ik maar dadelijk hier naar toe gekomen.”

Nu drong dan toch tot Romke door wat er eigenlijk gebeurd was. Dat was niet zo fraai. Het was wel het allerergste wat er had kunnen gebeuren. Daar lag de zak met de dode kat er in. Er was geen beweging meer te bekennen. Wat zou pake daar wel van zeggen? En beppe? Zouden zij hem niet dadelijk weggagen?

„Zullen wij eens in de zak kijken?”

Voorzichtig lieten zij Mieke er uit glijden. Wat was dat een naar gezicht. De kat was helemaal slap. Maar nog niet helemaal dood. Kijk, hij bewoog nog even zijn poten. En zijn bekje trilde.

Wat nu?

„Ik durf het niet aan grootvader te vertellen,” bekende Romke.

„Ja, maar het komt toch uit,” zei Knilles. „Zouden wij de kat

maar niet achter de mesthoop begraven? Dan kraait er geen haan naar."

„Begraven? En hij is nog niet eens dood," protesteerde Romke. „Misschien haalt hij het nog op. Katten zijn taai. Kijk, nou trekt-ie alweer met zijn ene poot."

„Nou, wij kunnen ook nog wel even afwachten en hem voorlopig ergens neerleggen. Weet jij een goed plaatsje?"

„Kan het niet bij jullie in het washok?"

Maar dat leek Knilles niet zo heel geschikt. Als zijn vader de kat daar eens zou vinden, zouden zij er lelijk mee zitten. Zijn vader was heus zo makkelijk niet voor jongens, die kwaad hadden uitgehaald. Neen, hij wist een veel mooier plekje. Romke moest Mieke naar de molen brengen. Op de zolder lag allemaal oud spul, zakken en zo. Als ze de kat daar heen brachten en dan zorgden, dat het beest altijd goed te eten en te drinken had, zou het best kunnen zijn, dat de kat het weer ophaalde. Katten waren toch taai, had Romke zelf gezegd. En als de kat misschien zou doodgaan, dan zouden ze hem in de rietwal achter de molen kunnen begraven.

Dat vond Romke zo'n kwaad idee niet.

Maar zou pake er toch niet achter komen? Die zou de kat wel niet dadelijk missen. Want die zwierf wel eens meer een avond en een nacht buiten. Och, was het dan zo heel vreemd, als een kat zou wegraken. Nee, grootvader zou er nooit iets van merken. Waar maakte Romke zich eigenlijk druk over? Maar terwijl hij zo zichzelf trachtte gerust te stellen, werd hij juist bij de minuut angstiger. Pake zou de kat tóch wel missen. Die had zijn vaste plekje bij de kachel en hij kon er soms erg gek mee zijn. En beppe niet minder.

Zo kwam de kat in de molen terecht. Het arme dier. De jongens konden wel zien, dat de poes verschrikkelijk veel pijn had. Of zou het beest helemaal versuft zijn van de slagen en trappen? Hij liet maar toe, dat er van alles met hem gebeurde. De jongens stopten hem tenslotte maar weer in de zak. Dat was toch maar het eenvoudigste als zij de kat zouden moeten wegbrengen. Natuurlijk zou de kat wat te drin-

ken moeten hebben, als hij weer een beetje bij kwam. Want het dier zou wel dorst hebben. Daar wist Knilles ook alweer raad op. Bij hen thuis stond een rijtje bloempotten in de vensterbank en onder die potten waren oude schoteltjes gezet. Daar kon hij er wel eentje van meenemen. En dan had hij ook nog wel een fles. Zouden zij daar wat melk in doen? Of karnemelk? Wat was wel het beste? Misschien was volle melk toch wel het beste. Maar hoe zouden zij daar aan komen? O ja, in de bijschuur stond nog een emmer met biest. Dat had Romke wel gezien. Dat was van die koe, die pas gekalfd had. Kon het mooier?

„Zo is er toch nog altijd een geluk bij een ongeluk,” vond Knilles.

„Een ongeluk?” Wat er gebeurd was, was heel iets anders dan een ongeluk. Was het eigenlijk geen moedwil geweest? Hadden Knilles en Romke geen schuld?

Romke's gang naar de molen was niet zo rustig en zelfverzekerd als die morgen. Hij schaamde zich voor wat hij gedaan had.

Af en toe keken de jongens eens in de zak. Mieke lag nog even stil en slap, als toen ze hem hadden opgeraapt. Hij miauwde niet eens. Zou het dier dan toch nog doodgaan? Dan was al hun moeite tevergeefs. Zij konden niet anders doen dan afwachten.

Knilles kroop lenig door het gat naar binnen. Romke volgde. Op de eerste zolder vonden zij een plekje voor Mieke. Daar lag wat hooi, waarop zij de kat neerlegden. Het schoteltje met biest werd naast hem neergezet. Zij hadden al een paar maal zijn kop er in gedrukt, in de hoop, dat hij drinken zou. Maar dat deed hij niet. Maar toen de kat eenmaal goed en wel op zijn plekje lag, kwam zijn tongetje even naar buiten en likte hij zijn bek af. Dat was een goed teken, vond Knilles. Misschien zou de poes dan toch niet dood gaan. Romke moest er tenminste maar niet te veel over inzitten. Hij had het toch niet met opzet gedaan?

Hoofdstuk 10

SCHELE WIEBE

Knilles was maar vlug doorgegaan naar zijn eigen huis. De mussenknip stond nog net, zoals ze die daar achter gelaten hadden op het erf. Het klosje garen, dat Knilles bij zijn moeder weggehaald had, lag er ook nog. Romke ruimde de boel maar wat op. Het was maar beter, dat pake de mussenknip niet zag. Want dat ding was oorzaak van alle narigheid. En dat nog wel op een dag, die zo mooi begonnen was. Wat had Romke genoten in de molen. En nu? Nu was alles bedorven. Zijn naam ook. Want mocht die naam eigenlijk wel geschreven staan in diezelfde molen, waar Mieke nu op sterven lag, de kat, die hij immers doodgeslagen had? Zijn naam, mocht die staan onder die van pake en van zijn vader? Romke schaamde zich. Wat zouden die twee wel zeggen, als zij alles te weten kwamen? En moeder? En Aukje? Even wilde Romke, dat hij maar weer thuis was. Het was hier nu niets leuk meer. En als het straks zou uitkomen? Hè, wat was dat? Siska sloeg aan. En dat gebeurde maar heel weinig. Want Siska werd al oud en veel leven zat er niet meer in.

Kijk, daar strompelde een oude man voorbij. Met een doffe bons kwam zijn zware stok telkens weer op de grond terecht. Schuw keek hij even om in de richting van de boerderij. Toen zag hij Romke staan. Hij tikte even aan zijn pet, bromde wat binnensmonds, dat een groet moest voorstellen en liep toen verder.

Dat kon niemand anders zijn dan Schele Wiebe. Die hadden zij willen bang maken. Het was een hele opluchting voor Romke, dat Knilles er nu tenminste maar niet bij was. Die had de oude man misschien wel het een of ander nage-

schreeuwd. Zou die man nou werkelijk zo heel gek zijn, als de mensen wel eens vertelden? Hij had een zak op zijn rug en wie weet, wat hij met die dikke stok wel eens uitspookte. Maar Romke wilde daar liever niet aan denken. Hij tikte ook maar eens even aan zijn pet. Hij was tenslotte nog maar een schooljongen.

Het liep tegen etenstijd. De arbeider, de vader van Knilles, ging al naar huis.

Pake had nog niet over Mieke gepraat. Maar vanavond zouden ze de kat zeker wel missen. Dan zou er over gepraat worden en Romke, die alles wist, zou er stil bij zitten en niets mogen zeggen. Ook al terwille van Knilles. Hij zou maar een beetje vroeg naar bed gaan. Het eten smaakte hem ook al niet. Hij at met lange tanden.

Beppe had nu al begrepen, dat er met Romke iets niet in orde was en zij had hem al een paar maal gevraagd, of er wat aan scheelde, maar Romke had maar wat gebromd en geen antwoord gegeven. En toch kwam het gesprek ineens op Mieke. Beppe had voor Romke een bord vol rijst opgeschept. Hij had immers geen trek gehad in de opgebakken aardappelen en hij moest toch wat in zijn maag krijgen. Maar Romke had ook geen zin in de rijst gehad. Hij zag geen kans om alles naar binnen te krijgen. Wel, dan wist pake wel raad. Dan moest die rijst maar in de schuur gezet worden voor Mieke. Waar zou die kat toch eigenlijk zitten? Pake had hem al een hele tijd niet gezien. Maar als de kat er straks zou zijn, moesten zij het kattedagat maar dicht doen. Want pake had Schele Wiebe zien rondlopen en dan was het maar beter, dat de kat niet buiten rondzwierf. Je kon nooit weten, wat er van die praatjes waar was.

Romke dacht, dat hij door de grond zou zinken.

Maar hij vertelde toch niets. Want het gesprek kwam alweer op iets anders. Beppe vond het niet zo vreemd, dat Romke een beetje vroeger naar bed wilde dan gewoonlijk. Het was de laatste avonden toch al laat geworden en de jongen had natuurlijk behoefte aan slaap. Maar ook in bed had Romke geen rust.

Pake en beppe konden hem nu wel niet naar de kat vragen, maar toch moest hij zelf er telkens weer aan denken. Hij kreeg er pijn in het hoofd van. Hij had zijn gebedje niet vergeten. En ook niet om er iets aan toe te voegen van moeder en van het kleine broertje. Maar nu kreeg hij weer datzelfde vreemde verlangen als voor het eten. Hij wilde, dat hij maar weer thuis was. Hoe zou het daar gaan? Maar terwijl hij over huis wilde denken, kwam de bunzing en de arme Mieke weer in zijn gedachten. Zou Mieke nog leven? Zou Mieke dood gaan? Of.....

Hè, dacht hij, kon ik er maar wat aan doen. Maar wat zou hij kunnen? O, was er toch maar niets gebeurd. En kwam maar niemand ooit iets van dit alles te weten. Hij dacht ook aan meester Boersma. Die had altijd gemeend, dat de jongen zo'n dierenvriend was. En nu? Als meester het te weten kwam, zou Romke hem lelijk tegenvallen. De meester zou stellig tegen hem zeggen: „Jongen, jij moet alles doen om weer goed te maken, wat je bedorven hebt.” Goed maken?

Meester zou makkelijk kunnen praten. Maar hoe? Had meester niet eens iets gezegd over bidden? Op die dag, toen de meester hem zo heel recht in zijn ogen gekeken had. Meester had gezegd, dat als er niets of niemand helpen kon, er toch nog altijd raad kwam voor ieder, die bad. Voor iemand, die alles aan de Heer zei. Voor iemand, die alles van de Heer verwachtte. Maar zou Romke dan voor Mieke mogen bidden? Zou hij aan God mogen vragen, of de kat niet sterven zou? Bidden voor een kat. Mocht dat? Was dat niet al te dwaas? Maar hij kon toch wel vragen, of de Heer dat nare gevoel van hem wilde wegnemen. En hij zou toch ook eerlijk aan de Heer kunnen zeggen, dat alles wat er gebeurd was, zijn eigen schuld was geweest. Ja, dat moest hij doen, dat voelde hij wel. Maar dan moest er nog meer gebeuren. Dan moest hij ook alles aan pake vertellen. Alles! En dat zou heus niet makkelijk zijn. Maar het zou toch wel moeten.....

Langzaam keerde de rust bij Romke weer. Hij voelde zich

een beetje blij en gelukkig. En tenslotte viel hij toch rustig in slaap.

De volgende morgen was hij alweer vroeg bij de hand. Hij had nog wel even kunnen blijven liggen, maar hij zou toch niet kunnen slapen. Zij zaten met hun allen om de kale tafel. Pake, beppe, Joukje de meid en hij. Het was nog een beetje kil, zo vroeg in de morgen, maar een warme kop thee smaakte nu tweemaal zo lekker.

„Waar zou onze Mieke toch zitten,” vroeg grootvader ineens, „de rijst in de schuur staat er nog net als gisteravond. Als de kat maar niet weg is...”

„Zei u niet, dat Schele Wiebe hier gisteravond in de buurt was,” vroeg Joukje. „Als die hem maar niet in zijn zak gestopt heeft. Die steelt wel meer katten, zeggen de mensen.”

„Ik heb Mieke gistermiddag nog het erf zien ophollen,” vertelde beppe. „Toen zat een vreemde hond hem achterna.”

Romke zat er naar te luisteren. Niemand wist waar Mieke wel zou kunnen zijn. Maar hij wist het wel. Nu moest hij het ook zeggen. Had hij zich dat gisteravond niet stellig voorgenoemen? Hij mocht nu niet langer zwijgen.

„Ik... ik weet wel... waar Mieke is,” begon hij hikkend. En toen keken zij hem allemaal zo verbaasd aan, dat hij niet verder spreken kon. Wat dom ook, dat hij het niet eerder gezegd had. Beppe, die net haar kopje zou leegdrinken, zette het weer neer met een vragende blik in haar ogen. En pake, die bezig was zijn pijp te stoppen, bleef ineens onbewegelijk hem aanstaren. Wat moest dat betekenen?

En toen deed Romke zijn verhaal. Bij stukjes en beetjes kwam het er uit. Hij vertelde van de mussenknip en van de bunzing, die zij in de zak zouden vangen en dat hij toen gemeend had, dat hij de bunzing ook echt te pakken had en dat hij toen aan het slaan en aan het trappen was gegaan.

Romke had moeite om niet te gaan huilen. Nu zat hij strak voor zich uit te kijken en af te wachten, wat pake wel zeggen zou.

Maar dat viel erg mee. Pake was helemaal niet boos. „Jongen nog aan toe,” zei hij verwonderd, „heb jij de bunzing gezien? En kwam die uit het kattedgat? Nou, dan heeft die zijn hol zeker ergens in de schuur. En wat er met Mieke gebeurd was, had Romke toch niet met opzet gedaan, is het wel?”

Nee, natuurlijk niet.

Nou, dan kon hij het toch ook niet helpen. Had hij het maar dadelijk aan pake gezegd. Dat was beter geweest, dan de kat nu maar stiekum naar de molen te brengen en er verder over te zwijgen. Dat was natuurlijk dom van hem geweest. Maar pake kon zich ook wel weer voorstellen, dat de jongen zo gehandeld had.

„Nu moet je maar eens gauw naar de molen gaan om te kijken hoe het met Mieke is. Pake hoopt, dat het beest er door komt. Misschien zal het nog wel schikken. Katten hebben een taai leven.”

En zo ging Romke voor de derde maal naar de molen. Gistermorgen was hij zo vol moed op stap gegaan en gistermiddag was zijn tocht erheen zo heel moeilijk geweest. En nu? Romke wist zelf niet, wat hij ervan denken moest. Hij was intussen blij, dat hij er maar even gesproken had. En wat fijn, dat pake niet boos was geweest. Maar hoe zou het nu wel met Mieke gaan?

Pake had hem de sleutel willen meegeven, maar dat vond Romke niet nodig. Hij kon wel door de goot naar binnen kruipen.

Daar stond hij weer bij de molen. Bij de molen van Romkeboer, zoals de mensen wel eens zeiden. Een molen om trots op te zijn, al werd hij ook al oud.

Vlug kroop Romke door de goot naar binnen. Dat kon makkelijk, omdat het buitenwater niet zo hoog stond. Hè, gisteren hadden zij zeker vergeten de schuif dicht te trekken. Die stond tenminste nog open.

Toen hij weer onder in de molen stond, had hij even moeite om aan het halfduister te wennen. Maar nu kon hij alweer

wat zien en... Wat hij zag, deed hem bijna verstijven van schrik. Vlak onder aan de trap stonden twee klompen, twee klompen van een man. Er zaten bosjes stro in. En tegen de trap aan stond een zware knuppel.

Meteen hoorde hij daarboven een stem. Een hese mannenstem, die riep: „Poes, poes.”

Plotseling begreep Romke wie daar boven moest zijn. Schele Wiebe. En niemand anders.

Wat moest die daar. Wat wilde die van de kat? Wilde hij Mieke doodmaken? Wat moest Romke nu doen? Schele Wiebe was een vreemde kerel. Als hij de jongen zou zien, kon hij wel eens kwaad worden en hem vast grijpen. Wie zou Romke dan kunnen helpen tegen die sterke en ruwe vent? „Poes! Poes!” werd er weer geroepen.

Weer diezelfde lokkende stem.

Dus Schele Wiebe zou dan toch wel...

Maar dat mocht en dat zou niet gebeuren.

Romke wilde alles weer doen, om goed te maken wat hij bedorven had. Hij zou Mieke verdedigen, als het moest, ook

tegen Schele Wiebe. En daarom bleef hij niet langer onder aan de trap staan. Voorzichtig ging hij naar boven. Even later stak hij al met zijn hoofd boven het luik uit.

En wat zag hij daar?

Schele Wiebe zat half overeind en had Mieke op zijn knie en probeerde de kat iets te laten drinken uit het schoteltje.

Romke verzette een voet, toen kraakte een traprede en meteen keek Schele Wiebe verschrikt op en ontdekte het hoofd van de jongen, die door het luik keek.

De man scheen nog meer te schrikken.

„Wiebe,” zei Romke.

„Wie ben jij? En wat moet jij hier?”

„Ik ben Romke. Ik ben een kleinzoon van boer Romke en dit is zijn molen. En ik kwam hier om de kat te helpen.”

„Kom dan maar hier. Ben je alleen? Je moet maar niet bang zijn voor de oude Wiebe, hoor. Oude Wiebe is wel een beetje vreemde kerel, dat weet hij zelf ook wel. Maar hij heeft nog nooit een kat gestolen, zoals de jongens wel eens zeggen. Wiebe heeft jouw poes ook niets gedaan, hoor. Ik heb alleen maar geprobeerd, of de poes wat wilde drinken. Ik denk, dat het dier onder een kar gelegen heeft. Zijn ene pootje is helemaal kapot.”

Romke was wat dichterbij gekomen. Ja, werkelijk, Mieke leefde nog. Maar met dat ene pootje was het niet in orde.

„Dacht je soms, dat oude Wiebe de kat zou doodmaken? Nee hoor. Oude Wiebe heeft hier vannacht geslapen. Maar dat moet je aan niemand vertellen. Want als ik hier niet meer slapen mag, heb ik nergens meer een plekje. Niemand wil oude Wiebe in zijn huis toelaten. Wiebe heeft een slechte naam. Niemand vertrouwt hem. Wiebe kan toch niet buiten slapen?”

„Weet mijn grootvader dan ook niet, dat je hier slaapt?”

„Nee, en zal je het hem vooral niet vertellen? Dan zal ik een mooi liedje voor je zingen en daar hoeft je mij niets voor te geven. Wat zal ik voor je zingen? Van Grote Pier?”

Heb je wel gehoord van Grote Pier?

Die heeft gewoond in Kimswerd...

Schele Wiebe zong met een hese en trillende stem. Hij deed heel erg zijn best, dat merkte Romke wel. Wat een vreemde vent was het toch. Maar geen kwade kerel. Andere jongens zouden hem misschien hard uitgelachen hebben. Maar dat kon Romke niet doen. Die stond maar stil te luisteren, tot het liedje uit was.

„Vond je dat niet mooi? Zal je het nu heus aan niemand vertellen? Wil je dat aan Wiebe beloven? De mensen zeggen wel, dat Wiebe gek is, maar Wiebe is zo eerlijk als goud. Moet je eens kijken...”

Schele Wiebe haalde een oude beurs uit zijn zak en graaide er een handvol centen uit. Er zat ook een enkele halve stuiver en zelfs een enkel stuivertje tussen.

„Kijk eens, wat een geld. Wel tweehonderd centen. Die heeft Wiebe allemaal eerlijk verdiend met zingen. Van Grote Pier en van Grootvaders Klok en allemaal andere mooie liedjes. En voor dat geld koopt oude Wiebe vodden en paardenhaar op... Oude Wiebe is zo eerlijk als goud, hoor. Hij is niet eens aan het flesje melk geweest, dat hier staat. Maar zal je het vooral niet vertellen, dat je mij hier gezien hebt?”

„Maar Wiebe, heb je dan geen eigen huis?”

„Oude Wiebe heeft vroeger een klein woonscheepje gehad. Daar heeft hij met Lolke, zijn vrouw, gewoond. Maar Lolke, die arme ziel, leeft niet meer. Die ligt al onder de grond. En het scheepje is gezonken. Nu heeft Wiebe nergens een plaatsje. Nu moet Wiebe maar altijd rondzwerven, altijd...” De oude man zit stil voor zich uit te staren als hij dat vertelt en aait Mieke af en toe over de kop. Hij durft Romke niet aan te zien.

„Maar oude Wiebe is niet arm. Je denkt misschien, dat oude Wiebe arm is. Maar hij is niet arm. Oude Wiebe is rijk. Moet je maar eens zien...”

De oude man had de kat voorzichtig neergezet. En... de poes

liep. Nog wel een beetje onzeker en hinkend op zijn drie poten, naar Romke toe en streek met zijn kopje langs het been van Romke. Romke aaide Mieke over de rug. Wat was hij blij, dat alles zo mee viel...

„Kijk nu eens, moet je toch eens zien,” drong oude Wiebe ineens aan, „vind je dat geen lief jongetje?”

De oude man hield hem een kleine foto voor. Het portret was lelijk verkreukeld en heel duidelijk was er niet eens meer te zien, wat er eigenlijk op stond. Maar toen Romke wat beter toekeek, ontdekte hij een jongetje van een jaar of drie, vier.

„Zie je wel? Dat is nou kleine Wimmie. Die is naar zijn grootvader vernoemd. Hij heet dus eigenlijk ook Wiebe, maar ze noemen hem thuis altijd Wimmie. En hij woont in zo'n mooi huis. Veel te mooi voor de oude Wiebe. Die mag daar niet over de vloer komen. Pake is zo vies, zeggen zij daar. Die hoort daar niet thuis. Maar het kleine kereltje kent zijn pake wel. En pake praat wel eens met hem over het hekje van de tuin. Nu heeft de kleine jongen aan Wiebe gevraagd, of die een konijntje voor hem meebrengt. En nu spaar ik daar voor. Voel eens, hoeveel geld ik al heb?”

En toen moest Romke wel het zakje aan het touwtje opnemen en voelen hoe zwaar het wel was. Ja, daar zat heel wat in voor zo'n arme stumperd.

De oude man pakte het portret weer in een vies stukje krantenpapier en stopte het toen weg in zijn pet.

„Heeft Wiebe nog niet genoeg geld voor een konijntje,” durfde Romke plotseling te vragen.

„Nee, Wiebe heeft nog geen geld genoeg. Want oude Hinke krijgt iedere week twee gulden van mij, omdat zij mijn kleren wast en verstelt. Wiebe moet nog een paar weken geduld hebben. Dan kan hij een konijntje kopen.”

„Ik zou je ook wel een paar centen voor het konijntje willen geven,” zei Romke, „maar ik heb nu niets bij mij. Maar zal ik op een andere keer een paar centen hier op de dwarsbalk leggen? Dan mag je die hebben om een konijntje te kopen.

En je mag ook die fles biest wel hebben, want ik neem de kat toch mee naar huis. Je mag het gerust opdrinken, als je het lust."

Dat behoefde Romke hem geen tweemaal te zeggen. De oude man zette de fles dadelijk aan de mond en dronk met grote teugen. Intussen ging Romke nog even een verdieping hoger om naar de uilen te kijken. Zouden die niet geschrokken zijn? Nee, daar zaten ze nog, heel dicht tegen elkaar aangedrukt. Wat waren het toch mooie vogels.

Romke wilde ze niet opnieuw aan het schrikken maken en ging maar gauw weer naar beneden. Wat was hij blij. De uilen zaten nog op hun oude plekje en Mieke leefde nog.

Schele Wiebe had de fles al schoon leeggedronken.

Met een dankbare blik keek hij Romke aan en vroeg nog eens, of die het toch vooral niet vertellen wilde, dat hij de oude man hier aangetroffen had. Natuurlijk, dat wilde Romke hem graag beloven, maar toch moest hij denken: „Als pake nu eens wist, dat Schele Wiebe geen katten steelt en zo eerlijk is als goud, dan mocht hij vast wel op de boerderij in het hooi slapen, net zo goed als Gosse Boender.

Schele Wiebe hielp Romke om Mieke voorzichtig in de zak te laten glijden en toen ging de jongen naar huis en maakte de oude zwerver ook weer aanstalten, om er op uit te gaan...

Pake dacht wel niet, dat Miekies pootje gebroken was. Maar de kat had er toch lelijk last van. Dat was wel te zien.

Mieke werd achter de kachel gelegd in de mand van Siska. Die moest nu maar eens een beetje ruimte maken.

En het was net, of Knilles niet goed voor de dag durfde komen. Romke zag hem wel zo'n beetje rond het huis dwalen, maar hij scheen net te doen, of hij niet wist, dat Romke in huis was. Waarom riep hij helemaal niet: „Hè, Romke, hoe is het met Mieke. Ben je er al naar toe geweest?" Zou het Knilles misschien ook niet kunnen schelen, hoe het met de kat afgelopen was?

Maar 's middags zei pake, dat Romke maar eens met Knilles naar het dorp moest gaan om te vragen, of Ulbe Teades eens wilde komen. Die had een hond, die bunzings kon vangen. Nu grootvader wist, dat de bunzing bij hem in de schuur zat, wilde hij het dier ook maar zo gauw mogelijk kwijt. Siska werd al veel te oud, om zo'n karweitje op te knappen.

Zodoende liep Romke die middag langs het huisje van Knilles om te vragen of die mee ging. En die wilde maar wat graag. Want hij begreep dat pake niet boos op hem was. Anders had hij nooit Romke naar hem toegestuurd. Hij begon nu weer praatjes te krijgen. Hij dacht wel, dat het niet zo'n vaart zou lopen met Mieke. Katten waren immers taai.

Ulbe wilde wel komen. Morgen al. Dat vonden de jongens prachtig. Dan konden zij er tenminste bij zijn, als de hond de bunzing zou vangen.

's Avonds na het eten zaten zij weer allemaal zo echt gezellig om de haard. Het was nog koud buiten en ze konden een beetje warmte nog best gebruiken.

„Heb je al naar huis geschreven, Romke?”

Nee, dat was er bij ingeschoten. Hij was eerst van plan geweest gisteravond te schrijven, maar toen was hij immers zo vroeg naar bed gegaan.

„Zou ik het vanavond doen,” stelde hij voor.

Pake had een ander voorstel. „Je moest morgenmiddag zelf maar eens naar huis gaan. Dat was je toch zeker van plan om nog eens te doen. Ik ben toch wel een beetje nieuwsgierig om te weten hoe ze het daar maken. Je vader komt ook maar niet.”

Romke had wel een sprong van plezier kunnen maken. Hij zou weer eens naar huis gaan. Wat fijn. — Hij had deze week van allerlei beleefd en daardoor was de gedachte aan moeder en aan het kleine broertje wel eens wat op de achtergrond gekomen. Maar vergeten had hij die twee nog niet. En nu kwam ineens het verlangen om ze weer eens te zien toch

wel heel sterk in hem op. Hoe zouden zij het maken? En wat zou moeder opkijken, als hij daar ineens voor haar zou staan. „Maar je mag pas morgenmiddag gaan,” zei beppe nog eens nadrukkelijk. „'s Morgens hebben ze het thuis veel te druk.” En met een blij gevoel ging Romke deze avond naar bed. Wat een verschil met de vorige avond. Alles was weer goed gekomen en... morgen ging hij naar huis. Maar vreemd, nu moest hij opeens weer aan „Schele” Wiebe denken, aan die oude zonderlinge man, die het toch zo heel goed meende en die zo zuinig zijn centen bij elkaar spaarde om een konijntje te kunnen kopen voor zijn kleinzoontje. Die nacht droomde Romke, dat hij op een groot grasveld liep. Daar speelde een klein lief jongetje en dat riep telkens weer: „Pake, een konijntje. Pake, een konijntje.” En toen kwam er een oude man aan en die hield in iedere hand een klein konijntje. Maar de diertjes waren dood. Dat had de bunzing gedaan, zei de oude man en begon toen verschrikkelijk te huilen.

Hoofdstuk 11

TOCH EEN MOOIE ZATERDAG

Zaterdagmorgen, al heel vroeg, was Ulbe Teades er al met zijn hond. Bunzingvelletjes waren wel niet meer zoveel waard als vroeger, maar Ulbe Teades was toch nog maar wat blij, als er kans was er weer eentje te bemachtigen. Want als hij de bunzing zou vangen, dan zou het velletje voor hem zijn. Dat was zo de gewoonte.

Eerst werd het kattedag in de schuurdeur dichtgestopt. Als de-bunzing straks uit zijn schuilhoek te voorschijn zou komen, dan kon hij tenminste niet langs die weg uit de schuur ontsnappen.

De jongens mochten toen mee de schuur in. Zij mochten zien hoe de hond de bunzing zou vangen. Romke had een hooivork in de hand en Knilles een schop voor het geval de bunzing op zijn vlucht bij hen in de buurt zou komen. Dan konden zij hem daarmee een tik geven van je welste. Of niet natuurlijk. Gek, dat Romke nu aldoor aan dat boek moest denken, waaruit meester Boersma op school had voorgelezen, als een van de kinderen jarig was. Dat ging immers ook over een hond, een hond, die Torda heette en die met zijn kleine baas, met Gjalt, er op uit ging, om bunzings te vangen. Romke had over datzelfde verhaal eens een opstel moeten maken. Maar nu zou het geen verhaal en geen opstel meer zijn. Nu zou hij het zelf beleven. Tenminste, als de bunzing in zijn schuilplaats in de schuur zou zitten. Want als het dier juist aan de wandel was, wel, dan hielp de hele vertoning niets.

Foks scheen er wel van overtuigd te zijn, dat de bunzing wel degelijk thuis was. Nadat hij even geroken had aan het kattedag, deed hij niets anders dan heen en weer rennen. Van het

gat naar een klein hoopje bieten en dan weer terug. Tenslotte bleef hij staan blaffen voor die bieten en probeerde, of hij ze met zijn snoet opzij kon krijgen.

Ja, daaronder moest een hol zijn. Ulbe nam dan ook maar gauw een hooivork en gooide de bieten wat opzij. Foks stond er kwispelstaartend bij, gereed om dadelijk toe te springen, als de bunzing tevoorschijn zou willen komen. De jongens hielden de adem reeds in. Ieder ogenblik kon er al wat gebeuren. Maar er gebeurde niets. De bieten waren nu allemaal opzij gegooid en er was nog geen bunzing te zien. Achter de bieten lag echter nog een pak hooi en daarin was een opening. De bunzing had dus zijn hol daaronder. Foks stak er zijn snuit in, maar kon niet ver komen. De bunzing had zich al te ver verstopt. Hij blafte en snuffelde wel, maar daar schoot hij niets mee op en daarmee kwam de bunzing niet tevoorschijn.

„Er liggen onder dat hooi weer een paar takkenbossen,” vertelde pake. „Dat doe ik altijd, want anders bestaat er gevaar, dat het hooi bederft. Dus dan zal hij daar wel tussen gekropen zijn. Wie weet hoe ver.”

„Dan zit er niets anders op, dan dat de hond vannacht maar in de schuur blijft,” stelde Ulbe voor. Maar nauwelijks had hij dat gezegd, of Foks vloog als een gek tussen de benen van de jongens door en naar het kattedgat. Verschrikt keken allen hem na. Wat betekende dat?

Wel, door al het geblaf en gejank van Foks, was de bunzing toch bang geworden en door een andere opening tussen de takkenbossen weggevluht naar het kattedgat. Buiten wachtte hem de vrijheid en dreigde het gevaar niet meer van de scherpe hondentanden. Maar dat was een misrekening. Want het gat was toegestopt.

En nu ontstond een wilde jacht. Het leek wel, of de bunzing door het daglicht even verblind was geraakt en niet zeker meer van zijn weg was. Hij probeerde wel weer naar zijn hol te vluchten, maar dat gelukte hem niet en nu kon hij geen veilig heenkomen meer vinden. In een donkere hoek van de

schuur zocht hij wel een schuilplaatsje, maar Foks had hem daar al spoedig ontdekt en vloog op hem aan. Hij deed dat met zo'n vaart, dat hij een volle kan petroleum ondersteboven liep, zodat de vloer daar één grote olieplas was geworden. Maar wat kon Foks dat schelen? Hij zat achter de bunzing aan en die zou hem niet ontkomen.

Maar die bunzing was ook niet van gisteren. Die liet zich niet zo maar vangen. Ulbe had al een paar maal naar het beest geslagen met zijn hooivork en de jongens stonden ook al klaar met hun gereedschap, maar die ene bunzing was slimmer, dan al zijn vijanden bij elkaar. Daar zag hij het gierputje van de paardenstal, een afvoerbuisk eigenlijk en zonder zich te bedenken schoot hij daar in.

Foks moest blijven staan. Die opening was hem te nauw. Hij kon alleen maar woedend blaffen.

Maar pake was er ook nog. Het gat van het putje werd onmiddellijk met een paar stenen afgesloten. Nu kon de bunzing niet terug. Maar de bunzing kon ook niet aan de andere kant eruit. Daar liep het gootje uit in een put, aan de buitenkant van de schuur. En op die put lag een deksel.

Toen trokken zij in optocht uit de schuur en gingen rond de put staan. Voorzichtig nam Ulbe de deksel er af. Maar de bunzing verscheen niet. Die had zich in het riool verstopt.

„Wij krijgen hem wel,” zei pake. „Jongens, halen jullie water. Het putje is bijna vol. Nog een paar emmers er in en de bunzing moet er wel uitkomen, als hij niet verdrinken wil.”

Nu was het gauw gebeurd. Toen de eerste emmer water in de put leeggegooid was, kreeg de bunzing het al zo benauwd, dat hij naar buiten vluchtte. Maar dat viel hem tegen. Want daar stond Foks op hem te wachten, Foks die helemaal overstuur was. Woedend viel de hond op zijn vijand aan en greep de bunzing met zijn scherpe tanden bij de keel, slingerde hem een paar maal heen en weer en legde toen de dode bunzing neer aan de voeten van zijn baas.

Natuurlijk had ieder een woord van bewondering voor de hond. „Goed zo, dat heb je mooi gedaan.” En dat compli-

mentje had de hond ook wel verdiend. Want de bunzing was een lelijke taaie knaap geweest. Dat was zo wel te zien.

„Kom maar Foks,” riep Ulbe en luid blaffend sprong de hond op hem toe, alsof hij ook zelf over zijn vangst tevreden was.

„Kom maar hier. Je hebt wel wat verdiend.” Toen nam Ulbe een paar pepermuntjes uit zijn broekzak, wierp die omhoog en Foks sprong op, om ze in zijn bek heel handig op te vangen. „Dat is zijn beloning,” vertelde Ulbe, „als de hond een bunzing gevangen heeft, geef ik hem altijd een paar pepermuntjes. Daar is hij dol op. Ik geloof, dat hij nog meer om pepermuntjes dan om een bunzing geeft.”

Daar moesten de jongens om lachen. En zij waren blij, dat die gemene bunzing nu geen schade meer kon doen.

„Nu kan hij tenminste mijn konijnen niet meer dood bijten,” zei Knilles, „nu is hij zelf dood gebeten.”

Toen gingen ze met z'n allen naar huis om koffie te drinken. Beppe was van mening, dat zij allemaal wel een groot stuk Friese oudewijven-koek verdiend hadden en Ulbe kreeg een fijne sigaar. Met welbehagen blies hij grote rookwolken de kamer in en beppe keek al eens naar haar schone gordijnen. Maar zij moest maar niet al te precies zijn. De bunzing was immers weg, de bunzing, die de oorzaak geweest was van allerlei narigheid uit de laatste dagen.

„Ja,” zei Romke ineens, „dat is toch eigenlijk niet eerlijk. Wij krijgen koek en Foks heeft de bunzing gevangen.”

„Wel,” vond beppe, „dan moet Foks ook maar een stukje koek hebben, vinden jullie niet. Of zou hij dat niet lusten.”

„Hij heeft liever een pepermuntje,” zei Knilles, „daar is-ie gewoon gek op.”

Daar had beppe nog nooit van gehoord. Een hond, nog wel een hond die bunzings vangt en die van pepermuntjes houdt. Nou, maar als het zo was, dan moesten de jongens hem maar gauw een paar pepermuntjes geven. Beppe had er nog wel een paar.

Foks vond dat natuurlijk best. Op die voorwaarde wilde hij

heus nog wel eens een bunzing vangen.

Toen Ulbe Teades weer opstapte, met de dode bunzing in zijn zak, vielen de eerste spatjes.

„Ja, dat dacht ik al,” zei pake, „het was echt waterkoud.”

„Dat wordt een regendagje.”

En dat werd het ook. Romke had al eens gevoeld, of de banden van zijn fiets wel hard waren en het eendenei voor zijn moeder had hij klaar gelegd. Toch jammer, dat hij er niet meer gevonden had. Hij zou zo graag zijn moeder er nog een paar gegeven hebben. Enfin, misschien maakte grootmoeder het toch nog goed, door er een paar kippen-eieren bij te doen. Maar nu was het gaan regenen en de lucht was zo egaal grijs, dat het voorlopig wel niet droog zou worden. Romke had juist zijn zinnen zo op dit uitstapje gezet. En nu kon het niet doorgaan. Beppe zei, dat een goede boer zelfs zijn hond niet in zulk weer er op uit zou sturen. Nou, dan kon zij toch niet goed vinden, dat Romke dat hele eind naar huis zou fietsen door de stromende regen. Hij moest maar thuis blijven. Maar als hij wilde, dan kon hij Knilles wel even gaan halen. Beppe wist iets moois. Daar zouden zij van opkijken.

„Wat dan, beppe?”

„Ja, dat moet je maar even afwachten. Straks zal ik het je wel vertellen.” Dat werd spannend. Het duurde ditmaal erg lang, eer Knilles er weer was. Of leek dat alleen maar zo? Hij kwam druijpnat aanzetten. Verschrikkelijk, wat een weer.

„Nou,” zei beppe, „dan krijgen jullie vanmiddag iets uit de oude doos. Jullie moeten maar eens gaan plaatjes kijken.” Plaatjes kijken? Wat bedoelde zij daar nu mee? Moesten zij weer die oude doos met portretten tevoorschijn halen en naar al die ooms en tantes en al die andere gezichten kijken? Daar was zo langzamerhand het nieuws al voor hen af.

Nee, dat bedoelde Beppe niet. Toen zij laatst eens de kasten aan het opruimen was gegaan, had zij onderin nog wat speelgoed gevonden uit de dagen, toen oom Wybren en vader nog kleine jongens waren. Beppe had dat bewaard. Zij had

bedacht, dat zij nooit zou kunnen weten hoe dat nog eens te pas zou kunnen komen. En nu was zij toch maar wat blij, dat zij die oude spullen niet opgeruimd had.

Zij zette een cartonnen doosje op tafel.

„Kijk, daar zitten plaatjes in, die jullie maar eens bekijken moeten. Maar denk er aan, voorzichtig. Want ze zijn van glas.”
Plaatjes van glas? Daar hadden de jongens nog nooit van gehoord.

„En ze zijn zo onduidelijk,” vond Knilles.

Beppe lachte eventjes.

„Je houdt ze ook niet goed. Je moet ze tegen het licht houden.”

Toen namen de jongens de glaasjes in de hand en keerden ze naar het venster.

„O, wat mooi,” riepen zij verbaasd. „Wat een prachtige kleuren. Beppe, u moet eens kijken.”

„Nu niet, hoor. Ik moet kousen stoppen. Maar ik heb ze ook al zo dikwijls gezien.”

„Kijk eens, allemaal wagentjes en mannetjes met hoge hoeden op,” zei Romke.

„Dat was de eerste spoortrein. Toen was het groot feest in ons land. Zie je wel, dat er overal vlaggen zijn?”

„O, ja, ja.” Op een ander glaasje stond weer een prachtige stoomboot en ook was er een, waarop allerlei dieren voorkwamen. Maar het grappige was, dat die dieren allemaal aangekleed waren als mensen. Een deftige haas met een grote bril op zijn neus en een grote strik om zijn hals, stond voor een groot bord en daarop was geschreven: Hier onderwijst men de jeugd. Allemaal kleine haasjes zaten er om heen. Een kikker met een mooi wit vest aan zat een lied te zingen en een ander blies op de trompet. Op weer een ander plaatje stonden allemaal wilde beesten. Een leeuw, een olifant, een tijger, een krokodil en een aap. Er waren ook plaatjes bij met landschappen. Daar stond de Vesuvius op en nog andere hoge bergen, de geysers van IJsland en de Pyramiden van Egypte. Het was een lust om er naar te kijken en de jongens

vermaakten zich best. Telkens weer riepen zij tegen elkaar: „O, wat heb ik hier een mooie.” Of: „Zeg, moet je eens kijken...”

Beppe liet hun maar stil hun gang gaan. Zij lachte af en toe. En toen zij alle plaatjes een paar maal goed bekeken hadden en de glaasjes weer in het doosje hadden gedaan, zei beppe: „Het mooiste moet nog komen.”

„Hoe bedoelt u dat?”

„Dan moeten jullie nog even geduld hebben en wachten tot Joukje klaar is met haar werk in de keuken. Gaan jullie maar even naar pake in de schuur, om te vertellen, dat ik thee zal gaan zetten.”

Pake lag op zijn knieën en maakte een bezem. Wat kon hij dat prachtig. Dat zouden zij hem vast niet nadoen.

„Nee, dat geloof ik. Maar ik heb al zoveel bezems van mijn leven gemaakt, dat ik het zo zoetjes aan wel kan.”

„Komt u straks bij ons? Beppe maakt de thee klaar.”

„Wat zeg je?”

„Dat de thee straks klaar is.”

„O, maar dan kom ik niet. Zeg maar tegen beppe, dat ik geen thee wil hebben, die klaar is. Dan kan ze mij net zo goed helder water geven. Ik houd wel van thee, die bruin is.”

„O, wat heeft je pake je daar lekker te pakken,” lachte Knilles. „Je had moeten zeggen, dat beppe bezig was om thee te zetten. Klare thee is toch onzin.”

Zij lachten om die woordspeling en gingen toch maar naar binnen. Het bleek, dat de thee heus niet klaar, maar wel lekker bruin was. En ze smaakte best. Toen ze het tweede kopje leeggedronken hadden, zei beppe tegen Joukje:

„Je moet een schoon beddelaken uit de kast halen. Dat hebben de jongens nodig.”

Joukje keek beppe vragend aan. Wat had dat te betekenen?

„Ja, geef jij nou maar dat laken en laat de rest aan mij over. En doe dan de blinden voor het keukenraam toe en geef mij eens een stukje kaars. Er zal nog wel wat in het doosje liggen.”

De jongens luisterden nieuwsgierig en verwonderd. Wat had dat allemaal te betekenen?

„Ik heb jullie toch gezegd, dat het mooiste nog moest komen.” Beppe liep naar de voorkamer en even later kwam zij met een heel groot ding aansjouwen. Wat het eigenlijk was begrepen de jongens ook al weer niet. Maar beppe zette het op tafel en zei heel eenvoudig: „Dit is nou een toverlantaarn. Kijk, hier kun je een glaasje inschuiven en binnen in kun je een kaarsje branden. En als dat kaarsje dan brandt en je schuift er een plaatje voor, dan zie je datzelfde plaatje ook weer heel duidelijk en veel en veel groter op het laken, dat wij aan de muur zullen ophangen. Hoe donkerder het dan in het vertrek is, des te mooier komen de plaatjes er op te staan. Laten wij nu maar eens naar de keuken gaan. Daar kunnen wij het best de voorstelling hebben.”

Zo gingen zij dan in optocht naar de keuken.

Joukje had de blinden al dicht gedaan en het leek wel, of het al nacht geworden was, zo donker was het daar. Maar het stukje kaars werd al dadelijk aangestoken en in de lantaarn gezet en toen viel er een grote lichtcirkel op het doek.

„Zo, ga nu de plaatjes nog maar eens een keer bekijken. Dan kan ik weer mijn kousen stoppen.”

Knilles deed het eerste plaatje in de opening. Maar het beeld op het doek stond op zijn kop. Had Knilles niet goed uitgekeken?

„O ja, ik heb nog vergeten te zeggen, dat je de plaatjes er onderste boven in moet doen,” vertelde beppe. En toen de jongens die raad opvolgden, bleek, dat zij gelijk had. Wat was het plaatje, datzelfde plaatje van de eerste spoorlijn, nu groot. En wat duidelijk. Langzaam schoven zij om beurten een glaasje in de schuif en dan maar verder. Bij stukjes en beetjes konden zij nu ieder plaatje heel precies opnemen. Dat was weer een echt gezellige middag, al regende het buiten ook, dat het goot en sloegen de vlagen tegen het venster aan. „Weet je wat,” zei Knilles, toen zij een poosje alleen waren geweest met hun nieuwe speelgoed.

„Nou, wat dan?”

„Ik wilde, dat wij die lantaarn nog eens te leen konden krijgen om de plaatjes te vertonen. Dan zou ik ze er door schuiven en jij zou er bij kunnen vertellen. Dan zouden wij alle jongens uit de buurt kunnen vragen, of zij erbij kwamen. Net of wij een filmvoorstelling gaven. Natuurlijk zouden zij dan ook allemaal wat moeten geven. Een halve stuiver of een stuiver bijvoorbeeld.”

„En wanneer zou je dat dan willen doen?”

„Zou het Maandag niet kunnen? Dinsdag moet ik weer naar school. Blijf jij nog lang hier?”

„Ik denk nog een week, want wij hebben veertien dagen vakantie. Maar... zou het wel gaan?”

„Ja, eerst zal je grootmoeder het goed moeten vinden.”

„Als zij het goed vindt, dan wil ik ook wel,” zei Romke.

„Maar zouden er wel jongens willen komen?!”

„Natuurlijk. Maar dan moeten wij het ook aan Harm vertellen. Want die woont op het dorp en daar zijn juist heel veel jongens.”

„En wat wilde je dan met de centen doen, die wij ophalen?” vroeg Romke, die de zaak nog niet helemaal begreep.

„Die delen wij natuurlijk,” dacht Knilles. „Dan kan ik weer een paar konijnen kopen.”

„Ja,” gaf Romke toe, „dat zou mooi zijn.” En meteen schoot hem iets te binnen. Hij wist ook, wat hij doen zou. Hij zou ze aan Schele Wiebe geven, dan kon die er een konijntje voor kopen voor zijn kleinzoontje. Dat zou prachtig zijn. Maar daarvan vertelde hij natuurlijk niets.

Daar kwam beppe aan met twee grote koppen chocolade voor de jongens.

„Hebben jullie nu alles gezien? Wel, dan kunnen de blinden weer open en dan moeten jullie de glaasjes maar weer voorzichtig inpakken. Niet breken, hoor.”

„Hoe zouden die plaatjes nou zo groot kunnen worden,” vroeg ze nog. „Begrijp jij dat, Romke?”

„Ik denk dat er vergrootglazen in zitten,” zei hij. „Kijk, je kunt ze ook zien. Daar komt het natuurlijk van.”

„Ja,” zuchtte Knilles, „een toverlantaarn is toch maar een prachtige uitvinding. Ik wilde, dat ik er een had. En wanneer vraag je het nu aan je grootmoeder?” Dat laatste zei hij natuurlijk, toen beppe de keuken alweer verlaten had.

„Ja, dat weet ik nog niet zo precies. Ik zal nog wel eens kijken.”

„Je moest het maar meteen doen. Ik geloof, dat zij op het ogenblik in een goede bui is. Als het dan mag, dan moesten wij meteen maar kaartjes schrijven. Want het moet natuurlijk aangeplakt worden, net alsof het een echte voorstelling is. En de jongens, die komen, moeten ook allemaal een toegangskaartje hebben.”

Romke wist niet precies hoe hij de zaak zou aanpakken. Ja, Knilles had gelijk, beppe was vandaag in een goede bui. Maar als hij nu met zijn vraag zou komen, had je kans, dat zij meteen uit haar humeur zou raken en zeggen, dat de jongens ook nooit tevreden waren. Maar goed, hij vroeg het toch maar.

„Waar willen jullie die vertoning dan houden,” wilde zij eerst weten. „Ik voel er niet veel voor.”

„Ja, Knilles, wat denk jij daarvan?”

„O, het kan wel bij ons in het schuurtje. Dan doen wij een paar zakken voor de raampjes en dan is het daar ook goed donker.”

„Nou, dan vind ik het wel goed. Maar jullie moet mij beloven, dat je erg voorzichtig zult zijn en dat er geen andere jongens met hun vingers aan zullen komen.”

Beppe dreigde met haar vinger. De jongens begrepen dus wel, dat het ernst was. Maar zij had het eigenlijk niet eens behoeven te zeggen. Natuurlijk zouden zij goed oppassen en zouden de anderen er wel afblijven.

Toen kregen de jongens het nog druk. Van een paar kartonnen dozen, waarin lijnkoeken gezeten hadden, maakten zij op hun manier aanplakbiljetten.

„FILMVOORSTELLING" hadden zij er met grote letters op geklodderd. En er onder hadden zij nog geschreven: „Spreker R. Oegema. Entree 5 cent."

Toen pake het zag, schudde hij eens het hoofd.

„Jonge jonge," zei hij, „jullie bent wel heel wat van plan. Moet ik de politie misschien nog waarschuwen om het verkeer te regelen? Want het zal Maandag wel druk zijn langs de weg." Maar tegen beppe zei hij, dat het toch wel goed was, dat de jongens zo aan het werk waren. Dan verveelden zij zich tenminste niet op deze regenachtige Zaterdagmiddag.

Die avond kroop Romke weer eens lekker onder de dekens. Wat was dat een fijne, een echt gezellige dag geweest. Eerst die spannende jacht op de bunzing en toen die mooie middag met de toverlantaarn. Knilles was toch wel een aardige jongen. Je kon altijd schik met hem hebben en hij wist altijd weer wat anders te bedenken. Nu dit weer van die zogenaamde filmvoorstelling. Romke zou er bij moeten vertellen, had Knilles gezegd. Net als meester Boersma deed. Die had ook eens gesproken over de eerste spoortrein. Jongen nog aan toe, wat was dat mooi geweest. De mensen durfden eerst niet in de trein, omdat het ding zo hard ging. Het zou wel eens uit de rails kunnen vliegen. En toen had de meester de man van de trekschuit nagedaan, die met zo'n benauwde stem gezegd had, dat hij zijn schuit nu wel op zolder kon zetten, omdat er toch geen mens meer mee gaan zou.

Dat zou hij Maandag natuurlijk ook vertellen. Hij had er nu al plezier van. Maar eerst zou hij een brief naar huis schrijven. Dat zou morgen kunnen gebeuren. Zij zouden daar wel erg benieuwd zijn om eindelijk eens wat van hem te horen. Dat kon hij nu gerust doen, want het was immers goed afgelopen. Mieke trok nog wel een beetje met de poot, maar dat zou ook wel over gaan. In geen geval was het pootje gebroken.

Hij probeerde of hij voor zichzelf al wist, wat hij zeggen zou en hoe hij het zou doen. En hij prevelde zachtjes: „En

dit, jongens, is de eerste spoortrein in ons land. Die reed van Amsterdam naar Haarlem in het jaar 1839. Eerst dachten de mensen....."

Er kwam die avond geen eind aan het verhaal, want Klaas Vaak kwam tussenbeiden en even later sliep Romke als een roos.

Hoofdstuk 12

FEEST

Het weer kan soms zo plotseling veranderen.

Die Zaterdag had het de gehele dag geregend, dat het goot, maar tegen de avond was de wind opgestoken. Toen was het wel droog geworden, maar de wind bulderde zo door de schoorsteen en gierde zo langs de vensters, dat een mens er bang van zou worden.

En nu — Zondagmorgen — was het net, alsof met de stilte van de Sabbath ook de rust in de natuur teruggekeerd was. Het was bladstil en de zon straalde uit een heldere hemel. Aan de bomen hingen nog de druppels van een voorjaarsbuitje, dat vroeg in de morgen gevallen was en die schitterden nu in het zonlicht als diamanten.

Toen de familie uit de kerk gekomen was, hadden zij weer zo echt ouderwets gezellig om de tafel gezeten, waar het nieuwe tafelkleed over lag en ieder had een groot zwart klontje in de koffie gehad en pake had zijn lange pijp opgestoken en beppe, met haar gouden oorijzer op, had zo vrolijk om haar heen gezien. Romke had wel kunnen zingen van plezier, omdat hij het hier zo heel fijn vond. Nu moest hij daarover ook maar eens naar huis schrijven. Strakjes zou dat mooi kunnen. Toch jammer, dat het gisteren zo geregend had. Anders was hij er zelf heen geweest.

„Zeg, Romke,” begon pake ineens, „wat dacht je ervan als

jij vanmiddag eens een flinke wandeling ging maken en dan eens naar jullie huis ging. Daar zullen zij het ook wel prettig vinden, als zij je weer eens terug zien."

„Dat kon niet mooier," dacht beppe, „vanmiddag is er toch geen kerk. Dus als Romke wil..."

Nu, dat behoefden zij niet te vragen.

De rijst met rozijnen en bessensap smaakte Romke nog lekkerder dan anders. Wat fijn, dat hij vanmiddag zijn moeder weer zou zien en dan dat kleine kereltje in de wieg. En natuurlijk — ook zijn vader.

Met heel veel vermaningen van beppe, dat hij toch vooral voorzichtig moest zijn en de groeten niet vergeten moest en dat hij moest vragen hoeveel de kleine Simon al aangekomen was en hoe het met moeder ging en of het haar zou schikken, dat pake en beppe in de volgende week eens op bezoek zouden komen, als ze tenminste een wagentje zouden kunnen huren, omdat beppe liever niet met een auto ging en dat hij ook er aan denken moest dat hij voorzichtig zou zijn met de eieren en dat hij ook maar eens moest vragen, of ze thuis nog iets nodig hadden, kon Romke eindelijk op reis gaan. Het was hem vreemd te moede.

Nu zou hij dus op visite gaan bij zijn eigen vader en moeder. Wat een feestelijk gevoel gaf dat. Onderweg kwam hij allemaal mensen in hun Zondagse kleren tegen. Dat gaf ook al zo iets feestelijks aan zijn tocht. Hij kwam voorbij een kerk, waar de gemeente net aan het zingen was. Dat klonk net als de radio.

De wandeling viel Romke niet lang. Met zulk mooi stil weer kon hij in anderhalf uur een heel eind komen. Daar zag hij het dorp al. De kerk was zeker nog niet uit, want het was erg stil op straat. Alleen een paar kleine kinderen liepen er rond. Nu nog dat smalle weggetje langs door de weilanden en dan was hij thuis.

Maar hoe dichterbij hij bij zijn doel kwam, hoe vreemder hij zich gevoelde. Durfde hij dan niet goed? Was hij nu verlegen, nu

hij naar zijn eigen familie ging? Nee, dat niet. Maar het was allemaal zo vreemd, zo anders dan gewoon.

Zou moeder nu nog zo blij zijn met het kleine popke? Toen hij haar gezien had die dag, had hij zich haast niet goed kunnen houden. Toen had hij, de grote jongen, tranen in de ogen gekregen. — Was alles nu zo eigenaardig, omdat hij daaraan denken moest?

Door een van de ruiten zag hij een schim van vader. Die was dus thuis. Dan zou dus de oude Akke wel naar de kerk zijn.

Voorzichtig deed Romke de deur open. En toen: „Vader!”

„Hè, jongen, je doet mij schrikken! Ik had je helemaal niet horen aankomen. Ik liep geloof ik een beetje te suffen. En kom je nu eens kijken, hoe wij het maken? Dat vinden wij fijn. Wij hadden al eens tegen elkaar gezegd: Zou Romke niet naar huis verlangen?”

„Ik had gisteren al willen komen, maar toen was het zulk lelijk weer. Maar hoe is het met moeder en met de kleine Simon?”

„O, die maken het best. Zullen wij ze maar eventjes goeien-dag gaan zeggen?”

Moeder keek al even verrast op, toen zij Romke zag.

„Dag moeder. Gaat het goed met u?”

„Best, jongen. De eieren, die je de vorige keer voor mij meegebracht hebt, hebben mij helemaal opgekikkerd. En die kleine jongen, dat is toch al zo'n rakker. Hij woelt zich nu al telkens bloot in zijn wiegje. Als hij zo doorgaat dan wordt hij jullie nog eens de baas. Wil je hem niet even zien?”

Het kleine kereltje lag nu rustig te slapen. Romke dacht, dat hij al een beetje veranderd was. Het leek net, of zijn kopje al veel ronder geworden was. Hij bewoog zijn kleine vingertjes, of hij ergens naar zocht.

„Vader en jij moeten de kachel maar een beetje aanmaken, dan geloof ik, dat ik even van bed af kom,” zei moeder. „Het is voor jou ook zo leuk niet, als je maar de hele tijd voor bed moet zitten.”

„Is u er dan nog niet af geweest?”

„Nee, ik was van plan vanavond even op te staan. Maar nu jij er bent, wil ik liever meteen maar opstaan. Het is nu ook wat rustiger. 's Avonds is er nog al veel aanloop van de burenen.”

Zo, dus moeder zou speciaal terwille van hem van bed komen.

„Nu jij er bent is het ook zo'n beetje feest en als straks Aukje uit de kerk komt, zijn wij alle vier weer bij elkaar.”

„Alle vijf,” verbeterde Romke. „U vergeet de kleine Simon.”

„Natuurlijk, hoe kon ik zo dom zijn om Simon te vergeten. Die is nog wel de held van de dag.”

Wat was het nu fijn in de eigen kamer te zitten. Het leek net, of de zon hier nog vrolijker scheen dan ergens anders. En wat had moeder een prachtige bloemen gekregen. Er hingen nog kaartjes aan. Och, daar zou Romke zo waar zijn eieren nog vergeten. Dat eendenei onder meerdere, dat hij zelf gevonden had. Nu legde hij zijn schat maar dadelijk op tafel. En hij vertelde erbij hoe hij er aan gekomen was. Hij vertelde ook van het kievitsei. Dat zou hij verkopen, maar dat was hem nog niet gelukt.

Even later kwam moeder ook in de kamer. Vader was naar haar toe gegaan en zij leunde nu stevig op zijn arm. Want ze voelde zich nog een beetje slap, al wilde zij dat niet voor Romke laten merken. Zij beweerde zelfs, dat zij wel de hele dag uit bed zou willen blijven. Maar dat meende zij natuurlijk niet. Dat was maar een grapje.

„En,” zei moeder, „nu moet Romke toch ook maar een groot stuk van de koek krijgen, die ze mij cadeau gedaan hebben. En er is ook nog wel een taartje voor hem. Dan hebben wij nog een klein beetje feest.”

„Goed,” zei vader, „en dan steek ik een lekkere sigaar op, want dat hoort er bij.”

En zo vierden zij met hun drietjes op die Zondagmiddag op hun manier feest. Feest ter ere van de kleine Simon, die van al die drukte nog niets afwist en maar lekker te slapen lag. Romke moest natuurlijk vertellen. En hij had ook veel te ver-

tellen. Eerst van die bunzing en toen van Mieke, die hij haast dood geslagen had — al was dat helemaal zijn bedoeling niet geweest — en toen vertelde hij ook van Schele Wiebe het hele verhaal in geuren en kleuren en het was er uit, eer hij er aan dacht, dat hij beloofd had te zullen zwijgen.

„Je moet het toch maar aan pake zeggen,” vond vader. „Als die hoort, dat Schele Wiebe niet zo'n slechte kerel is als de mensen vertellen, mag hij stellig wel in het hooi slapen en dan kan hij 's morgens ook wat te eten krijgen. Ik zou niet weten, waarom niet. Iedereen is toch even welkom op de boerderij van je grootvader.”

Toen de kerk uitgegaan was, kwam ook de oude Akke thuis en die bracht Aukje mee. Romkes zusje was bij Oom Wybren gelogeed en die woonde net aan de andere kant van het dorp. Daarom was zij ook al eerder bij vader en moeder geweest.

Zo vloog de tijd om.

Moeder kon nog niet al te lang opblijven en bovendien liet de kleine Simon zijn stem horen. Die wist al wanneer het zijn tijd was om geholpen te worden. Na de thee kwamen er nog andere mensen aanlopen en begreep Romke wel, dat het zo langzamerhand tijd voor hem werd om op te stappen.

Wat was het toch fijn, dat hij even thuis had kunnen zijn. Nog een week en dan was hij er alweer voor goed. Want dan begon de school weer. Dan zou hij naar de zesde klas gaan, naar de klas van de bovenmeester. Natuurlijk zou hij meester Boersma wel missen. Maar de bovenmeester was toch ook wel een aardige man en daarom verlangde hij alweer een beetje naar school.

Hij ging nog even naar de slaapkamer om moeder gedag te zeggen. Zij hield zijn hand even stevig in de hare.

„Ik ben blij, dat je mij niet vergeten hebt, hoor.”

„En ik vond het fijn, dat u voor mij apart van bed afgekomen is.”

„Roep Akke nog even, dan kan die nog wát voor mij doen.” Moeder had namelijk nog al wat lekkers gekregen, koek en gebak en zo al meer, en nu moest Romke daar maar wat van

meenemen. Akke pakte een en ander in een doosje en zei toen, dat Romke het maar voorzichtig moest dragen en niet schuin houden. Moeder zei nog, dat pake en beppe beslist gauw moesten komen. Het deed er niet toe op welke dag; zij waren altijd welkom.

Dankbaar en echt blij, ging Romke terug, beladen met de heerlijkheden die hij van thuis meegekregen had. Toen hij weer het hek van de boerderij van grootvader door ging, was het al een beetje schemerig geworden. Pake en beppe hadden al eens tegen elkaar gezegd: „De jongen houdt het uit. Waar zou hij zo lang zitten.”

Maar nu hij er weer was, moest hij natuurlijk alles vertellen. Beppe was verschrikkelijk nieuwsgierig, scheen het wel. Zij wilde alles weten. Het doosje met taartjes en koek was goed overgekomen en 's avonds hadden zij dus nog zo'n beetje napret. Wat een fijne Zondagavond. Pake ging weer vertellen uit vroeger tijd en Romke zat maar te luisteren. Siska lag in zijn eigen mand en Mieke scheen helemaal beter te zijn. Zij zat tenminste genoeglijk voor de kachel te spinnen.

Wat was het vandaag een fijne dag geweest. En morgenmiddag zou het grote feest van de filmvoorstelling zijn. Dan zouden zij met de toverlantaarn aan de gang gaan. Zouden Harm en Knilles er al werk van gemaakt hebben? Romke hoopte maar van wel. Dan kon het morgen een reuze-dag worden.

Hoofdstuk 13

VOORBEREIDING

Nee, Knilles en Harm hadden heus niet stil gezeten. Zij hadden de Zondagmiddag gebruikt of misbruikt om al hun kornuiten op het dorp en in de omgeving op te zoeken en hun te zeggen, dat zij toch vooral morgen naar de voorstelling moesten komen. Sommige jongens beloofden, dat zij er beslist zouden zijn, anderen moesten er nog eens over denken, een enkele had niet veel vertrouwen in de hele zaak. Maar goed, op zo'n twintig jongens zouden zij wel kunnen rekenen. Harm zou Maandag nog eens bij alle jongens aan gaan en er op aandringen, dat zij toch vooral moesten komen. Zelf had hij er ook heel veel verwachting van. Het was weer eens wat anders en bovendien, Knilles had hem een deel van de opbrengst beloofd. Hij geloofde, dat Romke dat wel goed zou vinden. Harm had er toch ook hard voor gewerkt. Knilles kwam die Maandagmorgen al vroeg bij Romke. Hij vond, dat zij de boel maar vast klaar moesten zetten. Dat kon toch niet allemaal op het laatste nippertje gebeuren. Zij moesten ook eens proefdraaien, om na te gaan of alles wel in orde was.

Beppe vond het goed, dat Romke de toverlantaarn al dadelijk meenam. Maar zij drukte hem nog eens op het hart, dat hij toch vooral voorzichtig zou zijn. En wanneer de voorstelling afgelopen was, moest hij de lantaarn direct naar huis terug brengen en in de mooie kamer neerzetten en niet toestaan, dat er ook maar één jongen met zijn handen aan het spul zou komen. Hij moest maar tegen Joukje zeggen, dat hij het zo met beppe had afgesproken. Want het zou wel eens kunnen zijn, dat beppe vanmiddag niet thuis was.

„Ja jongen,” zei ze lachend, „ik heb het je nog niet verteld.

Maar nu mag je wel weten, dat pake en ik van plan zijn vanmiddag al eens naar je moeder te gaan kijken. De knecht van de vrachtrijder is hier zoëven geweest, om te vertellen, dat zijn baas de hele week allerlei werk had, maar dat wij vanmiddag wel zijn rijtuigje zouden kunnen krijgen. Het is wel Maandag en een beetje vreemde dag om op visite te gaan. Maar als wij nou nog eens een hele week zouden moeten wachten, had je kans dat de kleine Simon al zo groot was geworden, dat hij ons aan de deur stond op te wachten." „Je pake is nog even naar Roel Tysma toe. Je weet, die heeft ook een wagentje. Misschien, dat wij dat van de week kunnen krijgen, dan wachten wij nog even. Maar gaat dat niet, dan moeten wij vanmiddag er maar op uit. Jongen, wat zullen zij thuis opkijken als ze ons zo ineens voor de deur zien staan."

Pake, die even later thuis kwam, had niet veel succes gehad. Het rijtuigje van Roel Tysma was naar de wagenmaker toe, omdat er het een en ander aan gebroken was. En zo moesten dan beppe en pake wel vandaag de tocht gaan ondernemen en zouden Joukje de meid en Romke samen eten.

Maar voor het zover was, waren er alweer allerlei dingen gebeurd. Knilles was begonnen het schuurtje achter hun huis met zakken te verduisteren. Het moest er immers goed donker zijn met het oog op de lichtbeeldenvertoning. Maar toen kwam zijn moeder ineens roet in het eten gooien. Wat dachten de jongens wel? Zij moest vandaag wassen en dat kon niet in een donker hok vol met jongens gebeuren. Knilles wist toch ook wel, dat Maandag haar wasdag was. Hoe kon zo'n jongen nu zo dom zijn om te denken, dat hij maar doen en laten kon wat hij wilde?

Ja, dat was ook echt dom geweest. Knilles had er geen ogenblik aan gedacht, om te vragen wat moeder van dit alles vond. Hij trachtte haar nog te vermurwen, maar toen hij vertelde, dat er wel twintig jongens zouden komen, was het helemaal mis. Die jongens zouden natuurlijk met hun smerige voeten over haar wasgoed lopen, dat te drogen lag en zij

zouden een spektakel maken van je welste. Daar moest zij niets van hebben.

Wat moesten de jongens nu beginnen?

Ja, zij moesten een andere plaats vinden voor hun vertoning. Dat sprak vanzelf. Maar waar?

Er was maar één oplossing en die was niet eens zo heel gek, als je er even over nadacht. In de molen van grootvader. Een paar dagen geleden zou Romke er niet aan gedacht hebben, om zo maar een twintig vreemde jongens in de molen toe te laten, zonder aan pake om toestemming te vragen. Maar nu kon het eenmaal niet anders. Zij waren zo'n beetje vastgelopen en dit was de enige oplossing.

Zelfs al had hij er met zijn grootvader over willen spreken, dan ging dat nog niet. Want die was al meer dan een uur geleden met beppe weggegaan. Het moest dus maar. Romke wist wel, waar de sleutel van de molen hing en zo ging hij dan met Knilles op stap om daar alles voor de vertoning in orde te maken.

Maar toch, hoe dichter zij bij de molen kwamen, hoe minder lust Romke er in had om het plannetje door te zetten.

De molen lag daar immers zo rustig te dromen van oude tijden en nu zou zijn rust op wrede manier verstoord worden. Romke dacht aan de geheimen van de molen, die hij alleen maar kende. Hij kon toch niet aan Knilles vertellen, dat zijn naam daar boven op een balk geschreven stond onder die van zijn vader en van zijn grootvader? Nee, dat was een van de dingen, die hij maar liever verzweg. En dat Schele Wiebe hier een plekje gevonden had om te slapen, dat moest Knilles ook maar niet weten. Hij had er zelfs nog niet eens met pake over gesproken en het was toch wel zijn plan geweest om het hem te vertellen.

En dan was er nog dat derde geheim van de molen. Dat geheim van de mooie vogels, van de uilen, die daar heel boven in de molen hun plekje gevonden hadden. Dat mochten Knilles en zijn kornuiten helemaal niet weten. Zouden die dieren er vandaag ook zitten. Zo dicht tegen elkaar

gedrongen in de schemer van de molenkap? Plotseling kwam er een vraag bij Romke op. Hoe moest dat eigenlijk met die uilen? Als straks al die jongens bij elkaar in de molen waren, dan konden die vogels wel eens bang worden vanwege alle herrie daar beneden. Dan zouden zij misschien weg willen vliegen. Maar als ze dan zo rond de molen zouden fladderen, omdat het daglicht hen half verblind had, dan zouden de jongens de vogels natuurlijk ontdekken. Wanneer de vogels dan weer door het gebroken ruitje naar binnen zouden gaan, omdat zij het daar toch veiliger vonden dan daarbuiten, waar alles zo helder was, dan waren zij verloren. Want dan zouden de jongens langs de trap naar boven vliegen en dan was er voor de uilen geen ontkomen meer aan. Dan zouden de grijpgrage handen van de jongens hen wel weten te pakken.

„Ik vind, dat wij het luik van de trap naar boven maar moesten dichtmaken,” stelde Romke voor. „Er liggen wel wat planken, die wij erover heen kunnen leggen. Mijn grootvader zal het nooit goed vinden, als de jongens naar boven zouden gaan en ook daar zouden rondlopen.”

„Dat kan wel. Maar zeg, zal ik de toverlantaarn nou eens een eindje dragen? Je zult wel moe zijn.”

„Laat maar,” zei Romke, die aan de vermaning van zijn grootmoeder dacht. „Zo zwaar is hij niet en wij zijn er zo dadelijk.” Toen zij in de molen waren, moesten zij eerst weer een beetje aan de schemer wennen. Er waren maar twee kleine raampjes en daar viel maar weinig licht door. Maar dat kwam nu juist mooi uit, want nu hadden de jongens maar heel weinig moeite om het er helemaal donker te maken.

„Nou, laten wij dan ook het luik maar dicht doen,” drong Romke nog eens aan. „Dan kan er ook geen licht van boven komen. Maar dan ga ik meteen even op zolder kijken, of daar nog wat andere planken liggen. Daar kunnen wij wel banken van maken.”

Het was hem echter om heel wat anders te doen.

Hij wilde zich gaan overtuigen, of de uilen er zaten. Ja hoor,

daar zaten zij naast elkaar op hun oude plekje, dicht tegen elkaar aan gedrongen. Verschrikt keken zij op, toen zij hem hoorden en met grote ogen staarden zij naar de jongen, die daar uit de trapopening kwam. Romke deed echter zo voorzichtig mogelijk. Hij had een plankje bij zich en plaatste dat voor het gebroken ruitje. Zo, nu konden de vogels tenminste niet naar buiten vliegen, als zij bang zouden worden voor het lawaai van de jongens. En dan zou niemand er ooit iets van gewaar worden, dat deze vogels een toevlucht in de molen hadden gezocht. Vanavond zou hij natuurlijk het plankje weer weghalen. Romke meende, dat hij zo in het belang van de vogels handelde. Misschien zouden de dieren er niet eens wat van merken. Want overdag vlogen zij toch nooit uit.

Intussen was Knilles beneden in de molen druk in de weer. Hij had daar wat planken gevonden, waarvan hij een paar keurige banken wist te maken. Maar waar moest nu de lantaarn staan? In de hoek van de molen was wel dat grote platte rad, dat veel van een ronde tafel weg had. Daar zou het goed op kunnen. Dat moest dan ook maar.

En nu de molen nog verduisteren. Dat was maar een omme-zientje werk. Want er waren nog wel wat planken overgebleven en Knilles had bovendien ook een paar zakken meegenomen. En als dat nog niet afdoende zou zijn, dan lagen er in de molen zelf ook nog wel de nodige zakken.

Nu was het stikdonker in de molen. Maar Knilles had aan alles gedacht. Hij had een doos kaarsjes meegebracht en ook een doosje lucifers. Hij had natuurlijk ook de deur wel kunnen open zetten. Dan was het ook licht geweest. Maar zo, met dat kaarsje, dat was toch veel echter.

Nu moesten zij de toverlantaarn even proberen. En als dat in orde was, dan konden zij eerst naar huis gaan om te eten. Zoveel tijd had de voorbereiding tenslotte toch niet genomen. „Ach,” zei Romke, „maar nou zijn wij toch wel erg dom geweest. Wij hebben helemaal vergeten aan een laken te denken. Nu kunnen wij niet eens proberen of de vertoning goed zal gaan.”

„Laten wij er dan vanmiddag aan denken. Maar wij kunnen toch wel even proberen, of het gaat. Dan vertonen wij de plaatjes maar op de witte muur.”

Er werd een kaarsje in de toverlantaarn gezet en Romke schoof het eerste plaatje er voor.

De lichtbundel viel op de witgekalkte muur. En wat bleek nu? Op de muur kwamen de plaatjes nog veel beter uit dan op een gespannen laken. Het beeld was alleen erg klein.

„De lichtkring is niet eens veel groter dan de deksel van de hoedendoos van je grootmoeder,” spotte Knilles. „Weet je nog wel.”

Ja, Romke wist het nog wel. Maar hij praatte er toch maar liever niet meer over. Intussen zaten zij toch maar met de moeilijkheid, dat de beelden zo heel klein waren. Wat nu?

„Misschien staat de lantaarn te dicht bij de muur,” veronderstelde Knilles. En hij had gelijk. Toen ze de lantaarn een beetje achteruit schoven, werd het beeld al dadelijk groter. Eigenlijk moest de lantaarn van het rad af en vlak tegen de tegenoverliggende muur aan staan. Maar hoe zouden zij dat voor elkaar brengen? Het zaakje mocht natuurlijk niet al te wankel staan. Na een beetje passen en meten vonden zij ten slotte een oplossing. Zij legden een plank over twee latten, die met het ene uiteinde op het molenrad rustten en met het andere op een richel van de muur. Het was wel een wankel geschiedenis, maar het ging toch best. Als geen van de andere jongens er met zijn vingers aan zou komen, konden er geen ongelukken gebeuren. Zo waren de plaatjes wel op hun duidelijkst. Er konden wel een twintig jongens zitten en als het moest konden er ook nog wel een paar staan. Knilles zou dan de plaatjes inschuiven en Romke zou met een hengel, die zij ook nog in de molen gevonden hadden, de beelden aanwijzen en erbij vertellen.

Jammer was het, dat er nog een beetje licht uit een paar kiertjes van de lantaarn kwam. Eerst hadden zij daar niet zo'n erg in, maar toen zij een beetje er aan gewend raakten, merkten zij, dat je door dat licht toch nog alles in de molen

kon onderscheiden, ook al hadden zij de kaars, die zij voor de verlichting ervan gebruikt hadden, uitgeblazen. Maar al weer wist Knilles raad. Hij had thuis nog wel een oude cartonnen doos en als zij die dan om de lantaarn heen zetten, zou er vast geen licht meer uitstralen. Zo was nu alles toch kant en klaar.

„Ik had nooit gedacht,” zei Knilles, „dat die kaarsjes, die wij eerst wilden gebruiken om in de doodskop te zetten, nog eens zo mooi te pas zouden komen.”

Nee, wie zou dat ook hebben kunnen denken?

Voldaan gingen de jongens naar huis. Straks konden de anderen komen en dan zou de voorstelling beginnen. Romke was er nu helemaal mee verzoend, dat de vertoning zou plaats vinden in de molen. Er kon immers nu ook niets meer met de uilen gebeuren. Daar had hij wel voor gezorgd.

Hoofdstuk 14

IN DE MOLEN

Hij had die middag, toen hij alleen met Joukje zijn maaltijd gebruikte, veel gauwer dan anders zijn bord leeg. Zou dat komen, omdat hij zo verlangde weer naar de molen terug te gaan? Of had hij vanmorgen door het harde werken zo'n reuze honger gekregen? Knilles had zijn middagmaal ook al gauw naar binnen en veel te vroeg stonden de jongens al uit te kijken, of zij Harm met de anderen nog niet zagen aankomen.

Hij zou hen toch niet in de steek laten? Waar bleef hij dan? Stel je voor, dat er niemand kwam. Dat zou toch ook iets wezen?

Zij zouden dan de plaatjes zelf nog eens een keer kunnen gaan bekijken. Maar daar was niet veel aardigheid meer aan. Maar och, wie weet, het kon nog wel meevallen. En het was immers prachtig weer. Er stond alleen een sterke wind. Maar welke jongen zou zich daar iets van aantrekken? Kon het eigenlijk wel mooier dan vandaag?

O, nu zouden zij nog haast de cartonnen doos vergeten. Die moest toch om de lantaarn heen staan. Anders straalde het licht te veel naar buiten.

Zij gingen nog even naar het huis van Knilles om de doos te halen en toen zij even later weer buiten kwamen, droeg Romke bovendien nog een leeg sigarenkistje onder de arm. Dat zou mooi kunnen dienen om het geld in te ontvangen. En ja, daar kwam Harm werkelijk aan met een stelletje jongens. Dat waren er wel een stuk of acht. En in de verte kwam nog een troep aan. Zouden die ook willen komen?

„Daar zijn wij. Heb je de spullen al klaar?”

„Ja hoor, het is in orde. Moeder kon ons hier in de schuur

niet hebben. Maar dat hindert niet. Wij hebben een veel mooier plekje gevonden. Wij gaan naar de molen."

En zo ging de hele optocht naar de molen toe. Onderweg sprong er wel eens een over een sloot of maakte een ander een kunstje op een hek, maar de meesten hielden zich niet op en stapten stevig door. Zij waren maar wat nieuwsgierig om te weten, wat er nu wel in de molen te zien zou zijn.

„Maar wie komen er nog meer aan in de verte," vroeg Romke. „Willen die jongens er ook naar toe?"

„Nee," zei Harm, „die wilden niet. Maar zij komen ons toch maar achterna. Ik heb hun al gezegd, dat zij er spijt van zouden hebben, als zij weg bleven. Dus misschien hebben zij zich toch bedacht."

Een paar jongens wilden onderweg al hun stuiver betalen, maar Romke wilde daar niet van weten. Zij moesten dat straks bij de deur doen. Dat was veel echter.

Toen zij eindelijk bij de molen aangekomen waren, hadden de andere jongens hen intussen ingehaald. Knilles was vooruitgegaan. Hij had een paar kaarsjes aangestoken, omdat het anders in de molen zo donker zou zijn. Romke nam bij de deur het geld in ontvangst. Het gerinkel van de centen, die in het kistje geworpen werden, klonk hem als muziek in de oren. Wie betaald had kreeg een briefje met een nummer er op. Het werd een heel gedrang aan de deur, want iedereen wilde graag de eerste zijn. Het was zo geheimzinnig, daar in de schemerige ruimte van de molen met hier en daar een flakkerend kaarsje.

„Wij willen eerst kijken, anders betalen wij niet," riepen de jongens, die het laatste gekomen waren.

„Nee, eerst betalen, anders laat ik jullie niet binnen," zei Romke, die voor de anderen niet wilde laten merken, dat hij eigenlijk wel een beetje bang was. En de overige jongens zeiden ook: „Eerst betalen."

„Maar wij hebben geen centen bij ons en wij zullen Knilles morgen bij school wel betalen."

„Toe, wees nou niet zo flauw," zei Harm. „Je hebt toch kun-

nen lezen, dat het een stuiver kostte, en ik heb het jullie toch ook nog gezegd."

„En als wij nou geen centen hebben?"

„Nou, dan moeten jullie maar zien, dat je centen krijgt."

„Dat kan wel," zei een van de dwarsdrijvers. „Zoek maar, jongens." En meteen gaf hij een klap tegen de bodem van het geldkistje, zodat de centen er uit vlogen.

„Dat is gemeen, dat is gemeen," riepen de anderen, en Knilles en Harm, die het natuurlijk direct voor Romke opnamen, vlogen er op in en sloegen met hun vuisten een paar jongens achteruit, die zo brutaal waren geweest om naar het geld te gaan grabbelen. En Harm zag zelfs kans om ze allemaal naar buiten te werken en toen de deur dicht te gooien.

„De sleutel, Knilles, Romke, geef mij de sleutel."

Hij draaide nu de deur op slot en vol razernij schopten en sloegen de jongens, die buiten gesloten waren, er tegen aan. Zulke gemeneriken. Zulke spelbrekers. Gelukkig maar, dat het meeste geld niet buiten de deur gevallen was. Nu konden zij het met behulp van het stukje kaars weer gauw bijeen zoeken.

„Wij willen ze er natuurlijk niet in hebben," zei Knilles.

„Nee," zei Romke, „de zaak in de war sturen. Iets anders kunnen zij niet." Hij beet zich op de tanden. Het aardige van het hele feestje was er allang voor hem af.

„Ik hoop, dat ze nu maar afzakken," zei Harm nog. „Als zij nou maar aldoor om de molen blijven lopen, is dat ook zo leuk niet."

Maar zij bleven wel.

Zij schreeuwden en tierden zonder ophouden.

„Heb je een mooi stukje speelgoed van beppe gekregen, jongetje?"

„Laat je nu mooie plaatjes kijken en zal je er zoet bij vertellen?"

„Slaap je wel eens tussen pake en beppe in of ben je 's nachts nooit bang?"

Zo gingen zij maar door. Wat een misselijke kerels om de

zaak zo te bederven. Net nu ze beginnen wilden.

„Zullen wij ze weggagen,” stelde Harm voor, die er ook al meer dan genoeg van had.

„Nee, niet doen,” zei Romke. „Als wij gaan vechten, dan hebben zij juist hun zin. Laten wij maar doen, of wij niets horen.” Wacht eens, nu zaten ze bij de afvoergoot. Daarlangs zouden zij naar binnen kunnen kruipen. Dan zou je het spul opnieuw aan de gang hebben. Gelukkig dat Knilles de schuif er voor liet zakken. Zo, nu konden zij er lekker niet door.

Toen bedachten zij weer wat anders. Met hun natte vingers gingen zij langs de ruitjes. Dat maakte een piepend geluid. Maar omdat er een paar zakken voor de ramen gehangen waren, werd het geluid gedempt en zo hadden de jongens binnen er toch niet te veel last van.

„Nou jongens, geen erg geven, hoor,” zei Knilles. „Wij beginnen. Straks zullen zij toch wel afdruipten.”

Dat vonden de anderen ook wel het beste. Zij hadden immers hun stuiver betaald, dus zij verlangden nu ook waar voor hun geld. Nou goed, dan moesten zij maar allemaal een plaatsje zoeken. Toen zij allen een plekje gevonden hadden, werd het kaarsje in de lantaarn aangestoken en de andere uitgeblazen. Wat was het nu donker in de molen. De jongens hielden hun adem in. Want zij wisten, dat het nu komen zou. De cartonnen doos werd nog eens over de lantaarn heen-gezet, zodat er geen spoortje van licht meer doordrong, behalve dan door de lens, waaruit de dikke bundel op de wand viel en daar een heldere cirkel aftekende. Nu begon het echt. De glaasje lagen in volgorde naast de lantaarn en Romke stond al met zijn hengelstok gereed om alles aan te wijzen. Knilles schoof het eerste glaasje in de lantaarn. Dat was het plaatje van de spoortrein.

„O,” riepen de jongens, „wat mooi!”

„O,” klonk het honend daarbuiten.

Romke werd niet gauw kwaad. Maar nu die vervelende jongens bleven doorgaan met hen te sarren, kon hij wel uit zijn vel springen van nijd.

Maar hij hield zich goed.

„Wel,” begon hij en wees met zijn stok naar het beeld op de muur, „hier zien jullie nu de eerste spoortrein in Nederland. Die reed van.....”

Verder kwam hij niet. Want er gebeurde iets verschrikkelijks. De grote as in de molen begon te draaien en daardoor ook het rad. En toen het rad in beweging kwam, gleden de latten, waar de lantaarn op stond, er af en alles viel met een harde slag op de grond. Het kaarsje viel uit de lantaarn en in de eerste schrik lette niemand daar eigenlijk op. Maar het kaarsvet droop lang de cartonnen doos en plotseling raakte deze in brand. En ook dat gevaar hadden de jongens niet tijdig genoeg ontdekt, tot plotseling een grote vlam er uit omhoog sloeg en een zak voor een van de vensters en wat droog rijs-hout aanstak, dat langs de muur hing en toen snel omhoog kroop, naar het dak en.....

Toen klonk er maar één angstkreet: „Er uit, er uit...!!”

Bij het schijnsel van het brandende hout verdrongen de jongens elkaar bij de deur en traptten er tegen aan. Als één van hen maar rustig gebleven was, dan had hij misschien het vuur nog wel kunnen stuiten. Maar nu dachten zij alleen maar aan eigen lijfsbehoud en toen het hun gelukt was de deur te openen, was het lot van de molen beslist. Want een felle wind drong door de opening naar binnen, joeg de vlam nog hoger op, dwars door het dak heen. De molen begon te draaien. De vang, waarmee de wieken in bedwang gehouden werden, was schijnbaar losgemaakt en de wieken kliefdin in dollen vaart de lucht in. Indien het water in de sloot nog wat hoger gestaan had, zou misschien het scheprad, door de tegenstand daarvan, nog de vaart van de wieken kunnen remmen. Maar nu was daar geen sprake van en in een oogwenk was de hele molen een vuurzee. De jongens stonden op enige afstand er naar te kijken, volkomen verlamd en machteloos. En wat deden de aanstokers van het onheil? De schavuiten, die niet een stuiver wilden betalen en daarom maar op het molenerf bleven rondspoken om het de anderen zo

lastig mogelijk te maken en die tenslotte de laffe streek uit-
haalden om de vang los te gooien, waardoor de molen kon
gaan draaien, eerst heel langzaam, maar toen sneller, als een
jong paard, dat de teugels niet meer voelt? O, die helden
waren allang weggelopen, zo hard en zo ver als zij maar
konden. Maar plotseling — wie het het eerst geroepen had,
wisten zij niet — werd er in wilde angst door elkaar ge-
schreeuwd: „Waar is Romke? Wie heeft Romke gezien?”

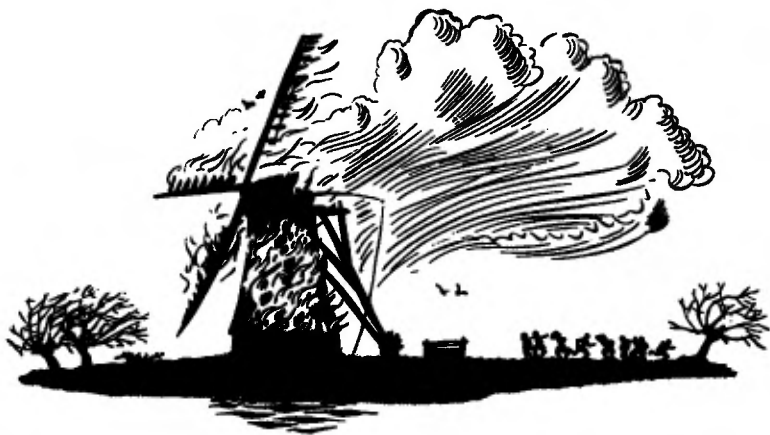
Hij stond niet bij het groepje, dat naar de brandende molen
keek en hij was ook niet gevlucht, zoals die troep lafaards.
Maar waar was hij dan? Hij kon toch niet in de brandende
molen zijn? Als dat zo was, dan zou hij verloren zijn. Daar
twijfelden zij niet aan.

„Romke, Romke,” probeerden zij te roepen. Maar hun stem
bleef hun in de keel steken en hoe zou hij hun stem gehoord
hebben, ook al hadden zij nog zo hard geschreeuwd? Hun
geluid was toch niet uitgekomen boven het geloei van de
vlammen en boven het gierende geweld van de draaiende
wieken...

Maar waar was Romke dan?

Wel, toen Romke zag, wat er gebeurd was, had ook hij staan
duwen en dringen om naar buiten te komen, beducht voor
zijn eigen leven. Maar ineens was hem iets te binnen ge-
schoten, zo maar door alle schrik en angst heen. De uilen.
Dat de molen verbrandde, dat vond hij verschrikkelijk. Maar
dat onheil was nu niet meer te keren. Maar dat die arme
dieren daar levend verbranden zouden, dat was het ergste
wat er zou kunnen gebeuren. En dat was zijn schuld, want
hij had het ruitje dicht gemaakt, zodat de dieren niet weg
vluchten konden. Dat vloog hem ineens door het hoofd en
zonder er verder bij na te denken, deed hij, wat hij moest
doen. Hij kon niet anders. Hij rende de trap op, smet het
luik open dat hij die morgen nog zo zorgvuldig had dicht
gemaakt en klom hoger, steeds hoger in de molen, die nu
reeds van alle kanten in laaien gloed stond.

Het bloed gonsde hem in de aderen en in het hoofd. Maar hij

moest. Daar was de slaappleafts van Schele Wiebe. Hij vloog er voorbij. Daar de balk, waarop zijn naam stond en die van zijn vader. Even dacht hij er aan, want het was of zijn hersens tienmaal sneller dan anders werkten. Maar hij liet zich er geen ogenblik door ophouden. Nu was hij boven. Grote slierten rook streken over de landerijen en naar alle kanten sloeg het vuur uit de kap. Maar de uilen. Hoe was het met de uilen? Hij brak het plankje voor het kapotte ruitje weg en toen wilde hij de vogels, die in een hoekje dicht op elkaar gekropen waren, naar buiten jagen. Maar de lichtschuwe dieren kropen nog verder weg. De wieken gierden als bezetenen en de as en de raderen in de molen gierden ook. Romke moest er over heen en het gelukte hem met levensgevaar. Toen pakte hij een van de vogels in zijn donzig verenpak en kreeg als dank een paar tikken met de scherpe snavel. Maar het deerde hem niet. Hij liet de vogel niet los. Het ging om het bestwil van het dier. Hij wierp de uil naar buiten en even later de andere. Zo, die waren gered. Nee, die waren niet gered. Want de eerste vogel bleef rondfladderen vlak bij de molen en kreeg van een van de wieken zulk een slag, dat hij meteen verpletterd was. En de andere vloog nog ver-

bijsterd even rond, geen raad wetende bij dit felle daglicht en bij die gloed van het vuur, totdat hij weer een bekend plekje zag, een uitweg in zijn angst, het kapotte ruitje. Meteen vloog hij weer naar binnen... Arm dier, ook voor hem was Romkes moedige daad tevergeefs geweest. In de vlammen kwam het jammerlijk om het leven.

Hoofdstuk 15

NACHT

Het is stil in het ziekenzaaltje.

Dicht bij een ledikant zit een verpleegster en zij houdt onafgebroken de pols van Romke vast. Haar gelaat staat ernstig, want de jongen, met zijn doodsbleke gelaat, dat geheel in verband gewikkeld was, zou zeer zeker de strijd om het behoud van zijn leven niet lang meer kunnen volhouden. Aan het voeteneind van zijn bed zit zijn grootvader en zijn vader. De hand van pake trilt onophoudelijk. Het heeft hem verschrikkelijk aangepakt. Dat is hem wel aan te zien. En vader zit maar star voor zich uit te kijken. En toch ontgaat hem niets. Geen trekje kan er veranderen op het gelaat van Romke of hij bemerkt het.

Op het nachtkastje brandt een klein lampje en er hangt een zachte schemer in het kamertje. Grote schaduwen vallen op de muur. Niets werd gehoord, dan de geheimzinnige nachteluiden van een ziekenhuis. Een nachtzuster, die behoedzaam door de gang loopt, het gekuch of gerochel van een andere zieke, het gedempte geluid van een belletje, het dichtschuiven van een deur...

„Wat denkt de zuster er van?

„De pols is wel rustig, nu hij eenmaal goed slaapt, en ik geloof ook, dat het wel een goed teken is. Maar de jongen is er nog lang niet. Dat begrijpt u wel.”

Ja, dat begrijpen zij wel. En nu wordt het weer stil. Een hele poos.

Een enkele keer ging de zuster even van het bed weg en dan sloop vader zo heel voorzichtig naar het plaatsje waar zij gezeten had en daar boog hij zich over zijn jongen heen.

Gelukkig, dat hij nu zo rustig lag. Als dat zijn behoud eens mocht zijn. Toen hij naar het ziekenhuis vervoerd was, had hij zo geïjld, had Joukje verteld. Zij hadden het niet goed kunnen begrijpen. Hij had iets gepreveld van een spoorlijn en van vogels en over Schele Wiebe. Dat hadden zij wel kunnen verstaan.

En zo zaten zij nu al uren lang te wachten, te wachten.

De zuster verschoof haar stoel een weinig en plotseling sloeg Romke de ogen op. Even keek hij verwonderd om zich heen, maar toen scheen hij zijn vader te herkennen.

„Vader,” zei hij plotseling.

Wat een vreugde was dat. Eén woord slechts. Maar de drie mensen, die daar uren op gewacht hadden, voelden plotseling de spanning breken.

„Romke, jongen, je moet stil blijven liggen, hoor. Dat is voor jou het beste.”

„Maar waar ben ik dan, vader?”

„In Leeuwarden, in het ziekenhuis.”

„Ben ik dan ziek? Wat scheelt mij dan?”

Vragend keek vader de zuster even aan. Maar die knikte even, wat zoveel wilde zeggen als: „Vertel het hem maar gerust. Anders begrijpt hij er niets van en dan ligt hij maar te prakkizeren.”

„Nee,” zei daarom zijn vader, „ziek ben je niet. Maar je bent uit de molenkap gevallen en toen heb je je verbrand. Weet je dat niet meer?”

Even dwaalden zijn ogen zoekend rond en plotseling ontdekte hij nu ook zijn grootvader.

„Pake,” vroeg hij, opnieuw verbaasd, „is die ook hier?” En ineens betrok zijn gelaat en herinnerde hij zich weer alles.

„Ja, nu weet ik het wel weer. Ik zat boven in de molen en... O, pake zal wel erg boos zijn, omdat de molen afgebrand is. Maar de jongens uit het dorp, die hebben...”

„Nee jongen, maak je daar maar niet druk over. Pake is helemaal niet boos, pake is veel te blij, dat het nog zo goed afgelopen is. Heb je niet erg veel pijn?”

„Nee, pijn heb ik niet. Maar ik ben zo doezelig, zo doezelig...”
En meteen vielen zijn ogen weer toe.

Kort daarop sloeg hij ze weer op en toen vroeg hij verder:
„Hoe ben ik nou hier gekomen en waarom ben ik eigenlijk hier?”

„Wel,” vertelde zijn vader, „een arbeider is de brandende molen binnen gedrongen en heeft je gevonden. Je lag zo maar op de grond, alsof je naar beneden gevallen was en je kleren brandden al op verschillende plaatsen. Toen heeft die man je eruit gesleept en je was nog maar goed en wel buiten, of de as brak en de brandende wieden vielen omlaag en toen stortte de hele molen in. Dat was net op tijd, jongen. Dat heeft zo moeten wezen. Nou, toen hebben ze je eerst naar huis gedragen en op ons bed gelegd. Dat hebben die arbeider en Knilles samen gedaan en nog zo'n jongen, ja hoe heet die ook weer?”

„Harm,” zei grootvader.

„O ja, juist, Harm. Nou, die hebben je dus naar huis gebracht met hun drieën en al die tijd was je maar buiten bewustzijn en toen is Joukje direct naar de dokter gegaan en die zei, dat je zo gauw mogelijk naar Leeuwarden naar het ziekenhuis vervoerd moest worden. Toen heeft de dokter je in zijn auto genomen en Joukje is ook meegegaan en Knilles ook, om je een beetje te ondersteunen en daarop is de dokter direct met zijn auto naar ons toe gekomen.”

„Naar moeder?” vroeg Romke. En meteen liet hij er op volgen: „Wat zal die geschrokken zijn.”

„Ja, dat was zij zeker. Die was lelijk van streek en grootmoeder ook natuurlijk. Die is toen maar bij je moeder gebleven en pake en ik zijn weer met de dokter mee terug gegaan naar Leeuwarden.”

„En de molen,” wilde Romke nog weten. Maar de zuster zei, dat hij nu maar weer even met rust gelaten moest worden. Als Romke zich nu te druk maakte, kon dat wel eens verkeerd voor hem zijn. Later kon hij nog veel meer horen en alles vragen wat hij maar wilde.

Daarom stonden vader en grootvader maar op. Zij konden nu tenminste goed nieuws gaan overbrengen.

„Vader moet maar gauw aan moeder zeggen, dat het goed met mij gaat en haar de groeten maar doen. Ik zal zo lang niet wegblijven, hoor. Zij ziet me gauw weer thuis.”

Wat was vader blij, dat Romke zo zeker van zijn zaak was. En de oude pake knapte er ook helemaal van op.

Moeder had een verdrietige en moeilijke nacht gehad. De dokter had wel heel voorzichtig met haar gesproken en zo'n beetje er om heen gepraat. Maar zij begreep wel, dat het heel erg met Romke was. De dokter hield vol, dat het niet zo'n vaart zou lopen en dat het best mee zou vallen en zo al meer. Maar haar angst verminderde niet. En vooral, omdat haar man en haar schoonvader die avond maar niet terug kwamen. Toen steeg haar vrees met de minuut. Toen had ze zich al voorbereid om het ergste te horen. Gisteren was die lieve jongen nog bij haar geweest en toen hadden zij zelfs met elkaar zo'n klein beetje feest gevierd. En nu dit! Onder de dekens kneep moeder haar handen in elkaar. Zij kon niet denken. Haar hoofd werd zo zwaar en zo vreemd. Maar zij kon nog één ding doen. Zij kon nog bidden. Bidden voor het behoud van haar jongen. Smeken of de Heer hem alles wilde vergeven, wat hij verkeerd gedaan had. Al zijn kwaad. Ook het kwaad, dat hij gedaan had en waardoor de molen was afgebrand.

Maar heel in de vroegte werd er een telegram bezorgd. Met trillende handen nam beppe het aan. Zij zette bevend de bril op haar neus, want zij wilde het liever eerst zelf lezen. Als het het vreselijke nieuws zou zijn, dan mocht moeder het niet zo ineens vernemen. Dan zou zij wel eens van schrik dood kunnen blijven. Maar het viel mee.

„Toestand vrij gunstig,” stond er in het telegram. „De groeten van Romke zelf.”

Dat telegram was een echte feesttjding.

Hoofdstuk 16

IN HET ZIEKENHUIS

Romke was een „gezonde” zieke, want al was hij ook een beetje teer van lichaamsbouw, zijn gestel was heel sterk en hij kwam er dan ook al spoedig weer aardig bovenop. Na twee dagen behoefde hij niet meer alleen op een kamer te liggen, maar mocht hij naar de grote zaal. Hij kwam op de mannenafdeling, omdat er op de kinderzaal geen plaats meer was en hij daar misschien ook al een beetje te groot voor zou zijn. De andere patiënten waren natuurlijk erg nieuwsgierig, om te weten, hoe die jongen hier terecht gekomen was en al heel gauw kwamen de vragen los: „Waar kom je vandaan? Hoe heet je? Wat scheelt je eigenlijk?” Toen Romke het hun verteld had, zei een van de mannen plotseling: „O, wacht eens, daar heb ik wat over in de krant gelezen.” Hij keek op zijn nachtkastje, vond het blad en nadat hij even gezocht had, ging hij verder: „Ja, daar heb ik het al.” En hij begon te lezen:

Kinderen spelen met vuur.

Gisterenmiddag werden onze dorpsbewoners opgeschrikt doordat er plotseling brand uitbrak in de bekende en beschermde molen van de heer R. Oegema in de zgn. Laaglanden. Oorzaak was het spelen met vuur. Hierdoor kwam het 12-jarig kleinzontje van de heer Oegema bijna om het leven. Met het verdwijnen van de molen gaat weer een stukje landschapsschoon voor altijd verloren. De molen was niet verzekerd.

„Dat ben jij dus, vermoed ik. Jongen, hoe kan je ook zo dom zijn om met lucifers te spelen”

De man schudde bedachtzaam het hoofd en Romke verwisselde een paar maal van kleur.

„Wij hebben niet met lucifers gespeeld,” wilde hij eerst zeggen. Maar hij hield zijn mond maar. Wat kon het hem ook schelen, wat die man zei.

Hij had al dadelijk de volgende dag aan pake en aan zijn vader verteld, wat er gebeurd was en waarom hij in de brandende molen naar boven was geklauterd. Zijn vader had hem toen op de schouder geklopt en gezegd: „Dat was erg gevaarlijk, kerel, maar ik mag dat toch wel.”

En toen was Romke zo blij geweest, dat het hem eerst helemaal niet schelen kon, wat er nu verder in de kranten stond. En toch wilde hij maar, dat niemand hem dat stukje had voorgelezen. Het gaf hem toch een beetje vervelend gevoel. De jongens op school zouden het ook gelezen of gehoord hebben en... meester Boersma ook. Natuurlijk. Dat zat hem toch lelijk dwars. Die krant ook met zijn geklets. Spelen met vuur. Wat een onzin. Maar de mensen zouden het geloven. Het had immers in de krant gestaan. En als er dan straks bezoekers zouden komen voor de andere patiënten, zouden de zieken stilletjes naar hem wijzen en fluisteren: „Weet je wel van die jongen, waarover laatst in de krant stond, dat hij bijna verongelukt was bij de brand van de molen? Nou, daar ligt-ie. Moet je eens zien, hoe die jongen er uit ziet. Maar dat is ook zijn eigen schuld. Hoe kan hij ook zo onvoorzichtig zijn.”

Dat zou Romke niet kunnen hebben. En daarom kon hij toch wel huilen, om dat vervelende berichtje in de krant.

Maar de avond maakte de hele dag weer goed. Want toen kwam de zuster, dezelfde die 's nachts bij hem gewaakt had, op de kamer, vouwde een krant open en zei: „Mannen, jullie hebt laatst dat berichtje wel gelezen over de brand. Daar stond in, dat jongens met vuur hadden gespeeld en dat een van die jongens toen door zijn eigen schuld bijna verongelukt was, Welnu, daar is niets van waar, Jullie moeten maar eens horen.”

Een held.

In vervolg op hetgeen de krant onlangs onder Dorpsnieuws heeft bericht over de brand op ons dorp, wilde ik even het een en ander opmerken. De krant liet het voorkomen, of mijn kleinzoon door zijn eigen onvoorzichtigheid bijna het leven verloren had. Dat is niet waar. De jongens, die de oorzaak waren, dat de molen afgebrand is, zijn dadelijk weggelopen. Maar mijn kleinzoon is met gevaar voor zijn eigen leven in de brandende molen gegaan om een paar uilen, die levend hadden moeten verbranden, in veiligheid te brengen. Dat noem ik een heldendaad.

Hoogachtend,
R. Oegema

„Nou, wat zeggen jullie daarvan, mannen?”

„Bravo,” riepen de anderen. En zonder verder iets te zeggen, liep de zuster naar het bed van Romke, gaf hem spontaan de hand en zei: „Nou, Romke, namens ons allemaal wil ik je hartelijk feliciteren met wat je gedaan hebt. Je grootvader heeft gelijk. Je bent een held. Dat zou een ander je niet gauw nadoen.”

Toen legde zij de krant bij Romke op bed en haalde daarna de mooiste pot met bloemen die op de vensterbank stond en zette die op zijn nachtkastje.

En Romke? De tranen sprongen hem in de ogen. Van pure blijdschap en dankbaarheid. Hij kon er niets aan doen, maar hij kreeg weer hetzelfde gevoel als toen hij voor het eerst zijn kleine broertje had gezien en zijn moeder, die toen nog zo bleek zag. Hij trachtte het berichtje in de krant nog eens te lezen, maar dat lukte niet. Hij zag de letters door een nevel en zij dansten hem voor de ogen.

De volgende dag reeds en vele dagen daarna bracht de post telkens weer brieven, Brieven, vaak van wildvreemde mensen, die het berichtje in de krant gelezen hadden. Maar de lange brieven, die hij van zijn moeder kreeg, vond hij toch het

mooist. Die bewaarde hij boven in het laadje van zijn kastje. Er werden hem ook bloemen gestuurd en hij kreeg zelfs boeken cadeau, boeken met mooie platen van allerlei vogels.

Hij kreeg ook veel bezoek. Vader kwam bijna iedere dag en Aukje was ook al eens meegekomen. Voor pake was de reis niet zo gemakkelijk, maar hij was toch nog eens een keer op de zaal gekomen en toen had hij aan allen uitvoerig verteld hoe het eigenlijk met die brand in zijn werk was gegaan. Hij vertelde ook, dat men in een droge sloot een van de uilen terug gevonden had. Dood natuurlijk. Men veronderstelde, dat het beest een klap van een molenwiek had gekregen en toen meteen dood geweest was. Toen had Romke ook alles verteld. Ook van Schele Wiebe. Ook dat hij had gehoopt geld te kunnen verdienen met zijn toverlantaarn om dat aan Wiebe te kunnen geven, die er een konijntje voor zou kopen voor zijn kleinzoontje. Toen pake dat allemaal wist, zei hij, dat Wiebe voortaan wel bij hem in het hooi zou mogen slapen, omdat de molen er nu niet meer was. Er stonden nog maar een paar stukken van de muur. Dat was alles.

Knilles en Harm kwamen ook bij Romke op bezoek. Zij hadden een middag vrij gekregen van school, omdat zij zo heel graag eens naar hem toe wilden gaan. Toen zij in het grote ziekenhuis kwamen, voelden zij zich verschrikkelijk klein en verlegen. Zij stonden maar een beetje met de pet in de handen te draaien en wisten haast geen woord te zeggen. Maar Romke vond het toch fijn, dat zij gekomen waren. Hij mocht al weer rechtop zitten en zijn brandwonden genazen al weer aardig. De dokter veronderstelde, dat er niet eens veel littekens van overblijven zouden.

Maar de Zaterdagmiddag was voor Romke toch wel heel feestelijk. Er mochten dan eigenlijk geen bezoekers bij de patiënten komen. Maar toch ging onverwacht de deur open en... daar stond meester Boersma. Even dwaalden zijn ogen rond, maar toen ontdekte hij Romke in de verste hoek van de zaal en meteen liep hij op hem toe. Omdat hij onderwijzer was, had hij een streepje voor. Hij kon nooit op de andere

dagen en daarom had de zuster goed gevonden, dat hij even op deze middag naar Romke toe ging. Maar hij mocht natuurlijk niet al te lang blijven.

Meester had de beide stukjes in de krant gelezen en dat ene berichtje, dat pake geschreven had, zelfs uitgeknipt om te bewaren. Robke kreeg een kleur, toen hij dat hoorde. Die goede meester Boersma toch.

„Ik dacht al,” zei hij, „toen ik dat eerste berichtje las, dat er nog wat anders aan de hand geweest moest zijn. Dat is niets voor Romke om met lucifers te spelen. En ik had gelijk ook.” Maar de allermooiste dag in het ziekenhuis was voor Romke wel de laatste dag. Want toen kwam zijn moeder, zijn eigen goede moeder, die hem aldoor van die lange brieven geschreven had en die het met kleine Simon toch eigenlijk veel te druk had, om helemaal naar Leeuwarden te kunnen gaan. Maar zij was toch gekomen en zij was zelfs gekomen om hem te halen. Mooier kon het al niet. Wat een blijde reis was dat, toen zij naar huis gingen. Aukje wachtte hen al op en oude Akke was intussen alweer weg gegaan. Dus nu was het hele troepje weer onder elkaar. Alle vijf en geen enkele vreemde.

Op de hoge stoep van het ziekenhuis stond enige dagen later een oude haveloze man. Hij belde aan. Het zustertje dat open deed, liet hem op de mat staan. Als hij hier kwam om iemand te bezoeken, dan was hij abuis. Het was nu geen bezoekuur en bovendien was hij aan de verkeerde deur. Dat moest zij hem maar niet kwalijk nemen. Hij was niet zo goed met al die dingen op de hoogte. Hij wilde alleen maar weten hoe het met Romke Oegema ging.

„Op welke zaal ligt die?”

„Dat weet ik niet. Het is een jongen van een jaar of twaalf en ik wilde hem wel graag even gedag zeggen.”

„Bent u familie van die jongen?”

„Nee, dat niet. Maar ik zou het toch zo heel graag willen.”

De zuster wilde hem de deur uitsturen. Maar hij bleef aandringen. Toen ging zij eens voor hem aan het zoeken in een

groot boek. Ah, ja daar vond zij zijn naam. Och, wat jammer. Die was gisteren juist weggegaan. Zo goed als geheel hersteld. Ja, zij wist nu wel, wien hij bedoelde. De jongen van de molen, nietwaar?

Ja ja, die bedoelde hij.

Nou, dat was wel jammer van de moeite die hij gedaan had. Maar de jongen was de vorige dag weggegaan, net zoals zij al gezegd had. Hij was heel aardig opgeknapt. Hij zou nog een tijdje moeten stil zitten met zijn voet in verband en op een stoel...

De oude man lachte dankbaar. Hij had een klein pakje in zijn hand, maar dat stopte hij nu maar weer in zijn zak.

De zuster liet hem uit.

„Een vergeefse reis,” zuchtte hij. Toen greep hij zijn knuppel weer, die hij tegen de muur gezet had en strompelde verder, de straat in. De zuster keek hem eens na en haalde de schouders op.

Wat een vreemde kerel...

Nog geen veertien dagen later was Romke jarig. Toen werd er een heel groot pak voor hem bezorgd. Wat zou daar nu wel in zitten? Vader en moeder begrepen het ook al niet en waren net zo nieuwsgierig als hun zoon. En wat kwam er uit te voorschijn?

Een prachtige opgezette uil. Dezelfde, die zijn grootvader in de sloot gevonden had. Op het houten voetstuk stond een zilveren plaatje en daarin was gegraveerd:

„Van grootvader en grootmoeder”

en daaronder stond de datum van de brand.

Een mooier cadeau hadden zij Romke niet kunnen geven.